Мартін Кейдін

Майже опівночі

Переклад Вадима Хазіна

1

Далеко внизу під ними мерехтіло вогнями місто. Звивиста річка відбивала прозоре місячне сяйво. Чоловік, який розглядав місто з тисячометрової висоти, не зважав ні на ревіння мотора, ні на вітер. Байдужий до неповторної краси картини, що відкривалася перед ним, він відшукав міст— за ланцюжком ліхтарів. Від цього надійного орієнтира повів оком на північ, уздовж шосе з рухливими вогниками автомашин. Ось і транспортна розв'язка. Десь тут. Він трохи повернув голову і розрізнив серед вогнів велику прямокутну будівлю. Намагаючись не випустити її з поля зору, скоса глянув на годинник. "Зараз має спрацювати автоматика", — майнула думка. Тут-таки, немов у відповідь, на темному тлі будинку заблимав жовтий вогник. "А ось тобі й чемне запрошення до Національного банку міста Беннінга, штат Джорджія", — осміхнувся він. З висоти сигнальне світло здавалося однією цяткою, хоч насправді миготіли три ліхтарі, встановлені на однаковій відстані один від одного. Тільки вчора він сам поставив їх на даху банківського будинку. Знизу цих вогнів не помітити — будинок стоїть на узвишші, а кожний ліхтар захований у циліндричний рефлектор. Інша річ — з повітря. Він знову глянув на годинник і, поплескавши по плечу пілота, показав на миготливу жовту цятку.

— Бачу, — крізь ревіння мотора прокричав той. — Як вітер?

Пасажир підтягнув парашутні ремені. Він не квапився з відповіддю. Дивлячись на світляний сигнал, згадав, як учора вони із спільником, перевдягтись у ремонтних робітників, пронесли на дах великий пакунок,

обгорнутий брезентом. Тоді швиденько закріпили ліхтарі, приладнали годинниковий механізм, який мав увімкнути їх через багато годин, а перед тим, як піти, ще й почаклували над системою охоронної сигналізації біля дверей, що виходили на дах.

І ось тепер пасажир невеликого літака готувався повернутись на той самий дах. Знову торкнувшись пілотового плеча, він вигукнув:

— Вітер нормальний! Візьми трохи на південь від транспортної розв'язки! Зрозумів? [142]

За кілька секунд він уже стояв на краю безодні, почуваючи себе цілком спокійно. Після тисячі стрибків з парашутом повітря стало його стихією. І раніше, ніж пілот відчув різкий поштовх літака, людина, яка стояла позад нього, зникла, швидко провалившись униз.

Він звично розвернувся в повітряному потоці і, випроставши руки й ноги, полетів долілиць на яскраво окреслене вогнями місто. Парашут розкрився з сухим тріском. Потім настала тиша. Чути було тільки тихе шарудіння вуличного руху. Він зосередив усю свою увагу на зниженні. Опуститися в задану точку треба з першої спроби, другої не буде. Орудуючи стропами парашута, він безпомилково спрямував чорний, невидимий знизу купол у потрібний бік. І ось він уже з розгону опускається на дах, падає, відразу ж підводиться і гасить парашут, не давши вітру підхопити його й віднести на край даху.

Чоловік у чорному звів дух, поглянув на годинник і взявся до діла. Він розіклав на даху парашут, розгорнув брезентовий пакунок, що його вони з помічником заховали там напередодні, вийняв з нього складену повітряну кулю, підсунув її під парашут, розправив, а тоді прикріпив краї полотнища до даху. Присвічуючи потайним ліхтариком, перевірив, чи надійно приєднано патрубок кулі до двох невеликих балонів з гелієм, і відкрутив вентилі. Почувши, як у патрубку зашипів газ, чоловік

задоволено посміхнувся: на той час, як він усе закінчить, куля буде повна.

Він нахилився, узяв великий прогумований мішок і рішуче попрямував до дверей, що їх учора так добре "полагодив". Двері прочинились безшумно, і він знову посміхнувся: охоронна сигналізація все ще відключена. І ось він уже перед товстостінною камерою — банківським сховищем грошей.

Вивчаючи креслення будинку, він та його помічники розробили докладний план дій. І тепер він насамперед прикріпив до бічної стіни сховища велике кільце, близько метра в діаметрі, начинене вибухівкою. Потім дістав зі свого мішка кілька невеликих ящичків, розставив їх у приміщеннях банку і накрутив на кожному годинниковий механізм. Підійшов до виносного пульта детонатора, нахилився й замкнув контакт. Пролунав вибух, і він ледь утримався на ногах. Не зважаючи на дзвін у вухах, кинувся до пролому, що зяяв у стіні сховища. Всередині працював швидко, як людина, котра знає, де шукати те, що їй потрібно. Впевнено набив пачками банкнотів підвішені до шлейок торбинки на "змійках". Коли позастібав торбинки, на ньому висіло вже понад сто тисяч доларів. Можна було б узяти й більше, але квапив час.

Тієї ж миті пролунали перші сирени. Чоловік зловтішно засміявся, [143] вибрався крізь пролом і побіг сходами. У вікна вже світили прожектори поліційних автомашин, коли по всьому будинку прогриміли вибухи і з каністр, розкиданих по підлозі, Повалив ядучий дим. Якусь мить, поки чоловік прочиняв двері на дах, полісмени бачили тільки цей дим, а тоді почулися ще вибухи й дзенькіт розбитих шибок. Тепер вибухали осколкові заряди, і створювалося враження, наче банда, яка засіла в банку, в розпачі відкрила вогонь по полісменах. Та поліція не квапилась іти на приступ: хоч би хто там був, він уже не втече — пастку закрито наглухо.

Чоловік вибіг на дах, замкнув за собою і заклинив єдині двері, тоді кинувся до парашута. А той тріпотів під вітром і рвався вгору, немов

живий, — куля під ним уже наповнилась гелієм. Знизу долинали крики збуджених людей, гуркіт моторів і виття сирен. Що ж, чим більше галасу та метушні, тим краще для нього. Він пристебнув стропи до своїх шлейок і до порожніх балонів від гелію — залишати після себе не можна нічого.

У густій темряві чорний купол тихо піднявся з даху і поплив за вітром.

Полісмени все ще юрмились перед будинком, галасували й лаялися, ховаючись від куль уявних гангстерів.

Надувна куля пливла наче тінь на тлі досвітнього захмареного неба, на висоті метрів із двохсот. Людина, яка висіла на парашутних стропах, нетерпляче викликала когось по рації, поглядаючи то на годинник, то на небо, яке швидко яснішло. Та ось іззаду почувся гуркіт мотора. Повернувшись на стропах, чоловік під парашутом розгледів знайомий силует низькокрилого "поуні". Літак виписав над ним широке коло, а льотчик помахав йому рукою.

Парашутист уважно оглянув місцевість, водночас прикинувши напрям і швидкість польоту. Нарешті він потяг за клапан, випускаючи газ. Куля знижувалася надто повільно, тож довелося відкрити і другий клапан. Потім, роблячи все чітко й злагоджено, парашутист відстебнувся від строп і, притиснувши руки до тіла, каменем полетів до землі. Упевнившись, що куля вже далеко, він смикнув за кільце. Над ним ляснув і розкрився нейлоновий купол запасного парашута.

Приземлившись, він миттю погасив парашут, згорнув його і побіг туди, де безформною купою лежала зморщена куля з основним парашутом. На цей час трохи праворуч уже сів і "поуні", незграбно котячись по землі. Зібравши все майно, парашутист побіг назустріч літакові. Він вибрався на крило, запхав свою ношу у відсік, куди

звичайно вантажать хімікати, вмостився туди сам і зачинив дверцята. [144]

Погладжуючи торбинки, він посміхнувся, уявивши собі, який вигляд має з землі їхній "поуні". Немає в цих краях нічого більш звичайного, ніж літак сільськогосподарської авіації, який пролітає вранці над ланами й дібровами.

2

— Певно, сподіваєшся підчепити там собі якусь кралю? Капітан Бен Майклс поглянув ліворуч. Побачивши широку посмішку на обличчі Діка Чамберса, він докірливо похитав головою.

— Слухайте, майоре, ви коли-небудь думаєте про щось інше; окрім спідниць?

Чамберс засміявся.

— Може, раз або двічі мені спадали й інші думки. — Він стиснув губи з глибокодумним виразом, ніби напружуючи свою пам'ять. — Правда, — провадив він з комічною серйозністю, — мені важко згадати, коли ж це було.

— О Господи!

Господа згадали в них за спиною. Обидва пілоти обернулися до бортінженера. Капітан Майрон Сміт дивився на них з відвертою огидою.

— Шкода, соромітники ви такі, що ви бодай зрідка не дивитеся на себе збоку. Особливо це стосується вас, майоре. Сезон парування, певно, триває для вас цілорічно.

В Чамберса полізли догори брови.

— Ого-го! Приємно послухати мудрі повчання нашого релігійного напутника. — Чамберс штурхнув у бік свого другого пілота і, не обертаючись, показав через плече великим пальцем на Сміта. — Ти все второпав, Бене? Наш праведний бортінженер хоче почитати нам щось із біблії.

Майрон Сміт насупився, навіть зблід зі злості. Він погано зносив відверте глузування екіпажу з його побожності. Дік Чамберс поводився, наче бугай на фермі, яку от-от закриють, а він повинен усе встигнути, його зауваження щодо біблії було якоюсь мірою слушне. Сміт і справді ніколи не розлучався з біблією. І це незмінно втішало його, а надто сьогодні, коли вони летіли з таким вантажем. Глибоко в череві їхнього транспортного С-130 лежали атомні бомби. Він здригнувся і, щоб не думати про них, присилував себе відповісти на глузливий закид командира.

— А хоч би й з біблії? Принаймні це дало б вам більше користі, ніж та макулатура, яку читаєте ви.

Він висловив це з трохи більшим запалом, ніж хотів. Чамберс зареготався: [145]

— Ха-ха, макулатура! Найкращу еротику з усього, що будь" коли видавали, він називає макулатурою! — Чамберс напівповернувся в кріслі й, тицяючи пальцем у Сміта, вів далі: — Послухай-но, моє любе ангелятко. Єдина різниця між тим, що читаю я, і твоєю пошарпаною книжчиною в тому, що моя еротика, в усякому разі, чесна, а твоя біблія все приховує святенницькими добрими намірами. Крім того...

— Облиште, годі! — замахав руками капітан Бен Майклс, намагаючись припинити сварку, яка нічого доброго не віщувала. —

Колись іншим разом, гаразд? Невже не можна хоч один політ завершити без цього клятого галасу. У мене від вашого базікання вже вуха в'януть.

Капітан Майрон Сміт тільки зітхнув. Йому не слід було ображатися на цих хлопців. Чудовий екіпаж. Прекрасні люди. Кожен — перевірений у боях ветеран. У кожного — нагороди за мужність і хоробрість у тій бісовій в'єтнамській м'ясорубці.

Щоб летіти з таким завданням, треба заслужити неабияку довіру. Перекинути п'ять атомних бомб із Теннессі до Елмендорфа на Алясці не доручать абикому. Майрон Сміт, як і інші члени екіпажу, відзначився у В'єтнамі. На його рахунку дев'яносто вильотів на старому рипучому С-123, з якого він поливав отруйними дефоліантами джунглі в тих районах, де В'єтконг створював свої бази. Майрон Сміт зітхнув. У всякому разі, це було незрівнянно краще, ніж скидати напалм на села, де жінки й діти марно намагалися сховатись від пекельного вогню з неба. Він постійно думав про ті сталеві циліндри з їхньою жахливою начинкою. Ось вона, ядерна зброя у своїй міцній сталевій оболонці. "Де ж пак, міцна оболонка", — з сумною іронією подумав він. Для цієї зброї нема нічого достатньо міцного. Вона має перебувати в повній бойовій готовності на борту швидкісних бомбардувальників, що базуються серед снігів Аляски, готові в першу-ліпшу мить завдати удару по північних базах росіян.

Майрон Сміт знав: йому, бортінженерові транспортного літака, що перевозить бомби на Аляску, ніхто й ніколи не накаже скинути їх на живих людей. Та він і не зміг би зробити це. Ні з любові до батьківщини, ні заради сім'ї, ні в ім'я якоїсь іншої високої мети. Бо ніщо, зрештою, не може виправдати такого варварства. Він випив каву і подумки вилаявся. Чорт забирай, годі думати про це. Якщо він і далі отак каратиметься, йому доведеться зняти військову форму.

Він хотів би знати, що думають про бомби інші члени екіпажу. Обидва пілоти начебто не переймалися цим. Майор Дік Чамберс та капітан Бен Майклс — досвідчені пілоти й мужні люди — просто не

хотіли думати про моральні аспекти атомної зброї та свою можливу роль у її застосуванні.

Майрон Сміт подумав про інше. Онде лейтенант Гес Джонсон, [146] радист. Надто молодий. Він виріс у світі, де атомні й водневі ромби — речі цілком звичайні, так само як реактивні літаки та супутники. Він не має найменшого уявлення про... Майрон Сміт сумно похитав головою, усвідомивши, яка невимовно проста й безконфліктна позиція Джонсона.

Лишилися ще двоє, дуже несхожі люди. Старший сержант Пол Славік був бортмеханік і відповідав за правильне розміщення та кріплення вантажів, йому було байдуже, що саме перевозили в їхньому величезному С-130. Його прозивали "Славним Славіком". Він дбав тільки про свою роботу. Усе, що тягли в літак, мало бути ретельно складене, зв'язане, закріплене. Славік піклувався про вантажі, ніби від цього залежало його життя чи смерть. Втім, подумав Сміт, воно ж бо так і є. Якщо під час бовтанки вантаж зірветься, він потрощить усе всередині, і екіпаж неминуче загине.

Отож Славік дбав про свої вантажі і не зважав ні на що інше.

Келлі — зовсім не така людина. Старший сержант Джо Келлі: Особистий Охоронець Зброї. Доглядач Атома. Незграбне одороб-ло, чоловік, фанатично відданий своєму обов"язку і разом з тим несподівано розумний. "Ось кому добре прочистили мозок", — подумав Сміт. Він летить разом з екіпажем С-130 як охоронець бомб. Його завдання — простежити, щоб з бомбами мали справу тільки певні, допущені до них особи. Келлі прошиє автоматною чергою будь-кого з екіпажу, якщо хтось спробує наблизитися до бомб. Він має при собі список і всі відомості, щоб опізнати офіцерів, яким дозволено одержати ядерну зброю. На кожного, хто не занесений до цього списку, він дивиться зі злісною підозріливістю.

Бомби, що їх вони перевозили, були цілком підготовлені до бойового використання. Вже саме це страхало. Сміт, як і всі його товариші, дізнався з інструктажу, що ні пожежа, ні аварія на борту не можуть спричинитися до вибуху бомб. Екіпажеві належало знати про це. Під час перельоту могли виявитися якісь неполадки в літаку, і штаб Військово-повітряних сил вважав за краще, щоб екіпаж волів здійснити вимушену посадку, ніж покинути машину з бомбами на борту. Адже при цьому бомби, вартістю у два мільйони доларів кожна, зруйнувалися б. Штаб не хотів, щоб екіпаж літака пустив за вітром такі гроші. Тому їх проінструктували дуже докладно. Експерти знов і знов запевняли, що ці бомби цілком безпечні. У Майрона Сміта навіть з'явилося неприємне відчуття, що за тими надмірними запевненнями ховається якась облуда.

Могло, проте, здатися, що до перевезення п'яти атомних бомб із Теннессі на Аляску поставилися не досить серйозно. Сержант Келлі був озброєний пістолетом і постійним своїм су" [147] путником — автоматом. Решта членів екіпажу мали пістолети калібру 0,38. Майрон Сміт не міг уявити собі, що він робив би з цим пугачем у випадку якоїсь небезпеки. У кого стріляти? А кому взагалі потрібні ті жахливі бомби, що лежать у літаку? Хіба тільки правителям, які день і ніч вигадують найжахливіші засоби знищення всього живого. Майрон Сміт страшенно втомився, постійно живучи з атомними бомбами під боком. Він підрахував, що як бортінженер уже супроводжував близько чотирьохсот тих пекельних іграшок. їхній екіпаж побував з ними на чотирьох континентах. Ці "іграшки" зовсім не схожі на величезні водневі бомби, якими озброюють літаки стратегічної авіації. Коли не знати, що заховано в звичайних металевих циліндрах на дні вантажного відсіку С-130, ніколи не здогадаєшся, що це й є атомна зброя. Подумки уявивши атомну бомбу, Сміт відчув напад нудоти. Кожна така бомба має тільки півметра завдовжки та близько тридцяти сантиметрів у діаметрі. Однак такі малі розміри не завадять їм вибухнути з потужністю трьохсот тисяч тонн звичайної вибухівки. Триста кілотонн! Він подумав про Хіросіму, про перший у світі атомний гриб, — а кожна бомба в їхньому літаку була ж у п'ятнадцять разів потужніша за хіросімську... І таких бомб вони везуть аж п'ять.

Він подивився вперед крізь вітрове скло, потім глянув ліворуч, повз Діка Чамберса, в бічні ілюмінатори. Хоч вони й летіли на висоті семи з половиною тисяч метрів, землю було видно дуже чітко. Повітря над пустелею було зовсім прозоре і давало змогу бачити дуже далеко. Йому закортіло подивитися з височини на Моньюмент-Веллі. Величезні кам'яні контрфорси та густо-червоний колір цієї долини, що перекинулася через кордон між штатами Юта й Арізона, завжди сповнювали його почуттям шанобливого подиву. "Таке може бути лише творінням Бога", — думав він, Сміт поглянув на годинник. Скоро вони будуть якраз над долиною. Ковзнув поглядом по панелі з приладами. За кілька хвилин Майклс настроїть свій радіосигнал на хвилю найближчої радіолокаційної станції.

Вони, певно, трохи відхилились від курсу, і Моньюмент-Веллі має з'явитися ліворуч. Майрон Сміт попустив ремені і підсунувся в кріслі ближче до вікна, щоб краще бачити. Позаду бортінженера радист Гес Джонсон почав передавати в ефір свої координати для станції стеження.

Індикатор радіолокації раптом погас.

— Що за чортівня?

Це вигукнув Бен Майклс. Він покрутив ручку настройки в один бік і в другий. Дарма.

— Слухай, Гесе, ти вже зловив станцію Моньюмент-Веллі? Радист заперечливо похитав головою.

— Не можу знайти їх. Схоже на те, що вони не працюють. [148]

— Завжди з цією проклятущою станцією щось коїться, — буркотів Дік Чамберс. — Мабуть, повпивалися там з нудьги. — Він поглянув на карту і звернувся до радиста: — Гесе, коли ми почуємо наступну станцію?

Джонсон відповів одразу:

— Ми увійдемо в її зону хвилин за тридцять, майоре.

— Нічого страшного, — пробурмотів Чамберс. Радіолокаційні станції нерідко виходили з ладу. То механічні пошкодження, то несправності в електроніці. Отже, вийшло так, що близько тридцяти хвилин вони летітимуть, не маючи зв'язку з наземними станціями. Чамберс подумав, що на землі, певне, зараз почувають розгубленість. Коли перевозиш такий вантаж, само собою зрозуміло, що тебе весь час мають вести наземні радіолокаційні станції. І ось вони раптом зникли — ну й біс із ними. Під літаком пустеля і голе каміння. "Така вже робота, — подумав Чамберс. — Нехай трохи похвилюються". Він поглянув на годинник. 15 годин 14 хвилин за місцевим. Він зробив собі позначку в записнику. Просто так, для пам'яті.

— Гляньте, майоре!

Чамберс здригнувся від несподіваного різкого оклику.

— Це я, Славік, сер. Подивіться ліворуч. Градусів на сто двадцять. Щоб я пропав, коли це не "п'ятдесят перші"!

Чамберс припав до бічного ілюмінатора. Він не вірив власним очам, але Славік мав рацію: два довгоносі обтічні винищувачі П-51 прилаштувалися до їхнього курсу.

— Оце дивина, аж ніяк не думав, що ми досі тримаємо "п'ятдесят перші", — сказав Чамберс другому пілотові.

— Не знаю, — озвався Майклс і з сумнівом у голосі додав: — Можливо, десь у Флоріді їх узяли на озброєння десантники.

Чамберс пильно розглядав винищувачі, що повільно наближалися до них.

— У них на хвостах літери ДПО, — зауважив він. Майрон Сміт нахилився до вікна.

— Це, напевне, розшифровується як Державна повітряна охорона. :

— Гм, можливо, — замислено відповів Чамберс. Він досі нікого не міг зрозуміти. — Але що їм тут робити, посеред... Ти чуєш, Гесе, він просить настроїтися на зв'язок. Простеж по діапазонах, може, й піймаєш.

Чамберс мав рацію. Майклс уже надів навушники, Чамберс і Сміт ухопили свої.

— ...Екстрене розпорядження. Повторюю, екстрене. Наказуємо вам негайно сісти. За двадцять миль прямо по курсу посадочна смуга. Починайте зниження негайно. Прийом.

— Екстрене розпорядження? Негайно сісти? Якась чортівня!

— Нічого не розумію, — зараз же озвався другий пілот, — та [149] все це мені зовсім не подобається. Щось тут не те, Діку. Ніхто не стане посилати за нами літаки повітряної охорони. І не підніме в повітря "п'ятдесят перші", це вже точно.

— Авжеж не підніме! — гарикнув Чамберс. Він підніс до рота свій мікрофон. — Дев'ять-вісім-два викликає "мустанга" зліва по нашому борту. Не знаю, чого ви хочете, але я в цю гру не граю. Я не збираюся приземлятись, і мені нічого не відомо про щось екстрене. Як зрозуміли? Прийом.

— Починайте зниження негайно. Це наказ. Повторюю, це наказ.

— Іди ти зі своїм наказом!.. — огризнувся Чамберс. — Ми не збираємося... а чорт, що це він робить?!

Блискучий пунктир перетнув повітря перед транспортним літаком.

— Трасуючі! Цей сучий син б'є по нас трасуючими! — заволав Славік із вантажного відсіка.

— Гесе, дай сигнал про допомогу! — закричав Чамберс радистові. — Передай хоч будь-кому, що тут діється! — Він на мить замовк. — Славіку!

— Слухаю, сер!

— Де другий винищувач?

— Сидить у нас на хвості праворуч, сер. Трохи вище. Це він стріляв.

— Гаразд, — урвав його Чамберс. — Тільки не спускай його з очей. Гесе, ти зв'язався з ким-небудь?

— Ні, сер, — відгукнувся радист. — Найближча станція мовчить, а з іншими зв'язку немає.

Ця думка прийшла до них одночасно. Вони були поза межами зони радіозв'язку, та коли повернути назад, за кілька хвилин зв'язок відновиться. Проклинаючи все на світі, Чамберс відключив автопілот і вхопився за важелі.

Але не встиг він повернути й на тридцять градусів, як не більш ніж за метр від кабіни повітря прошила друга черга трасуючих куль. Чамберс знову повернув величезний транспорт по курсу.

Голос льотчика лівого винищувача пролунав у навушниках спокійно і впевнено.

— Посадочна смуга за пятнадцять миль прямо по курсу. Дев'ять-вісім-два, починайте зниження. І накажіть своєму хлопцеві, щоб даремно не грався з рацією.

Вони очманіло перезирнулися, не вірячи власним очам і вухам.

— Даю вам десять секунд. Наступна черга буде по кабіні. [150]

3

Підполковник Пол Бейєрсдорф дивився у вікно на шерегу дерев із прив'ялим від гарячого каліфорнійського сонця листям. Військово-повітряна база Нортон таки непогане місце, але ця триклята спека, та ще смог, який подеколи насувається з узбережжя...

Бейєрсдорф обернувся до генерала Шерідана.

"Він здається незворушним, наче робот, — подумав підполковник. — Якщо я добре знаю старого, то в нього всередині зараз усе кипить. Йому конче треба швидко розплутати цю історію, інакше вона може коштувати йому кар'єри".

В цю мить до кімнати, де мала відбутися нарада, зайшов сержант, і підполковник Бейєрсдорф був змушений урвати свої роздуми. Сержант мав вигляд, ніби щойно зійшов з призовного рекламного плаката, — такий він був блискучий і прилизаний. Він підійшов до генерала точно за статутом, тільки що підборами не клацнув:

— Повідомлення з оперативного відділу, сер. — Генерал мовчки чекав, що буде далі. — З приводу полковника Рейдера, сер. — Усі в кімнаті насторожилися. — Він приземляється через кілька хвилин. Його

літак горів — вийшов з ладу лівий двигун, сер. Були також неполадки в енергосистемі. Він оце тільки тепер зумів зв'язатися з нами і просить негайно доповісти вам.

Генерал поважно кивнув.

— Дякую, сержанте.

І нічого більше. Досвідчений сержант, добре знаючи генерала, навіть не запитав, чи треба щось передати Рейдерові. Якби генерал мав таке бажання, то не чекав би запитань. Сержант так хвацько виконав поворот "кругом", що йому позаздрив би й бувалий прусський служака.

Артур Шерідан ніколи по-справжньому не боявся смерті. Щоправда, під настрій він полюбляв говорити про свій "останній виліт". У небі на військового льотчика постійно чигає смерть. Коли ескадрилья величезних бомбардувальників пробивається крізь потужний вогонь зенітних батарей, хтось неодмінно має стати жертвою бездушного закону середніх чисел. Але кожен вірить, що це буде хтось "інший". Коли скрізь навколо тебе смерть, ти зрештою звикаєш не помічати її.

До смерті, вважав Артур Шерідан, треба ставитися так само, як стародавні греки ставились до головного болю. Із зневагою.

"Цікаво, чи знає Бейєрсдорф, що в мене мало не розколюється голова, — подумав Шерідан. — Взагалі ніколи не збагнеш, що [151] знає й чого не знає мій помічник. Справжній ходячий комп'ютер. Причому найвищої якості. Він завжди знає, куди хилить шеф, і без жодних розпитувань приходить на допомогу. А саме зараз я потребую допомоги, і то негайно. Як могло статися, чорт забирай, що серед білого дня в самому центрі Сполучених Штатів мов крізь землю провалився великий транспортний літак?"

Питання поставлено, відповіді немає. А всі навколо вимагають, щоб саме він, Артур Шерідан, дав відповідь. Негайно. Адже загубився не звичайний собі транспортний літак. Хіба можна вважати звичайним літак, який несе у своєму череві п'ять ядерних бомб? Генерал-лейтенант Девід А. Браунелл, генеральний інспектор Військово-повітряних сил, віддав наказ начальникові служби безпеки польотів бригадному генералові Артуру С. Шерідану: "Облиште все. Негайно... Запряжіться в цю справу і знайдіть той бісів літак. Знайдіть атомні бомби, хай вони будуть тричі прокляті". Цей С-130 ще не так довго пропадає не знати де, щоб офіційно доповідати Білому дому, але чекати цього лишилось лічені години, не більше доби. Наказ Браунелла спричинив лавину всіляких заходів, серед них і оцю нараду, затриману до прибуття Рейдера.

Артур Шерідан мав 188 сантиметрів зросту, важив близько 95 кілограмів. Вигляд спортсмена, який постійно тренується, хода професійного льотчика, широкі плечі й плаский живіт — усе це створювало враження великої фізичної сили та впевненості в собі. Так воно й було. Цей опис пасував би й тисячам інших льотчиків. Усіх їх викувано з одного сплаву. До їхнього фізичного та психічного стану ставилися однаково жорсткі вимоги, думати їм доводилося про одне й те саме. Коли людині доручають машину вартістю в дванадцять мільйонів доларів і життя десятьох людей, коли кладуть на неї відповідальність за дві водневі бомби потужністю в тридцять мільйонів тонн тринітротолуолу кожна, кого ж маєте побачити в лівому кріслі кабіни бомбардувальника — продавця з галантерейного магазину?

Подібно до багатьох таких, як він, Артур Шерідан прагнув командувати. Не одним літаком, а ланкою, ескадрильєю, ба навіть полком. Він жадав мати на своїх погонах зірки!

Кожен, він це знав твердо, повинен хапатися за виняткові щасливі нагоди, що їх, як кістку, шпурляє йому життя. Доля, певно, добре посміялася, коли подарувала Шеріданові його нагоду. Таке нерідко трапляється з льотчиками, які водять велетенські машини з жахливим ядерним вантажем. Неминуча надзвичайна ситуація, що виходить за

межі твого особистого життя або смерті, життя або смерті твого екіпажу, коли йдеться навіть не про врятування літака вартістю в дванадцять мільйонів [152] доларів. Ось тоді боги кидають жереб і обирають ту єдину особу, від чийого досвіду, мужності й розуму, можливо, залежить, скоїться чи не скоїться грандіозне національне лихо.

Того разу, коли боги кинули жереб, їхнім обранцем виявився Артур Шерідан.

Він виконував далекий переліт над Арктикою на умовну ціль з бойовим ядерним зарядом на борту. Вісімнадцять льотних годин. Та вже через п'ятнадцять хвилин після зльоту вийшла з ладу енергосистема. Одночасно доповіли, що в бомбовому відсіку почалась пожежа. Не встиг він отямитися після цього повідомлення, від якого впало серце, коли раптом важелі відмовились підкорятися, і вони з другим пілотом змушені були вести двохсоттонну машину за допомогою ручного управління. Шерідан, наказавши екіпажеві надягти кисневі маски, розгерметизував літак, щоб можна було дістатися до відсіку, де лежали дві величезні тридцятимегатонні водневі бомби. Радист передав сигнал лиха, і всі на контрольному пункті САК* заціпеніли від жаху.

* Стратегічне авіаційне командування. (Тут і далі — прим. пер.)

Боги кинули жереб і поклали все на Шеріданові плечі. Ніхто не міг прийти йому на допомогу.

Доклавши величезних зусиль, Шерідан вивів літак у пустельну місцевість. Унизу була рівнина, і він наказав екіпажеві викидатися. Вісім чоловік один за одним покинули потерпілий бомбардувальник. План Шерідана був простий: викинути екіпаж, підшукати безлюдний район на північ від бази, перевести свій Б-52 у пікірування, а самому катапультуватись.

Раптом на панелі спалахнув застережливий сигнал. У Шерідана кров захолола в жилах. Другий пілот у кріслі праворуч, який готувався викинутись із літака, зблід і повільно опустився на своє сидіння.

Механізм підривника однієї з водневих бомб включився в бойове положення.

Може, сигнал спалахнув помилково? Цього вони не знали. Але добре усвідомлювали, що викинутися з літака і дати йому впасти вони не можуть. Навіть у безлюдній місцевості. Вибух, який міг статися, дорівнював би вибухові тридцяти мільйонів тонн потужної вибухівки. Ні, вони мусили якнайшвидше, в будь-який спосіб посадити літак. Як згадували потім Шерідан та його другий пілот, тієї миті вони не думали про власне життя. Не можна було думати про це, тримаючи в руках тридцятимегатонну бомбу, годинниковий механізм якої відлічував хвилини.

Те, що було потім, стало історією. Десь за двісті миль на [153] північ лежало засипане сніговими заметами льотне поле САК. Шерідан дав радіограму на найближчий аеродром про те, що збирається робити. Звідти ракетами підтвердили, що повідомлення його одержали. Шерідан повернув літак з пекельним вантажем на північ. Тут уже працювали. Працювали несамовито. Усі бульдозери та снігоочисні машини, які були на аеродромі, було пущено в діло. Але вони не розчищали льотне поле від снігу, а нагортали величезну кучугуру в кінці найдовшої посадочної смуги.

Вони посадили вже майже неконтрольованин бомбардувальник на черево, нестямно обертаючи кермо управління, щоб хоч утриматись на смузі й потрапити в сніговий відвал. Б-52 врізався в кучугуру, збивши в небо велетенські снігові смолоскипи, і, на ходу втрачаючи швидкість, проповз іще тисячу метрів, а тоді знехотя зупинився. Ніхто в момент посадки не покинув аеродрому. Евакуації не було оголошено. Якби Шерідан припустився найменшої похибки, бомба могла вибухнути, і утворився б кратер діаметром у шість миль. На п'ятнадцять миль

навколо не лишилося б нічого живого. Нікуди було бігти, ніду було сховатися.

Літак спинився, напівзасипаний снігом, востаннє заскреготівши, немов обурювався й протестував. Шерідан навіть не ворухнувся, відмовився від допомоги і не покинув літак, аж поки аварійна команда не проникла до бомб крізь запасний люк і не знешкодила їх.

За тиждень його густе волосся майже цілком посивіло.

Шерідана відзначили. На його погонах засяяла срібна зірка. А з-за перевалу вже світила йому й друга.

І ось це трикляте зникнення С-130. Та ще й з п'ятьма атомними бомбами. Мов крізь землю провалився. Генерал розумів, що коли не розв'яже цієї карколомної загадки, то другу зірку, яка так вабить і притягає його, затулить великий знак запитання. Знову — або виграв, або програв. Але тепер хід подій не підкорявся йому. Він не мав усіх відомостей, так конче йому потрібних. Він зумів тоді підкорити напівмертвий літак. Але той літак, з яким він має справу тепер, безслідно розтанув у повітрі.

— Нам довелося поморочитись, поки збагнули, в чім річ, — мовив Фред Елліот, — та, коли ми склали докупи перші деталі, інші самі стали на своє місце.

Фред замовк і поглянув у свої записи. Він прибув на Нортонську базу з Лос-Анджелеського відділення Федерального управління авіації за екстреним викликом. Елліота вважали у ФУА фахівцем з повітряних трас, і тому його негайно підключили до розслідування таємничого зникнення С-130. [154]

— Той, хто встругнув цю штуку, — вів далі Елліот, — справжній професіонал.

— Чому ви так вважаєте? — спитав Шерідан.

Елліот посміхнувся.

— Генерале, ці люди аж ніяк не новачки в льотній справі. І кожен їхній крок виказує неабияку майстерність. Комар носа не підточить.

Генерал Шерідан намагався приховати свою тривогу. С-130, виявляється, не просто зник. Хтось його захопив. Змусив приземлитися.

Але хто й як може змусити приземлитися транспортний літак Військово-повітряних сил, що перебуває над територією США? І звідки ті люди знали, коли й де вчинити напад? Пентагон за таке по голівці не погладить. Полковникові Хенку Рейдеру зі штабу Тактичного авіаційного командування, який сидить за столом усе ще в льотному костюмі, доведеться поплатитись. Дарма що він ніякого відношення до цієї справи не має. Рейдер — зі штабу ТАК, зниклий С-130 з п'ятьма бомбами був їхній, отож більш нема кого й винуватити.

Шерідан поглянув на учасників наради. Крім Бейєрсдорфа, Хенка Рейдера та Фреда Елліота, тут був ще Білл Торп з Управління цивільної авіації. Відомий як в УЦА, такі за його межами своєю сварливою вдачею, Торп мав, проте, репутацію природженого детектива. Управління цивільної авіації було офіційним урядовим органом розслідування всіляких надзвичайних випадків з літаками.

Шерідан звернувся до Елліота:

— Розкажіть нам усе, що вам пощастило з'ясувати. Я хотів би, щоб кожен з присутніх робив у процесі наради свої зауваження. Це допоможе заповнити ті або ті прогалини.

Він кивнув Елліотові і той почав:

— Як я вже казав, у цій історії, без сумніву, не обійшлося без професіоналів. Дуже важливо усвідомити це з самого початку.

— Ви можете дещо додати до цього, Фреде, — перепинив його Щерідан і, не чекаючи відповіді, повів далі: — Ті, що захопили літак або винні в його зникненні, мали знати більше, ніж просто те, як провадити подібні операції. Вони повинні були мати точний льотний розклад літака ВПС. Більше того, льотний розклад з обмеженим доступом. Полковнику, — звернувся він до Рейдера, — як класифікуються перельоти транспортних літаків з ядерною зброєю?

— Як таємні, сер.

Шерідан знав це, але хотів почути відповідь Рейдера,

— І хто має до цього доступ?

— Один примірник розкладу звичайно отримують відповів [155] дальні за зброю, — відказав Рейдер. — Оперативна служба має три примірники, з них один передають екіпажу і один — службі безпеки. Всі примірники реєструються у штабі ВПС, і розклад також передається шифром на місце призначення.

— А як же Федеральне управління авіації?

— Їм нічого не відомо, сер, — сказав Рейдер. — Вони, природно, знають розклад польотів, але ми ніколи не повідомляємо їх, навіть шифром, про транспортування ядерної зброї. Ми шифруємо політ як "особливий", але під цю категорію підпадає кілька видів перельотів.

Шерідан кивнув Елліотові, і той повів далі:

— Повернімось до того моменту, коли служби спостережень ря втратили літак з поля зору. Припинився як радіозв'язок, так. і

радіолокаційне стеження. Вам відомо, що станція Моньюмент-Веллі не стежила за польотом. За кілька хвилин перед тим, як літак мав увійти в її зону, повністю припинилась подача електроенергії. — Елліот поглянув на присутніх. — І це не була аварія на лінії, — з притиском мовив він і взяв один з аркушів, які лежали перед ним. — Протягом тридцяти п'яти хвилин "сто тридцятка" мала перебувати в зоні контролю станції Моньюмент-Веллі. Ви всі знаєте загальне правило: якщо екіпаж чомусь не доповідає на чергову станцію, а надто при такому перельоті, негайно оголошується тривога. Ми за кілька хвилин перевіряємо всю лінію і знаходимо останню станцію, на якій екіпаж доповідав. Ті, хто полював на літак, знали про це. — Елліот спохмурнів. — Вони знали все до найменших дрібниць і тому влаштували так, щоб відсутність зв'язку з літаком не викликала підозри, оскільки станція не працювала.

Літак мав увійти під контроль Моньюмент-Веллі, як ми змогли встановити, о п'ятнадцятій чотирнадцять за місцевим часом. — Елліот відірвався від паперів і обвів поглядом усіх присутніх. — І ось о п'ятнадцятій нуль-дев'ять, знов-таки за місцевим часом... — Елліот наголосив останні два слова, давши зрозуміти, що йдеться саме про місцевий час, а не за Грінвічем чи ще про якийсь. — ...Атож, о п'ятнадцятій нуль-дев'ять за місцевим часом енертокомплекс станції Моньюмент-Веллі було висаджено в повітря. Радіостанція та радар Моньюмент-Веллі розташовані на відстані трьох миль від енергокомплексу, тож злочинцям пощастило зруйнувати там усе дощенту, а їх ніхто й не бачив.

— І немає ніякого способу дізнатися, хто ж це був? — Бейєрсдорф поставив запитання, не сподіваючись дістати на нього задовільну відповідь.

— Поки що ми нічого не виявили, тільки з'ясували, де саме сталися вибухи, — замислено промовив Елліот. — Тепер, правда, там провадить розслідування ФБР...

Генерал Шерідан був відверто невдоволений цим повідомленням. [156]

Вони й так під саму зав'язку ситі неприємностями, а тут ще зрушив свої легіони Гувер. І, як знав Шерідан, ФБР лише розпочне кампанію. Всякі розвідувальні та контррозвідувальні служби хлібом не годуй, а тільки дай їм таку ситуацію. Якщо найближчим часом вони не знайдуть "сто тридцятку", за ними крізь замкову шпарку почне підглядати ЦРУ, схильне за всім бачити підступи росіян. Ну, а коли вже ЦРУ з ногами забереться до них у ліжко, то й Управління національної безпеки неодмінно суне свого носа під простирадла. "Тільки цього нам бракувало", — думав до краю засмучений Шерідан. Тим часом Елліот вів далі:

— Єдине повідомлення, варте уваги в цьому зв'язку, це донесення з центру, що в Сан-Франціско. Надвечір, через кілька годин після подій на станції Моньюмент-Веллі, в їхній зоні було зафіксовано появу великого літака, що летів курсом на захід. Само по собі це не являє чогось незвичайного, — додав Елліот, — проте в нас існують певні траси, а цей літак прямував точно на захід, до Тихого океану. Він не значився в жодному розкладі польотів, і саме тому оператор вирішив доповісти про нього.

— А як же ПАПО*? — обурено рикнув Рейдер. — Чому вони не...

— Вони зробили все, що слід було зробити, полковнику, — випереджаючи Шерідана, відповів Бейєрсдорф. — ПАПО одержало повідомлення про невідомий літак, який увійшов у ОЗПО** і...

*ПАПО (Північноамериканська протиповітряна оборона) — об'єднана система протиповітряної оборони Північноамериканського континенту.

**ОЗПО — опізнавальна зона протиповітряної оборони.

Шерідан знав усі подробиці. В небо піднялися два винищувачі, щоб перевірити невідомого. На жаль, вони його не наздогнали. Переслідуваний ними літак летів з великою швидкістю. Правда, винищувачі, швидкість яких перевищує тисячу миль на годину, рано чи пізно перехопили б його. Але над узбережжям невідомий літак увійшов у зону важких метеоумов, і винищувачі загубили його. Потужні повітряні потоки, а потім і град перепинили їм шлях і не дозволили розпізнати літак, який зник у невідомому напрямку.

Отже, поки що вони не просунулися вперед ні на крок.

Тільки-но Артур Шерідан одержав перші відомості про зникнення С-130, він, не гаючи ні хвилини, взявся до діла. Замкнувшись із Полом Бейєрсдорфом, вони за наявною інформацією спробували відновити хід подій. Чи могло статися, що внаслідок якоїсь аварії на борту пілот зробив вимушену посадку? В такому разі це сталося над місцевістю, де не було радіолокаційного спостереження. Тієї ж таки ночі, коли Шерідан одержав екстрене [157] повідомлення, він усіх поставив на ноги. Над підозрюваним районом за ретельно спланованою схемою негайно полетіли пошукові літаки. Не обмежуючись тим, Шерідан попросив штаб САК відрядити в район пошуків льотну лабораторію РС-71. Не для аерофотозйомки. Для зйомки в інфрачервоному промінні.

Пошукові літаки нічого не виявили, зате результати польоту РС-71 винагородили за все. Вони дали один з небагатьох ключів до розгадки того, що сталося. Пілот РС-71, який летів виключно за показаннями приладів, мав обстежити двадцять два покинуті аеродроми. Колись давно, десятки років тому, ще під час другої світової війни, їх спорудили для тренування молодих льотчиків. Шерідан інтуїтивно відчував, що літак С-130 з невідомої причини приземлився на одне з тих льотних полів. А коли так, то існує, хоч і незначний, шанс, що події, які сталися на полі, залишили певні термальні сліди. Ці сліди, невидимі вдень, уночі можуть були зафіксовані за допомогою апаратури, яка фотографує в інфрачервоному промінні.

Його передбачення цілком виправдалося. На знімку однієї занедбаної злітно-посадочної смуги, якою не користувалися вже багато років, видно було кілька теплових точок. Звідки вони взялися? Старі бетонні смуги, нагріті за день сонцем, хоч остигали й не так швидко, як навколишній грунт пустелі, — але все-таки остигали, причому з однаковою щільністю розсіювання тепла. А на цій смузі, яка привернула їхню увагу, виявилось кілька місць з підвищеною температурою. Немов бетон там нагрівся дуже сильно і тому досі не остиг.

Знімки було доставлено Шеріданові та його експертам о четвертій годині ранку. А о шостій Шерідан і Бейєрсдорф уже летіли літаком Т-38 на найближчий від того льотного поля аеродром ВПС. Там вони пересіли на вертоліт і вирушили до місця, що зацікавило їх.

Коли вони оглянули стару злітно-посадочну смугу, їхні здогадки підтвердилися. Шерідан і Бейєрсдорф одразу ж побачили відбитки шин важкого С-130. Помилки бути не могло — вони стояли на тому самому місці, де приземлився літак. Там-таки вони виявили сліди, залишені літаком під час зльоту. Знайшли й інші сліди, які доповнювали картину. Вони обидва дійшли одного висновку: там був слід "п'ятдесят першого". Та у. ВПС уже не було на озброєнні винищувачів П-51. А втім, ні, зупинив себе Шерідан. У першому авіадесантному полку в Егліні на Флоріді було кілька переобладнаних винищувачів П-51. Він доручив Бейєрсдорфові з'ясувати, де був кожний із них протягом останніх сорока восьми годин, хоч наперед знав відповідь. Тх повідомлять, де саме перебували ті винищувачі. І жоден із них, — щодо цього він не мав сумніву, — не літав над пустелею.

На тій занедбаній смузі вони виявили й інші сліди — відбитки коліс ще одного літака. На перший погляд, то були сліди триколісного шасі досить важкого літака, можливо, двомоторного. Шерідан наказав своїм людям зі штабу якнайшвидше прибути на місце і визначити його тип.

Знайшли вони й те, чого Шерідан ніяк не чекав. Три порожні гільзи. Вони лежали там добу або дві. Мідь ще вилискувала на яскравому сонці

пустелі. Калібр тридцять. Патрони до потужної мисливської гвинтівки. Стріляли з неї зовсім недавно.

В кого?

Шерідан знав, що ціль могла бути тільки одна. Екіпаж С130.

Але знайшли вони всього три гільзи. Чому тільки три?

— Оце й усе, що ми знаємо на сьогодні, — підсумував Шерідан, звертаючись до учасників наради, що зібралась у його кабінеті. — Замало фактів, забагато припущень. Отже, зник літак з п'ятьма атомними бомбами на борту. Зник за добрих метеоумов, не маючи будь-яких перешкод до польоту. Не подавши ніяких радіосигналів. Можемо вважати доведеним, що він не міг зазнати аварії. Дуже схоже на те, що його в якийсь спосіб примусили сісти на покинутому льотному полі. Це сталося відразу після того, як радіо— та радіолокаційні установки було зумисне виведено з ладу. Як доводить містер Елліот, здійснено це було на високому професійному рівні.

Тепер перейдемо до старої злітно-посадочної смуги. Експертиза підтвердила, і я з цим згоден, що С-130 на ній приземлявся, — власне, його змусили приземлитися. Хто це був, ми не знаємо. Є докази, що в цьому брав участь якийсь П-51, принаймні один, але ймовірніше — два або три. Можна також дійти висновку — і досить обгрунтованого, — що якісь люди вже чекали на цьому льотному полі приземлення "сто тридцятки". Там виявлено ще сліди якогось двомоторного літака. Для мене очевидно, поки мені не доведуть протилежне, що саме двомоторний літак завчасно доставив туди людей, які підготували смугу для посадки С-130. — Артур Шерідан пильно глянув на присутніх. — Ми підійшли до головного, йдеться не просто про зниклий літак та його екіпаж. І навіть не про те, що кудись заподілися п'ять атомних бомб. Суть у тому, що з відомих нам фактів... — Він завагався, намагаючись дібрати точні слова, щоб висловити побоювання, яке вже поділяли й

інші. — ...Суть у тому, що група людей, про яких ми нічого не знаємо, захопили з невідомою метою транспортний літак ВПС. І до їхніх рук потрапили п'ять атомних бомб.

Наступне запитання ставити не було потреби. Що вони робитимуть з тими бомбами? [159]

4

Управитель будинку, сидячи за своєю конторкою, щось пробурчав. Він не поспішав підвестися. Чого йому квапитись? Елегантний костюм цього чорношкірого не справив на нього вражетіня. Як, зрештою, і він сам. Ніколи жоден клятий нігер не справляв враження на Чарлі Джексона. Ось уже вісім років, як Чарлі відає здачею в найми квартир у цьому будинку і не має скарг від мешканців. І далі б так. Але для цього не слід пускати до свого будинку чорнопиких, інакше не збудешся клопоту з цими наркоманами та розпусниками. А втім, просто виштурхати такого за двері вже не випадає. На догоду всій отій вашінгтонській балаканині про громадянські права доводиться бути дуже обачним: розмовляти ввічливо, випроваджувати тактовно. Розігрувати перед ними виставу. Чарлі Джексон навіть посміхнувся сам до себе. Цей сучий син уже не перший чорнопикий з тих, які намагалися оселитися в його будинку, але нікому досі це не вдавалося. Він обробляє їх як сам знає. Розмовляє з ними — це так, але дає відчути, де вони перебувають. Запитань після цього не виникає. Дуже скоро все стає на свої місця. Чарлі Джексон не хоче собі неприємностей, йому доручено будинок із чудовими квартирами, і ті крутії з Вашінгтона, хай їм чорт, не втягнуть його ні в яку халепу. Тут, у Канзас-Сіті, люди знають, як поводитися зі своїми нігерами. У них є свій район у місті, у білих — свій, і ті й ті можуть досхочу штовхатись упереміш у кіно, в ресторанах і ще абиде, але їм зовсім не обов'язково сідати на той самий унітаз.

Чарлі Джексон холодним оцінливим поглядом глянув на чоловіка, який стояв перед ним.

Один із тих розумників, яким дай лише трохи грамоти, і вони вже думають, що ця Богом забута країна належить їм. Бачили ми таких. Учився в коледжі, звичайно. Під три чорти ці коледжі! Протягли його сяк-так, дали клаптик паперу, і ось вам, гляньте, він уже корчить із себе освіченого! Можу заприсягтися, він і в армії побував. Ну то й що? І я служив, і двадцять мільйонів інших хлопців служили, але ми ж не вважаємо, що весь світ заборгував нам. А тримається непогано, їй-богу. Розпушив хвоста, наче павич.

— Як, кажеш, твоє прізвище, бой?

Чарлі Джексон мало не зареготав, коли негр увесь напружився. Він влучив у ціль — "бой" завжди діє на них мов удар батога.

— Мур. Джін Мур. Мені потрібна однокімнатна квартира, містере Джексон.

Чарлі Джексон витяг з рота сигару й почав крутити її між пальцями, оглядати з усіх боків, удаючи, мовби в кімнаті немає [160[нікого стороннього. Витримавши довгу паузу, він підвів очї.

— Ну звісно, — мовив він з умисним сарказмом у голосів А гроші в тебе є?

Негр знову напружився, і Чарлі Джексону закортіло ляснути себе по коліну. Ну, цього він підчепив як годиться! Не без задоволення він спостерігав, як Джін Мур зціпив зуби, перш ніж відповісти:

— Так, я маю чим заплатити за квартиру, Джексоне. Байдуже, скільки це коштуватиме, гроші в мене знайдуться.

— Для тебе я "містер Джексон", бой.

— Мене звуть не "бой", містере Джексон. Мене звуть Мур. Містер Мур.

Джексон голосно пирхнув.

— Ну звісно, аякже. Не треба приндитись, бой. — Джексон глянув на нього широко розплющеними очима. — О, я ж забув назвати тебе містером, так?

Джін Мур пустив повз вуха цю шпильку.

— Покажіть мені, будь ласка, квартиру.

— Постривай, нема куди квапитись, — мовив Джексон.

— Гроші в мене не чорні, вони зелені на колір, — холодно зауважив Мур.

— Та невже? А втім, може, й так. — Джексон відкинувся в кріслі, оглядаючи з ніг до голови негра, який стояв перед ним. — Ясна річ, я хотів би спочатку глянути на твої гроші. Не маю особливого бажання тарабанитися з тобою по всьому будинку, а потім виявити, що ти морочиш мені голову. Ти ж мене розумієш, правда?

Якийсь час негр не відповідав. Тоді поставив валізу на підлогу. Не спускаючи очей з Джексона, він дістав гаманець і вийняв жмут двадцятидоларових банкнотів. Джексон скорчив здивовану міну.

— Це справді твої гроші, бой? А ти часом не поцупив їх у когось? Бо...

— Годі! — Голос негра пролунав холодно й різко.

І Джексон здригнувся від цього тону, що не допускав заперечень. Він почав підводитися з крісла, роздратований не на жарт.

— Облиште, Джексоне, — сказав Мур, спокійний і впевнений у собі. — Погралися собі в свою гру, а тепер годі. Або показуйте квартиру, або відмовте мені. Щось одне.

Управитель будинку й негр подивились один одному у вічі.

— А то ти з'явишся сюди з отими паскудними оборонцями громадянських прав та зграєю адвокатів домагатися справедливості? Так я тебе зрозумів?

Джін Мур знизав плечима. [161]

— Усе залежить від вас, містере Джексон.

— Так, я бачу, — тяжко зітхнув Джексон. Він висунув шухляду й дістав велику низку ключів. — Гаразд, ходімо. — І, показуючи на валізу, додав: — А це можеш залишити тут.

— Ні, дякую, валізу я візьму з собою.

— Гадаєш, хтось її вкраде? — насмішкувато гмукнув Джексон.

— Ходімо вже, будь ласка.

Джексон повів його в чотириста другу квартиру. Вони підіймалися сходами, хоча Джексон міг викликати ліфт. Він щось пробурмотів, ніби ліфт перевантажений, хоч насправді йому просто дуже кортіло подивитись, як цей чорнопикий тягтиме сходами свою важку валізу: спочатку вгору, а тоді вниз. "Треба провчити цього сучого сина, — мовив про себе управитель, — надто вже він освічений".

У квартирі Джін Мур, важко відсапуючись, обережно поставив свою ношу на підлогу. Він пройшовся по кімнаті, виглянув у вікно й повернувся до Джексона.

— Скільки? — запитав він.

Цього Джексон не сподівався. Отак погоджуватися на першу ж вільну квартиру, яку йому пропонують? Чортівня якась. Таж тут найгірші меблі в усьому будинку. Правда, негр не може цього знати.

Джексон замислено пожував недопалок сигари.

— Я тебе пущу за дві з половиною сотні в місяць, — сказав він нарешті.

— Дві з половиною сотні? Двісті п'ятдесят доларів у місяць за оцю комірчину? — Мур обвів рукою маленьку квартирку.

Джексон засміявся і стенув плечима.

— Твоє діло погодитися чи ні. Май на увазі, сплатиш за місяць наперед і внесеш заставу в п'ятдесят доларів. Про всяк випадок — за поламку, псування речей, зрозумів? У тебе якийсь дикий вигляд. Тобі ясно, до чого я веду? Почнеш влаштовувати тут пиятики, потім знайдеш собі чорнопику любку, з'являться наркотики, і незчуюся, як у тебе тут буде не квартира, а кубло розпусти.

Джін Мур зиркнув на нього.

— Слухайте, не заходьте надто далеко. Джексон зробив новий хід:

— Я маю право знати, що мої пожильці приносять із собою, як ти вважаєш?

Негр поглянув на нього, не розуміючи. Джексон кивнув на валізу і провадив:

— Ти щось надто дорожиш своїм барахлом. Не спускаєш з нього очей, так? Що там у тебе, бой?

Джін Мур поставив ногу впритул до валізи. [162]

— Йдеться про наймання квартири, Джексоне, — сказав він. — Якщо я правильно зрозумів, виходить двісті п'ятдесят за квартиру, двісті п'ятдесят — місячний аванс і п'ятдесят — застава за можливі пошкодження. Отже, в сумі — це п'ятсот п'ятдесят доларів. — Він подивився управителю просто у вічі. — Я наймаю квартиру й плачу на місці.

У Джексона перехопило подих.

— Я спитав, що там у тебе в чемодані.

Негр не відповів. Чарлі Джексон простяг руку до валізи.

— Не робіть цього, містере.

Джексон позирнув на нього з посмішкою.

— Ти вказуватимеш, що мені робити в моєму будинку?

— Робіть що знаєте, але заберіть руки від моєї валізи.

— Слухай-но, бой, я тут управитель і маю право перевіряти речі, які несуть до цього будинку. Я повинен глянути й перевірити, чи немає там плівок сороміцьких фільмів, або наркотиків, або...

Чорні пальці лягли йому на зап'ясток і мов лещатами стиснули його руку. Джексон силкувався не показати, що йому боляче, але не зміг не скривитися. Господи, та в цього чорнопикого мертва хватка!

— Не смій торкатись мене, чорна наволоч! — просичав він.

— Я просив вас не чіпати валізи. — Мур послабив хватку. Джексон видер руку і став розтирати зап'ясток. Очі його звозилися у дві щілинки.

— Ти припустився помилки, нігере. Найбільшої помилки в своєму житті. — Джексон холодно посміхнувся. — Тепер я маю проти тебе справу про застосування сили. Чисто — комар носа не підточить. Ви, чорні виродки, повинні тримати руки в кишенях.

Мур силувато засміявся.

— Гаразд, — мовив він, — ваша взяла. Не потрібна мені ця квартира. Не бруднитиму ваш паскудний дорогоцінний дім. — Він узяв валізу й рушив до виходу.

Та Мур недооцінив уражене самолюбство білого. Чарлі Джексон перепинив йому дорогу до прочинених дверей.

— Яз тобою ще не закінчив. Ти не винесеш звідси своє чорне гузно, доки я не побачу, що у тебе в чемодані. Ти хочеш щось приховати, це вже точно. Ти підняв на мене руку, і це дає мені повне право захищати себе й своїх пожильців. Ану відкривай валізу, кажу тобі!

Голос управителя підвищився майже до крику. Джін Мур подивився поверх Джексона крізь відчинені двері в коридор, де вже почали збиратися люди Він майже фізично відчував атмосферу ворожості, що згущувалася над ним. Мур глибоко зітхнув.

— Пробачте мені, — сказав він, ретельно добираючи слова [163] і досить голосно, щоб почули всі в коридорі. — Я прошу пробачення, містере Джексон, а зараз дозвольте мені пройти.

Джексон озирнувся, шукаючи підтримки від своїх пожильців, і прочитав у їхніх поглядах мовчазну вимогу не поступатися.

Він випростав плечі й прогарчав:

— Зараз же відкрий свою трикляту валізу, а то я її сам випатраю!

Джін Мур зітхнув.

— Я вибачився перед вами, — сказав він покірливо. — Я не зроблю цього більше. Мені треба йти, Джексоне, і якщо ви стоятимете поперек дороги, я буду змушений вас відсунути. — Він зробив останню спробу до замирення. — Я не хочу сваритися ні з вами, ні з ким іншим. Я просто піду.

Та надто сильним було в Чарлі Джексона бажання похизуватися перед глядачами. Він підступив до Джіна Мура і тицьнув його пальцем у груди. Це підступний прийом. Такий удар дуже болючий, і Джексон домігся свого, побачивши, як скривився від болю Мур. Управитель відвів руку і щосили штовхнув негра в груди.

Але Джексон тільки хотів штовхнути — рука його зустріла порожнечу. Останнє, що міг потім згадати, Джексон, були слова, сказані майже пошепки: "Ну, гаде, ти цього сам домагався". Він почув ці слова, і в голові у нього промайнуло, що з цим нігером заводитися було не слід. У наступну мить страшний удар важким черевиком зламав йому ногу в коліні, а другий удар розтрощив ступню. Усе наче відбувалося дуже повільно, але тут-таки голова Джексона смикнулася назад, і він відчув гострий біль в очах. Останнім проблиском свідомості він збагнув, що

його вдарили збоку по шиї чимось твердим, бо він знепритомнів ще до того, як упав навзнак.

Джін Мур подивився на скорчене тіло і похитав головою. Лайнувшись, він підняв валізу й пройшов повз наляканих людей, які тиснулися до стін. Та не встиг він ступити й двох кроків сходами, як його наздогнав несамовитий жіночий зойк, і Джін Мур зрозумів, що попав у біду. Він бігцем спустився сходами, проскочив вестибюль і кинувся до своєї машини, яка стояла біля протилежного тротуару. В будинку почали відчинятися вікна, і той самий жіночий вереск вихопився на вулицю. Мур благав бога, щоб поблизу не виявилося поліційної патрульної машини — адже йому потрібно було всього кільканадцять секунд, щоб забратися звідси. Цей навіжений білий! Якого біса йому було треба? Джін Мур не хотів його бити, менш за все на світі прагнув він привертати до себе увагу, і ось маєш. Він мало не потрапив під колеса якогось автомобіля, ухилився в останню мить — і врешті опинився біля своєї машини. Кинувши валізу на заднє сидіння, посмиком відчинив передні дверцята й сів за [164] кермо. Швидким і точним рухом увімкнув мотор. Озирнувся назад, побачив машину, але вирішив, що встигне проскочити попереду неї, і ривком виїхав на середину вулиці повз людей, які вибігали з будинку й показували на нього пальцями. І ось уже шлях перед ним вільний. Він натиснув на газ, машина набрала швидкість, і тут-таки позаду замиготіло червоне сигнальне світло. "От бісова халепа!.. Але між нами машина", — подумав Мур, упізнавши поліційний патруль. Він проскочив вулицею, натиснув одночасно на гальмо й на газ, зрізаючи кут і відразу набираючи швидкості. Тільки б не потрапити на очі полісменам у тій триклятій патрульній машині! І тут він зрозумів, що лиха не минути, бо поліційний патруль теж повернув за ріг, видимо переслідуючи його.

Єдина надія тепер на вуличний рух: треба лавірувати, ховаючись від переслідувачів за іншими машинами. Мур знав, що коли він добереться до негритянського передмістя, то досить йому заскочити в перший же бар і крикнути, що в нього на хвості поліція, як він одразу ж опиниться в безпеці. Та спочатку треба подолати цей відтинок шляху, а зробити це

навряд чи пощастить, бо з першого погляду Мур упізнав у поліційній машині одну з останніх моделей з форсованими двигунами, яка може розвивати дев'яносто миль на годину за чотирнадцять секунд після старту.

А руху на вулиці не було. Мур натиснув на акселератор до відпору й помчав до мосту, сподіваючись за мостом влитись у потік машин. Він був уже біля самого мосту, коли почув глухий тріск заднього скла, потім — переднього скла праворуч від нього і посвист кулі. Були ще постріли. Нарешті передні колеса машини уже в'їхали на міст, і тут його ніби щось штовхнуло в плече, та він був уже на мосту, проте й поліція ззаду не відставала, і в ту саму мить, коли він відчув гострий біль у плечі, лопнула ліва задня шина. Мур пересмикнувся від болю в плечі, і машину крутонуло. Втрачаючи координацію, він різко натиснув на гальмо, і це була остання помилка, якої він припустився, перш ніж знепритомніти. Машину різко занесло праворуч, і вона на повній швидкості прорвала металеву огорожу мосту, наче паперову стрічку. Мур відчув, що летить у повітрі, а обрій нахиляється і якось чудно обертається перед ним. Машина полетіла з дванадцятиметрової висоти на бетонне облицювання укосу. Від удару бензобак сплющило. Скрегіт металу по бетону, сніп іскор — і пальне вибухнуло, піднявши стовп вогню заввишки в тридцять метрів. Машина все ще летіла перекидом униз по бетонному облицюванню, охоплена яскравим жовтогарячим полум'ям, розвалюючись на частини й розкидаючи навкруг себе деталі. Вона застряла тільки внизу, де протікав струмочок у водовідвідному рівчаку, і тут знову почувся стишений вибух [165] пального, і вогонь розпалахкотівся ще яскравіше. Полісмени спостерігали аварію з мосту, а водії повисовувалися із своїх автомашин і витріщали очі, показуючи руками вниз. Та раптом ухоплений полум'ям автомобіль вибухнув знову неймовірно по-їужним вибухом, від якого решткимашини полетіли навсібіч, наче осколки бомб. Одним із таких уламків знесло голову водієві, що спостерігав за подіями із своєї машини. Полісмен, якого обдало сліпучим жаром і притиснуло вибуховою хвилею до бетонного парапету мосту, потім згадував, як у нього в ту мить майнула думка, що жодна машина ніколи так не вибухає, тож у ній, напевне, щось було, бо

інакше чого б тому чорнопикому так знавісніло тікати від них світ за очі...

5

Боб Вінсент тихо вилаявся. Нічого приємного в тому, що досі болить нога, якої давно немає. Це сталося в ті часи, коли він, молодий і енергійний агент ФБР, брав участь в оточенні банди, яка захопила банк і вбила трьох полісменів. їхня група загнала гангстерів у пастку. Вінсент ускочив до приміщення, заповненого сльозоточивим газом. Але один із бандитів виявився не засліпленим. Він лежав на підлозі з автоматом і дав чергу майже впритул. Вінсентові пощастило. Кулі влучили не в живіт, куди поціляв бандит, а посікли йому ліву ногу. Лікарі навіть не намагалися врятувати її. Начальство висловило йому своє глибоке співчуття, і всі вирішили, що кар'єра Боба Вінсента у ФБР на цьому скінчилася. Проте він, зціплюючи зуби і тамуючи біль, пройшов крізь усі тренування і, на подив медиків, не втратив рішучості лишитись у ФБР. Вінсент поїхав до Вашінгтона, де після трьох днів нетерплячого очікування його прийняв сам шеф ФБР. Він вислухав Вінсента, не мовивши й слова, і надав йому змогу скласти іспити. Коли ж Вінсент упорався з усіма тестами, включаючи смугу перешкод та вільну боротьбу, причому одержав найвищі оцінки, головний шеф наказав поновити його на службі. Боб Вінсент неуважливо потирав собі коліно й нижче, де починався пластиковий протез. Мало хто знав, що він без ноги. Боб поглянув на свого помічника. Лью Кербі скидався на ходячий оцупок колоди: куций і дебелий, він, завдяки широким грудям та могутнім плечам, здавався нижчим за свої сто сімдесят сантиметрів. З першого погляду ніхто не вгадав би, що ця людина — працівник ФБР, до того ж винятково обдарований. Лью свого часу був чемпіоном серед студентів з боксу та з боротьби у важкій вазі. Крім величезної фізичної сили, він мав гострий розум. Лью вивчав організований злочинний світ, як інші він [166] вчають економіку або електроніку. Він був наділений рідкісний даром перевтілюватися, входити в роль того, хто ховався на протилежному, тіньовому боці закову. З окремих фрагментарних відомостей і фактів він умів цілком точно відтворити повну картину. Боб

Вінсент вважав, що в роботі, яка чекає на них, Лью буде корисним як ніхто інший.

З перших років служби Боб готував себе до відповідальної роботи і тепер обіймав посаду заступника директора Федерального бюро розслідувань, керуючи відділенням у Сеет-Луїсі, штат Міссурі. Більшість керівних працівників ФБР рідко покидали свої кабінети. їхня діяльність була схожа на роботу капітана великого корабля. Він керує судном та командою, не входячи в деталі. До нього від кожного осередку тягнуться нитки інформації, контролю і керівництва. І хоч він час від часу здійснює інспекторські перевірки, навіть іноді заглядає в трюм, — усе ж таки веде він корабель, перебуваючи на капітанському містку, а не в машинному відділенні або на кормі.

Таке було й становище Вінсента як заступника директора ФБР. Йому підлягала невелика група тямущих і висококваліфікованих працівників та спеціальних помічників. Вони виконували всю роботу під його наглядом і керівництвом, а коли виникала потреба прийняти якесь відповідальне рішення, це робив він, Боб Вінсент.

Уперше за десять років, відколи він обійняв цю посаду, йому довелося, всупереч власному бажанню, відмовитись від усталеного звичаю. Він досі не міг прийти до тями від одержаного наказу. Не пропозиція чи там рекомендація, а твердий наказ, навіть не підсолоджений офіційною ввічливістю. Сам директор наказав йому покинути кабінет і взяти безпосередню участь у розслідуванні. Вінсента повідомили, що справа ця перебуває під безпосереднім контролем Білого дому і особисто президента.

На перший погляд Боб Вінсент справляв враження людини незворушної. Стриманий, досвідчений, винятково розумний, він рідко спалахував. У свої сорок сім років, захищений муром упевненості в собі, він не відчував потреби в словах ні щоб переконати когось у своїх здібностях, ні для самоствердження. Особливо тоді, коли стикався з людьми свого рангу.

Для стюардеси, яка проходила повз їхні крісла під час польоту, Роберт Вінсент був людиною, чий рід занять дуже важко вгадати. Стюардеси часто грають поніж себе в цю гру і набили на ній руку, але Вінсент однаково міг бути і страховим агентом, і службовцем банку, і юристом. Він був придатний для будь-якої відомої дівчатам професії. Чоловік трохи вищий за сто вісімдесят сантиметрів, вагою близько вісімдесяти кілограмів, бездоганно вдягнений, з хусточкою в нагрудній кишені. Колись темно-каштанове, а тепер майже сиве волосся зачесане назад. [167]

Темно-карі, майже чорні очі добре вирізняються на досить приємному видовженому обличчі. На думку стюардеси, Боб Вінсент міг би також правити за модель для реклами різних товарів. У всякому разі, подумала дівчина, переходячи до інших крісел, він та його супутник не завдавали їй клопоту як пасажири. Один спав, а другий, трохи старший, від самого початку рейсу глибоко замислився про щось. Так воно й було, бо Вінсент повернувся подумки на кілька годин назад, коли його викликав Вашінгтон, — дзвонив Дік Морроу, — щоб жбурнути йому до рук цю розжарену головешку.

— Ти вже ознайомився з доповідною?

— Так, — відповів Вінсент, — я її переглянув.

— І якої думки ти про це, Бобе?

— Цікаво.

— І все?

— Дуже цікаво. Ти вдоволений?

Морроу гмукнув.

— Забирай її собі. Наказано згори. Тобі доручено цю справу" І ти повинен зайнятися нею особисто, — додав він.

Вінсент помовчав хвилину, тоді спитав:

— Справді? Це також згори?

— Еге ж. Шеф зараз у Білому домі. Він подзвонить тобі, тільки-но повернеться. — Морроу замовк, ніби вагався, якими конкретно словами передати співрозмовникові наказ. — Слухай, Бобе, може, ти не зовсім точно зрозумів мене. Ти повинен працювати на місці подій. Особисто все робити, особисто доповідати сюди і таке інше.

— Діку, якщо я не помилився...

— Ні, не помилився, — засміявся Морроу. — Пакуй валізу, старий.

Вінсент насупився.

— Я повинен знати набагато більше, якщо від мене вимаа гають роботи. Я...

— Ти одержав повідомлення з Канзас-Сіті? — перепинив його Морроу.

— Ні. Нічого звідти на столі в мене не було. У всякому разі сьогодні, — відповів Вінсент.

— Ось-ось одержиш. Поки що розповім тобі в двох словах. Маємо перший проблиск у цій справі зі зниклим літаком.

Вінсент захотів знати детальніше.

— Ти маєш на увазі "локхід"? З бомбами?

— Саме так.

— Куди ж його...

— Власне, про літак досі нічого, — відказав Морроу, який [168] передбачав таке запитання, — але тут клеїться справа у Канзас-Сіті.

Вінсент мовчав, чекаючи подальших уточнень.

— Повідомлення, повторюю, ти ось-ось одержиш, — провадив Морроу. — Скажу тобі про головні факти. Власті Канзас-Сіті розслідують пригоду, яка почалася з того, що один негр зробив спробу найняти квартиру в центрі міста. Той негр і управитель будинку зчепилися битись, і негр був змушений тікати на своїй машині. За ним погналася патрульна. Вони зробили кілька пострілів. Негр із машиною перекинувся з мосту на бетон. Машина вибухнула й загорілась. Через кілька секунд — ми поки що не маємо точних даних — стався другий вибух. Щось у машині здетонувало. Причому цей вибух був на кілька порядків потужніший, ніж коли б вибухнув який завгодно бензин.

Вінсент чекав, Морроу видимо сказав ще не все.

— Один хлопець із місцевої поліції доскіпливо дослідив уламки. Йому видалася підозрілою величезна сила вибуху. І зрештою він дещо знайшов. Одразу ж подзвонив до місцевого відділення ФБР. На той час вони вже одержали повідомлення про літак ВПС, а оскільки тут можливий зв'язок...

Хай йому чорт, цьому Морроу з його драматичними паузами! Та Боб Вінсент терпляче ждав продовження.

— Ти слухаєш? — Морроу не міг не наголосити цей момент.

— Катай далі, старий, — спокійно мовив Вінсент.

Чути було, як Морроу зітхнув, не вловивши в голосі Вінсента схвильованих ноток.

— Машину рознесло вдрузки, — провадив він, — та коли уламки склали, було виявлено якісь дивні деталі. — Знову пауза і нарешті кульмінаційний момент. — На одному з уламків металу стояв серійний номер ВПС. Паспортний номер.

— Коли це сталося? — спитав Вінсент.

— Сьогодні вранці. З Канзас-Сіті повідомили нас, а ми далі.

— Номер збігається?

— Збігається, — підтвердив Морроу. То був номер однієї із зниклих бомб.

Найперше Вінсент подумав про те, що надто вже велика дистанція від зникнення літака до негра, який намагався найняти к.ртиру в Канзас-Сіті. Зв'язок між цими двома подіями, безперечно, існує, і, з'ясувавши його, можна буде знайти відповіді на багато інших запитань. Інстинктивно Вінсент відчував, що саме тут їм доведеться долати найважчий бар'єр. Відділення в Канзас-Сіті подало аж надто вичерпний звіт. Читаючи його вперше, Вінсент про себе чортихався й проклинав свідків з їхньою "спостережливістю". Опис зовнішності негра подали зі слів шістьох [169] очевидців, які спостерігали сутичку в домі. П'ятеро сходилися в тому, що негр був молодий, але шостий уперто давав йому років на десять — п'ятнадцять більше, ніж інші. Різниця в зрості загиблого, за свідченнями очевидців, сягала дванадцяти сантиметрів, а у вазі — двадцяти п'яти кілограмів. Здавалося б, свідчення управителя Чарлі Джексона мали бути найнадійнішими, оскільки він бачив негра ближче й довше, ніж інші. Проте у Вінсента майнула думка, яку

підтвердила дописка, зроблена агентом, що провадив допити, а саме: Джексон, найімовірніше, перебільшив фізичні дані свого супротивника. Це легко пояснювалося з погляду психології. На очах у своїх пожильців управитель Джексон розпочав сварку з негром. Потім сталася бійка, в якій негр вправно й швидко здолав його. Аби врятувати свій престиж перед мешканцями дому після того, як його, м'яко кажучи, віддубасили, Джексон змушений був зобразити негра справжнім велетнем. Вінсент ще раз перечитав свідчення і склав собі, принаймні на перший час, уяву про негра як про людину середнього зросту, років двадцяти восьми — тридцяти трьох. Звісно, він розумів, що під такий опис підпадає щонайменше три-чотири мільйони негрів у країні. Це не давало йому ніякої нитки до розв'язання загадки.

А втім, не варто поспішати з висновками, заперечив собі Вінсент, ще раз подумки перегорнувши сторінки звіту. Свідчення однієї жінки можна використати. Він здивувався, чому відкинув їх з самого початку. Жінка твердила, ніби бачила того чоловіка по телевізору в хроніці про негритянські заворушення в Гар-лемі. Деякі кадри показували великим планом, і вона наполягала, що точно бачила це обличчя протягом кількох секунд. Хоч Вінсент мав серйозні сумніви щодо вірогідності такого опізнання, він не мав іншого виходу, як тільки перевірити цей шлях. Проте така перевірка була неймовірно трудомісткою операцією. Та й навіть у кращому випадку однаково лишиться сумнів, чи справді негр з атомною бомбою в машині і негр на телеекрані — одна й та сама людина. Отже, надій на успіх мало. Однак лишається хоч і незначний, та все-таки шанс. "До того ж, — похмуро міркував Вінсент, — у них поки що немає нічого іншого".

Машину ФБР запустили в дію. Фотографії всіх відомих лідерів та активістів різних негритянських бойових груп, а також учасників боротьби за громадянські права передавали по закритому телевізійному каналу з Нью-Йорка і на спеціальному екрані показували жінці з Канзас-Сіті. Коли вичерпаються нью-йоркські досьє, вони пустять у хід фотографії негрів, схожих за описом, з інших великих міст. Ніхто не сподівався на точне опізнання, але й чисту випадковість не можна було

скинути з рахунку. Надто багато поставлено на карту, загроза цілком реальна, необхідність розплутати справу надто гостра й невідкладна. [170]

Отже, в країні десь є ще чотири незнайдені атомні бомби.

Вінсент був упевнений, що така необачна спроба найняти квартиру в будинку, де ніколи не дозволяли селитися чорношкірим, може свідчити тільки про великий поспіх. Звідси висновок, що бомбу було доставлено в місто десь перед самою появою того негра в будинку. Чи дає це підстави відкинути причетність однієї з негритянських бойових організацій, які діють тепер у всіх великих містах? Навряд. Адже якщо та жінка не помилилася, то так чи так тут замішані негритянські групи. Але й у цьому напрямку відкривається надто широкий простір для різних припущень.

На жаль, усі ці припущення нічим не підтверджені. Так само, як і інші. Наприклад, те, що негр міг бути членом терористичної групи, куди входять і білі, й чорні. А чи справді він був американський негр, а не, скажімо, пуерторіканець? Ба навіть китаєць із північних районів тієї країни, де в багатьох шкіра майже зовсім чорна.

Та дещо вже можна прийняти як доведений факт. Напад на С-130 було здійснено так майстерно й так злагоджено в часі з наземними акціями, що не лишається жодного сумніву: тут діяла добре організована група.

Немає сумніву і в тому, що в автомобілі, який вибухнув і згорів, була атомна бомба. Вінсента пройняв дрож, коли він подумав, що внаслідок удару та вибуху машини могла розпочатись ланцюгова реакція. Триста тисяч тонн потужної вибухівки! Півміста розмело б умить!..

Коли Вінсент уперше почув про те, як згоріла машина з бомбою, він подумав, що тільки завдяки винятковому везінню бомба не вибухнула. А

втім, він почував себе в техніці зовсім не підготовленим. Будова атомної бомби була для нього темною справою, і він звернувся за поясненням до Лью Кербі, залучивши в такий спосіб і його до діла. Сувора секретність відступила перед гострою необхідністю.

— Ці бомби так сконструйовані, — пояснив Кербі Вінсенто-ві, — що вибухнути випадково вони не можуть. Я маю на увазі ланцюгову реакцію. Щоб підготувати бомбу до вибуху, треба зняти кілька запобіжників. Причому в строго встановленій послі-довності. Не можна пропустити жодної з шести операцій, які мають бути виконані для запуску механізму. Тож, доки не проведено одну за одною всі ці операції, бомба безпечна. Без цього не може статися внутрішній вибух, і...

— Внутрішній вибух?

— Атож, внутрішній вибух. Плутоній міститься в бомбі у пористому стані. В бомбу також закладено золоті стрижні та берилій...

— Стривай, стривай, не так швидко, — замахав руками Вінсент [171] . —-Мені не потрібні уроки з виготовлення саморобної атомної бомби. Я так розумію, що золоті стрижні і цей, як його...

— Берилій.

— ...і берилій беруть якусь участь у кінцевому процесі перед виникненням ланцюгової реакції. Ти мені краще розтлумач, що то за внутрішній вибух і навіщо він?

— Я вже казав, що плутоній закладено в бомбу в пористому стані. Наскільки мені відомо, призначення золотих стрижнів — стримувати реакцію, запобігати її випадковому виникненню. В усякому разі, пуск ланцюгової реакції здійснюється спрямованим вибухом. Тобто вибух звичайної вибухівки скеровується всередину бомби, а не назовні. Оце і є

внутрішній вибух. Під його дією плутоній ущільнюється, і починається ланцюгова реакція.

— А що то був за вибух в автомобілі?

— То спрацював ще один запобіжний пристрій. Іноді трапляється, що пусковий механізм з усіма його шістьма операціями не спрацьовує. Тоді бомба падає на землю, не вибухнувши. Тож слід подбати, щоб вона не потрапила до рук тих, на кого впала, — а то зможуть з'ясувати, як цю штуку зроблено. Та й плутоній не повинен потрапити в руки ворога. Через те, якщо пусковий механізм не спрацьовує, а бомба падає на землю, вибухає інший заряд. Це й сталося в Канзас-Сіті.

Вінсент якийсь час перетравлював щойно почуте. "Принаймні можна не хвилюватися, що це може скоїтись випадково", — подумав він.

6

Лью Кербі зняв з живота запобіжний ремінь і потягся. Потім, на превелику втіху Вінсента, який спостерігав за ним, почав один по одному витягувати пальці на руках, хрускаючи суглобами. Скинув черевики, полегшено закректав. Далі випростав ноги й з видимою втіхою поворушив у шкарпетках пальцями. Вінсент підморгнув йому і сказав, усміхнувшись:

— Бачу добрі ознаки. У твоїй черепній коробці щось дозріло.

— Еге ж.

— Тільки "еге ж" — і все? Кербі гмукнув.

— У нас, неандертальців, свої звички. До того ж я ще не прокинувся. — Він потягся до кнопки виклику стюардеси, дивлячись на Вінсента. — Каву?

— Слушна думка, — кивнув Вінсент. [172]

— Авжеж, — мовив Кербі. — Кава допомагає, коли розплутуєш вузлики.

Він уже хотів був щось сказати, але завагався й прикусив язика. Потім таки повернувся до Вінсента й процідив, мовби знехотя, мовби сам сумнівався у своїх словах:

— Мені здається, — і він глибоко зітхнув, — я знаю, хто ті хлопці.

— Та невже? — з іронією відгукнувся Вінсент. — Твоя вичерпна заява просто-таки приголомшила мене.

Кербі востаннє затягся сигаретою й загасив її в порожній чашці.

— Знаю. — Він говорив зовні спокійно, але Вінсент помітив, що внутрішньо він весь напружився. — Я не жартую, Бобе. Просто хочу ще раз упевнитися, що все збігається.

— Отакої! Боїшся самому собі повірити?

— Можливо...

— Пам'ятаєте той банк у Джорджії?

— У Беннінгу?

— Атож.

— Пам'ятаю, — підтвердив Вінсент. Він був розчарований і не приховував цього. — Ти гадаєш, це та сама банда? Що ж, можливо. Далі

можеш не продовжвуати, Лью, — сказав він. Вінсент не терпів марних розмов.

— Може, в цьому куди більше сенсу, ніж здається на перший погляд.

Вінсент промовчав. Кербі зачекав і, коли той кивнув, повів далі:

— Давайте розглянемо хід подій крок за кроком. Стежте уважно за розвитком моїх міркувань і перевіряйте.

Він поглянув на Вінсента, — який нахилив голову на знак згоди.

— По-перше, — повів далі Кербі, — всяка організована банда скрізь залишає свій "підпис". Те, що вони робили, і навіть те, чого вони не робили, так чи так дає нам якусь нитку. Ця компанія, хай там хто вони є, залишила свої фірмові знаки де тільки можна... Вони...

— Ти маєш на увазі Джорджію чи...

— І те, й те, — швидко відказав Кербі. — Подумайте, адже у справі з банком усю операцію здійснили з повітря. З початку до кінця, хіба не так? Вони могли кількома способами потрапити до банку, обминувши сигналізацію, — провадив Кербі майже скоромовкою. — Як ми з'ясували, напередодні польоту вони попрацювали з дверима, які виходять на дах. Вони чудово впоралися з механічною та електронною системами охорони. Вони добре знаються на вибухових і хімічних речовинах, але найважливіше — вони якимось чином дістали всі необхідні їм відомості. Це [173] відверто свідчить про участь у тому пограбуванні досконало організованої банди.

— Як вони проникли до банку? — Вінсент вирішив, що пора нарешті втрутитися в цей монолог.

Кербі здивовано поглянув на нього.

— Я вже сказав. Крізь двері, які виходять на дах.

— Ти цього не знаєш, — зітхнув Вінсент. — Контрольна панель показувала, принаймні на індикаторах, що всі двері замкнені. Але цього не досить, щоб твердити, ніби вони зайшли через дах.

— А в який ще спосіб могли вони проникнути в будинок?

— А про підлогу ти забув? — ущипливо кивнув Вінсент. — І не можна скидати з рахунку, бодай як імовірність, що вони ховалися в середині банку.

— Звісно, могло бути й так, — зневажливо пирхнув Кербі, — але вони цього не зробили. Ті двері були так підправлені, що відчинити їх можна було тільки ззовні. І проводку підімкнули в такий спосіб, щоб індикатори знизу показували, ніби двері замкнені. Якби вони відчинили двері зсередини, то замкнули б сигналізацію. До речі, — Кербі виклав свій головний козир, — так і сталося, коли той, хто був у банку, вибирався назад на дах.

Вінсент подумав трохи і запитав:

— Підтверджено?

— Так. Це один з тих фактів, які я перевірив особисто. Я повинен був переконатись, оскільки це означало, що починали вони з даху, а не зсередини.

— Гаразд, — погодився Вінсент. — А зараз поясни мені, будь ласка, в який спосіб вони потрапили на дах.

Кербі посумнішав.

— У перший-ліпший із десятка можливих способів, — відказав він. — Могли сховатися на даху. Найпростіший, хоч аж ніяк не безпечний, спосіб. Ніколи не можна бути певним, що дах не перевірять. — Він відкинувся в кріслі й запалив ще одну сигарету. — Можна видертися вночі на дах по мотузяній драбині. Можна спуститися з вертольота і...

— Ти ж у це не віриш, правда? — насмішкувато спитав Вінсент.

— Ні, але ж ви запитали, в який спосіб вони могли опинитися на даху.

— А твоє власне припущення?

— Не вертоліт, це точно. Надто багато шуму. Та й не так там темно, щоб такий гуркотливий птах міг непомітно пролетіти. — Кербі заговорив упевненіше. — Мотузяна драбина ймовірніша, але мені цей спосіб не подобається. Полісмени патрулюють вулицю не за розкладом. Треба надто багато тягти з собою, закидати гак, видиратися. Крім того, — закінчив Кербі впевнено, — [174] видертися-то було можна, а от вибратися назад — ні. Людина, яку ми шукаємо, ніяк не могла спуститися з даху по мотузяній драбині й утекти. Будинок було оточено майже негайно після сигналу тривоги.

Вінсент хотів був щось сказати, але роздумав. Кербі це помітив. Отже, в шефа виникли певні сумніви, які він притримує до більш слушної миті.

— Багато існує способів потрапити на дах будинку, — неквапно мовив Кербі, — але при пильному аналізі усі їх доводиться відкинути. По-перше, вони не могли ховатися на даху цілу добу. По-друге, линви або мотузяна драбина відпадають, бо не дають можливості забратися геть. По-третє, вертоліт не підходить теж: надто багато гуркоту й метушні. Та й не було його там, щоб забрати грабіжника. По-четверте, його міг скинути літак, який летів так повільно, що...

— Ти говориш про грабіжника в однині, — зауважив Вінсент. — Чому ти такий певний, що він був сам?

— Бо йому треба було ще вибратися, причому з грішми, — відпарирував Кербі. — Усе впирається в те, як саме йому вдалось ушитися. Більша кількість учасників зашкодила б справі. Втеча стала б такою складною, що операція втратила б сенс. Ні, той, хто утнув таку штуку, мав зіграти всю партію соло. Але ви урвали мене, — усміхнувся він до Вінсента, і той подав йому знак говорити далі. — Так от, лишається ще один спосіб...

Вінсент ледь стримував посмішку: Кербі нагадував кота, який готується до стрибка.

— Усе впирається, я повторюю це знов, у те, як вибратися з банку. Яка користь від тих ста тисяч, коли не можеш з ними втекти? Він вийшов звідти так само, як і зайшов. Згори й угору...

— Лишається тільки два варіанти, — сказав Вінсент. — Ракетний пояс або парашут.

Кербі кивнув.

— П'ю за ваше здоров'я, шефе, ви вельми здогадливі. Ракетний пояс відпадає. Де його дістанеш, та й гуркіт від нього не менший, ніж від реактивного літака на зльоті. Крім того, надто обмежений радіус. Коротше кажучи, — він нетерпляче рубонув рукою повітря, — ракетний пояс відпадає.

— Лишається парашут.

— Точно. Це єдиний можливий спосіб. І не такий уже й складний. А надто для досвідченого парашутиста.

Вінсентові потрібен був якийсь час, щоб усе це перетравити.

— Не знаю, яка площа того даху...

— Я знаю, — сказав Кербі. — Кілька тренувань, і я сам міг би на нього стрибнути, — додав він із спокійною впевненістю. [175]

— Можливо, — погодився Вінсент. — Я й забув, що ти колишній десантівдк.

— І стрибав затяжними, —докинув Кербі, — просто так, для розваги. Правда, це було давно. Але я маю друзів— великих фахівців цієї справи. Я дав їм розміри банку, напрямок вітру тощо і спитав, чи змогли б вони втрапити на ту будівлю. Вночі. Вони сказали, що за доброї видимості влучили б у ціль двадцять разів із двадцяти спроб.

— Ти дав цьому рух?

— Авжеж. Будь-який успіх у тому розслідуванні може допомогти й нам.

Вінсент погодився. Та лишалася ще одна загадка, і він поставив її перед Кербі.

— Гаразд. Купую твою ідею з тельбухами. Але як усе-таки твій приятель забрався звідти?

— На повітряній кулі.

— Як-як?

— Саме так, на повітряній кулі, — повторив Кербі. — Чорт забирай, це ж бо єдиний вихід.

— Слухайте, містере Кербі, не перетворюйте умовисновки на речові докази.

Кербі зареготався.

— Облиште, над цим я попрацював теж. Я підрахував величину підіймальної сили гелію та водню. З'ясувалося таке: якщо наш спільний приятель спускався на спеціальному парашуті, яким користуються в змаганнях на точність приземлення, то між куполом і стропами можна надути повітряну кулю. Якраз таку, що при втечі підійме його самого і все прихоплене.

— А потім що?

Кербі завовтузився в кріслі. Він помітив, що засвітився напис "Пристебніть ремені". Зараз же з гучномовців пролунав голос стюардеси, яка оголосила посадку. Кербі не відповів на запитання, аж поки не пристебнув ремінь.

— Ми встигли тільки перевірити, — сказав він після тієї паузи, — всі можливі способи, в які вони — грабіжник та його помічники — могли здійснити такий політ. Проглянули метеозведення у ніч пограбування. Був сталий вітер. Наскільки пам'ятаю, близько чотирнадцяти миль на годину. Напрям вітру — від фасаду в бік банківського подвір'я. Далі там — якісь озера, кілька пагорбів, потім відкриті поля.

— Отже, ти твердиш, — старанно добираючи слова, почав підсумовувати Вінсент, — що людина, яка пограбувала банк, спустилася вночі на дах з парашутом, узяла гроші, знову повернулася на дах, де її чекала надута повітряна куля, а тоді піднялася в небо? [176]

— Так, саме це я стверджую, — і Кербі схрестив руки на грудях.

— Доказуй уже до кінця, — попросив Вінсент. — Принаймні може вийти цікавий сценарій.

Кербі закопилив губу.

— Щодо сценарію не знаю. — В голосі його прозвучала образа. — Але саме такого висновку я дійшов. Вітер був досить сильний, щоб іще до світанку віднести його на відкрите місце. Там він міг опуститися на другому парашуті, випустивши з надувної кулі газ. Потім його могла де завгодно підібрати якась машина. Коли хочете, навіть літак. Та це вже, в біса, не так і важливо.

— Хтось помітив який-небудь парашут тієї ночі? — Голос Вінсента був оманливо спокійний.

— Ні, — визнав Кербі. — Та це ще нічого не означає. Його могли й не побачити під час спуску.

Вони помовчали. Добре все-таки, що Кербі допомагатиме йому, подумав Вінсент. Не виключено, що він має рацію. Адже він справді зібрав досить-таки вагомі докази на підтвердження своїх висновків. Навіть якщо вони чисто умоглядні, не підтверджені свідченнями очевидців, однаково не можна скидати їх з рахунку. Якщо всі...

Вінсент продовжив свою думку вголос:

— Якщо всі твої не підтверджені жодними фактами висновки виявляться слушними, то який зв'язок існує між пограбуванням банку і зникненням літака?

— Зв'язок? Боже мій. Бобе, та він же білими нитками шитий!

— А чи не занадто ти квапишся з...

— Де там занадто! Два злочини, здійснені тими самими методами, однаковим почерком, за короткий проміжок часу... Та вони просто не можуть бути не пов'язані між собою!

— Якщо ця твоя уявна надувна куля раптом лусне, тобі доведеться довго падати, — застеріг його Вінсент.

— Ви маєте кращі гіпотези? — відпарирував Кербі.

— Слабкий аргумент, — зауважив Вінсент, посміхаючись. — Ти огризаєшся, а не відповідаєш. У тебе все?

— Ні, не все, — з удаваною образою буркнув Кербі.

— Ну, давай, — засміявся Вінсент. — Можеш вважати, що я довго тебе умовляв.

— Здається, у нас трохи більше часу, ніж ми вважаємо.

— Ти мене підбадьорив, — насмішкувато сказав Вінсент. — Послухаємо, що далі.

Кербі перейшов на поважний тон.

— Яз початку до кінця уважно перечитав звіт із Канзас-Сіті, — мовив він. — В ньому багато дивного.

Вінсент нетерпляче зажадав пояснення. Кербі поглянув у ілюмінатор і знов обернувся до Вінсента. [177]

— Маємо чоловіка, — сказав Кербі, — молодого негра з атомною бомбою у валізі, який намагався найняти квартиру в самому центрі Канзас-Сіті. В чомусь цей чоловік або його банда жорстоко

прорахувалися. Вони захотіли найняти квартиру в будинку, де надзвичайно вороже ставляться до негрів. Це була їхня перша помилка. Полягала вона в тому, що вони не підшукали собі такого місця, де не привертали б нічиєї уваги. Але чому вони обрали саме той будинок? Дуже просто, — відповів Кербі на власне запитання, — будинок розташований поблизу центру міста. Ви ще не згубили нитку?

Вінсент похитав головою.

— Гаразд, тоді слухайте далі. Я намагаюся зараз простежити за ходом їхніх міркувань, тобто міркувати за них. Чом би їм не найняти квартиру в районі, де мешкають кольорові і де ніхто не зчиняв би галасу? Річ у тому, що вони стали жертвою своїх хибних уявлень, — наголосив Кербі з несподіваною силою. — Вони не подумали, що вибух атомної бомби в будь-якому районі міста однаково викликав би найстрахітливіші руйнування. Вони чомусь вирішили, що їхній задум виграє, коли бомба вибухне в центрі міста. Такий висновок привів їх до помилки, яка й дала нам першу нитку. Управитель будинку виявився запеклим расистом. Саме це й полило воду на наш млин і порушило плани банди. — Кербі аж сяяв від самовдоволення. — Крім усього, та подія показала нам, що вони старанно готуються до якоїсь акції й не дуже квапляться, отож...

— Я втрачаю нитку, — попередив Вінсент.

— Напружте свою увагу, шефе, — кинув Кербі. — По-перше, навіщо знадобилася їм квартира?

— По-моєму, це ясно.

— Ви помиляєтесь так само, як помилився я! — весело вигукнув Кербі. — В цій квартирі ключ до всієї їхньої поведінки.

— Так, так. Здається, я починаю розуміти.

— Ну, то навіщо знадобилася їм квартира?

— Звичайно, — не зовсім упевнено почав Вінсент, — вони могли б підірвати бомбу де завгодно. У машині, в автопричепі, в мотелі...

— Де завгодно, — підтвердив Кербі. — Але ви наймаєте квартиру, коли вам потрібен час. Отже, наші приятелі, мабуть, не мають наміру підірвати бомби негайно. Вони зайняті підготовкою якогось великого плану, і для цього їм потрібен час. Через те, можливо, — Кербі знизав плечима, відчуваючи, наскільки хисткий цей картковий будинок, споруджений на його міркуваннях, — у нас є трохи більше часу, ніж ми припускали.

— Хочу вірити, що ти маєш рацію, — сказав Вінсент. Похмурий тон його голосу промовляв сам за себе. В руках у їхніх противників атомні бомби, і вони хочуть їх використати [178] для здійснення якихось своїх планів. Ще чотири бомби. Ці бомби майже напевне застрянуть у серцях чотирьох американських міст.

А вони зараз з тими відомостями, які мають, можуть діяти тільки наосліп, навпомацки.

У яких містах опиняться бомби?

І якщо їхньому невидимому противнику був потрібен час, то скільки ще часу йому потрібно?

Вінсент аж надто добре відчував, що відповідь на це запитання може спалахнути сліпучим атомним вибухом у будь-якій точці Америки.

7

Льотчикові в цій кімнаті, мабуть, стає не по собі. Та й пасажирові теж. Так міркував Вінсент, роздивляючись кімнату для нарад генерала

Шерідана на Нортонській базі ВПС. Дві довгі й високі стіни рябіли жахливими фотографіями розтрощених і понівечених літаків. На третій стіні висіли спеціально підготовлені до наради фотографії С-130, членів його екіпажу, креслення атомних бомб та льотні карти з трасою зниклого літака. Четверту стіну займали екран проектора та шкільна дошка. Генерал Шерідан добре підготувався до наради, і Вінсент був йому за це вдячний. Ще більше втішало його те, як спокійно сприйняв Шерідан розпорядження Білого дому, який поклав загальне керівництво в цьому розслідуванні на ФБР.

— Генерале, — сказав Вінсент Шеріданові, — ніхто не знає тонкощів цієї справи краще за вас і ваших людей. Білий дім доручив загальне керівництво ФБР. Я не певен, що це найкращий варіант...

Шерідан уважно подивився на Вінсента.

— Тобто? —обережно запитав він.

— Я не хотів би втручатися в суто вашу роботу, — спокійно сказав Вінсент. Він відчував, що взяв правильний тон. — Буде краще, коли ви й ваші люди далі працюватимете, як вважаєте за потрібне. Я не сідатиму вам на голову. Я намагатимуся допомагати вам і того ж таки чекатиму від вас.

Шерідан відповів так само щиро:

— Ну що ж, домовились. Ми вже й так по самі вуха загрузли у чварах з тією зграєю із Вашінгтона. Відверто кажучи, містере Вінсент, я дуже радий почути від вас таке.

Вінсент кивнув головою і мовив:

— Згода, Але хай ця розмова лишиться між нами двома, гаразд?
[179]

— Можете розраховувати на мене, — засміявся Шерідан.

Як зрозумів Вінсент, особливих незгод з ВПС не буде. Він уже вирішив надати Шеріданові та Бейєрсдорфові цілковиту можливість самим вести пошуки, тоді як він, Вінсент, буде їхнім рівноправним партнером. Шерідан знав про його повноваження, і Вінсент не бачив потреби зловживати владою, що нею наділив його Білий дім.

Зате навряд чи він матиме велику втіху від співробітництва з Джоном Ховінгом та його колегами з Управління національної безпеки. Вінсентові й раніше траплялося схрещувати шпаги з цими людьми. Працівники УНБ вважають, що їхні величезні обчислювальні машини, заховані в глибоких підземеллях десь у Віргінії, можуть урятувати від будь-якої більш-менш серйозної небезпеки. Електронні іграшки! Людські справи мають вирішуватися людьми, а не якимсь підземним обчислювальним оракулом. І все-таки доведеться терпіти їх, незважаючи на дуже сумнівну користь, якої від них можна сподіватися. Ховінг, як одразу помітив Вінсент, сидів позаду, загадково посміхаючись, тимчасом як жінка, його помічниця, здавалося, робила все, щоб зірвати нараду. Але Рія Карлайл, попри свій сварливий характер, була жінка розумна, і Вінсент був ладен терпіти її присутність, як ото терплять неминучий зубний біль у кабінеті дантиста, якщо тільки це піде на користь справі.

Ще одна крапля дьогтю потрапила в діжку з медом. Величезний чолов'яга з червоною пикою та копицею неохайного сивого волосся. Ніхто з невтаємничених ніколи не чув про Нійла Кука, але в колах працівників секретних служб та ФБР його вважали чи то за напівбога, чи то за напівдиявола. йому, єдиному з керівників ЦРУ, пощастило уникнути різкої офіційної критики з тієї простої причини, що він особисто ніколи не ухвалював тих помилкових рішень, за які несло відповідальність його відомство. З власного досвіду Боб Вінсент знав, що працювати без помилок ще не означає ухвалювати правильні рішення, і Нійл Кук міг виявитися звичайним пристосуванцем, що звив

собі тепленьке кубельце в ЦРУ. Час покаже, чого від нього можна сподіватися.

Вінсент переключив свою увагу на інших учасників наради. Наступні двоє були фахівці дуже високої кваліфікації: Фред Елліот з Федерального управління авіації та Білл Торп з вашінгтонського бюро Управління цивільної авіації. Вони не збиралися ні на кого гострити зуби, не прагнули до себе високих повноважень. Вони прибули сюди з наміром зробити все від них залежне, щоб допомогти Вінсентові та Шерідану. Фред Елліот перед початком наради, коли Шерідан поділився з ним своїми міркуваннями, сказав йому у відповідь таке: "Можливо, ваші висновки й правильні, генерале. Вони неодмінно мають виявитись [180] правильними, і якнайшвидше, бо інакше ви станете людиною, яка припустилася найтяжчої помилки за всю історію людства". Вінсент співчував Шеріданові. Генерал міг бути абсолютно точним у своїх висновках, але, якщо атомна бомба знищить кілька мільйонів людей, усі його висновки не варті будуть ламаного мідяка, і він виявиться "людиною, яка припустилася найтяжчої помилки".

Поруч з представниками авіаційних управлінь сидів полковник Гарольд Кімболл з армійської служби безпеки. Коли Вінсент тільки-но побачив його тут, у нього майнула думка, що аж надто багато відомств тупцюють навколо зниклих бомб. Але здоровий глузд підказував йому, що він помиляється. їм може знадобитися негайна допомога, і тоді представник армії скоротить бюрократичну тяганину до мінімуму. Високий й худорлявий Кімболл тримався суворо офіційно і стежив за всім наче збоку. Він ні в що не втручався, поводився дуже стримано, і Вінсент змінив на краще свою думку про нього, особливо коли дізнався, що Кімболл також і спостерігач від міністерства оборони. Представляючи, таким чином, одразу три відомства: армію, флот і військове міністерство, Кімболл своєю присутністю зменшив число учасників цієї екстреної наради на дві особи. Досі він не мовив і слова.

Поруч з Кімболлом примостився недбало вдягнений чоловік — учений, який, здавалось, анітрохи не переймався всією цією історією і

куняв у своєму кріслі. "Невже, — подумав Вінсент, — він такий змучений своєю роботою, що може лишатися байдужим навіть до навислої над усіма небезпеки?" Доктор Девід Шейнкен з Комісії по атомній енергії. Учений, який працює над ядерним озброєнням. Людина, що особисто брала участь у розробці та випробуваннях ста сорока трьох атомних і термоядерних пристроїв, близько спілкувалася з демонічними силами. Шейнкен розбирався в механізмах атомних бомб так само просто й легко, як досвідчений годинникар розбирається в механізмах годинників. На ньому була зручна спортивна куртка, бахматі штани, светр зі стоячим коміром, і його цілком можна було прийняти за студента, який оце тільки покинув університетське містечко. Враження, звичайно, помилкове. Цей воротар пекла прибув на нараду, щоб відповісти на будь-яке запитання з приводу конструкції зниклих атомних бомб. Він досі сказав не набагато більше за полковника Кімболла. Але те, що він усе-таки сказав, нікого не втішило. До нього звернулася із запитанням Рія Карлайл.

— Як я зрозуміла, докторе Шейнкен, — жваво озвалася вона, — ці атомні бомби оснащені запобіжними пристроями, так?

Шейнкен кивнув, і вона поставила своє головне запитання:

— Якщо так, то чи може зграя кримінальних злочинців підірвати [181] ці бомби коли їм заманеться? Звідки їм знати про конструкцію ядерних пристроїв?

Шейнкен у відповідь посміхнувся.

— Голубонько, — сказав він добродушно, — ви заплющуєте очі на реальність. Щоб обслужити стільки бомб, скільки ми їх тепер маємо, не досить кількох чоловік. З ядерною зброєю мають справу тисячі людей. Технічне обслуговування здійснюють переважно особи, призвані на військову службу, а не постійні фахівці. А оскільки більшість їх служить

короткий термін, ми намагаємось по змозі спростити механізми. Кожний випускник коледжу може розібратися в цих ядерних пристроях.

Рія Карлайл замовкла. Роберт Вінсент нахилився вперед, щоб краще розгледіти жінку з Управління національної безпеки.

— Міс Карлайл!

Вона обернулась до нього.

— Скажіть, будь ласка, звідки у вас такі відомості?

— Що? Я не розумію вас, містере Вінсент, — відповіла вона голосом різким і роздратованим.

— Я поясню, — махнувши рукою, мовив Вінсент. — Я хотів би знати, чому ви так упевнені, що бомбами заволоділа, як ви висловились, "зграя кримінальних злочинців"? Як ви це встановили?

— Але ж це очевидно, містере Вінсент, — відповіла вона сердито.

— Дивно, — зауважив Вінсент. — Я, мабуть, щось випустив з уваги. Може, ви підкажете мені?

— А хто ще може захопити військовий літак з атомними бомбами?

— Нісенітниця!

Всі обернулися до Нійла Кука. Пахкаючи люлькою, він окинув усіх поглядом і повторив:

— Нісенітниця! Як інакше назвати це безглузде припущення? У неї такі самі відомості, як і в усіх інших. Тобто ніяких. — Показавши

мундштуком на Шерідана, він мовив:— Генерале, продовжуйте нараду, — а тоді повернув голову до Вінсента і сказав:— Прошу вибачити мені, — чим мало не довів Рію Карлайл до вибуху люті.

У кімнаті було ще двоє учасників наради. Один з них — Джім Крайдер, друга людина в службі безпеки Білого дому. З ним Лью Кербі дружив давно, і саме він наполіг, щоб Крайдера запросили на нараду. "Крайдер кмітливий і беручкий, — пояснив Лью. — Якщо ми не знайдемо ці бомби за лічені години, тоді сам президент буде в небезпеці. Можливо, його доведеться евакуювати з Вашінгтона. Тут без Крайдера не обійтися. Тягніть його сюди — і якнайшвидше". [182]

Вінсент намагався не затримувати погляд на останньому а присутніх за столом. Ллойд Паккард. Один з найупертіших урядовців, вороже настроєний до ВПС. Кілька небезпечних пригод з ядерною зброєю посилили занепокоєність в урядових колах. Водневі бомби, "упущені" неподалік від одного іспанського села. Далі тривожні чутки про те, що десь у Гренландії упав бомбардувальник Б-52 з водневою бомбою на вісімдесят п'ять мегатонн. Цього вистачило, щоб уряд серйозно й безпосередньо заходився перевіряти причини аварій з військовими літаками. Ллойд Паккард якраз і був тим урядовим чиновником, який цілив у ВПС. "Тепер, — похмуро подумав Вінсент, — у нього "найпевніша" справа. Одразу зникли п'ять атомних бомб. Наче їх і не було".

І не велика втіха, що одна з них виринула в Канзас-Сіті. Ніхто не знав, куди поділися інші. Всі тільки висловлювали припущення, але ніхто нічого не знав. Не знали навіть, де їх шукати. Ллойд Паккард був уособленням осуду. Високий, худорлявий, незворушний, з голубими очима, в яких світилося звинувачення в злочинному недбальстві.

Людина, що жадала знімати скальпи.

Всі обернулися до капітана, який швидко увійшов до кімнати й рушив просто до генерала Шерідана. Він поклав перед ним телетайпограму і вийшов. Усі інші напружено спостерігали, як витяглося генералове обличчя. Його аж пересмикнуло, коли, дочитавши, він передав аркушик Вінсентові.

— Знайдено "сто тридцятку", — Шерідан зачекав, поки стихли приглушені вигуки. — Я, певно, мав висловитись інакше, — провадив він на диво безвиразним голосом. — Знайдено уламки літака, приблизно за тисячу чотириста миль на захід від Сан-Франціско. Туди послано корабель. Вони знайшли одне тіло. — Слова падали холодними, безживними фразами. — Це тіло другого пілота, капітана Бена Майклса. Знайшли, власне, частину тіла. — Шерідан говорив без будь-якої інтонації. — Тулуб і голову. Без ніг.

— Тоді все зрозуміло, — втрутилася Рія Карлайл. — Ми всі, звісно, дуже вболіваємо за екіпаж літака, але в такому разі нашу проблему розв'язано, хіба ні?

Вона вигукнула це різким голосом, і очі її блищали, коли вона переводила погляд з одного учасника наради на іншого. Джон Ховінг, що невідривно дивився на Шерідана, ухопив жінку за руку і цим урвав її мову. Вона розлютовано обернулась до нього.

— Джоне, що це ви собі дозво...

— Припніть язика! — просичав той. [183]

— Так, міс Карлайл, замовкніть! — обурено вигукнув Шерідан, і вона прочитала в його погляді неприховану відразу. — Річ у тім, що руки капітана були скручені за спиною дротом.

— Ми не знаємо, з чого почати. Ми зібрали випадкові факти і пробуємо відштовхнутись від них. А час минає. Хто хоче висловитись?

Усі мовчали.

— Гаразд. Тоді я ще раз зроблю короткий огляд подій, — сказав Боб Вінсент. — Ви знаєте, за яких обставин зникла "сто тридцятка". Містер Кербі докладно доповів, як було виведено з ладу наземну навігаційну апаратуру. Ви також прослухали спільну доповідь ВПС та обох авіаційних управлінь про те, що, найімовірніше, сталося на покинутому аеродромі, куди примусили сісти С'130. Після цього бомби винесли, повантажили в двомоторний літак, і він полетів у невідомому напрямку. Ми знаємо також, що одна з бомб опинилась у Канзас-Сіті і вже не становить небезпеки. Чотири бомби досі перебувають у руках людей, чиї особи ми намагаємося з'ясувати. Візьміть до уваги: особу негра, який привіз бомбу в Канзас-Сіті, встановити не пощастило.

Вінсент кивнув Полу Бейєрсдорфові, і далі провадив той.

— Невідома радіолокаційна ціль, яку виявила станція Саи-Гі, Франціско, являла собою літак С-130. Це уже всім відомо, але я повторюю, щоб нічого не пропустити. Літак пролетів, як ви знаєте, тисячу чотириста миль на захід від Сан-Франціско. На занедбаному аеродромі ми знайшли три гільзи. Можливо, їх було більше. Ми гадаємо, що коли "сто тридцятка" приземлилася, над нею у повітрі кружляв принаймні один П-51 або інший подібний винищувач. Тільки-но команда вийшла з літака, її було розстріляно з повітря цими — поки що назвімо їх так — лиходіями. Сержанта Келлі, який мав автоматичну зброю, очевидно, вбили найпершого. Маючи гвинтівку тридцятого калібру з оптичним прицілом, зробити це не важко. Ми не знаємо, чи всіх членів команди вбито, не знаємо, чи намагались вони знищити літак з вантажем.

Джон Ховінг підняв руку, і Бейєрсдорф кивнув йому.

— Чи не скажете ви, підполковнику, як вони змогли підняти літак у повітря і як він залетів так далеко, перш ніж упав?

Відповів генерал Шерідан:

— Знов-таки лише припущення, але досить вірогідне, мїстере Ховінг. Згідно з моєю гіпотезою, декотрих або всіх членів екіпажу було вбито; перед тим їх, можливо, скрутили дротом так само, як капітана Майклса. Вивантаживши бомби, нападники внесли 'в літак тіла вбитих. Той, хто знав, як управляти "сто тридцяткою", підняв її в повітря. Це цілком під силу одній [184] людині. Може, було й два пілоти, але це вже tie має значення. Злетівши, вони встановили напрям і ввімкнули автолілот. Коли літак уже ліг на курс, набираючи висоту, вони вистрибнули. На землі їх підібрав двомоторний літак. "Сто тридцятка" летіла над морем, аж поки скінчилось пальне, тоді літак упав.

— Я схильний погодитися з припущеннями містера Кербі, — знову заговорив Бейєрсдорф. — Він розповів нам про пограбування банку в штаті Джорджія, і є підстави вважати, що в обох випадках діяла одна й та сама банда. Методи надзвичайно подібні, аж до використання парашутів. Це може дати нам першу нитку. Будемо сподіватися. В цьому ми покладаємо свої надії на відомство містера Вінсента.

— Врахуйте, що ми досі не змогли з'ясувати нічого певного, — застеріг Вінсент.

— Знаю, сер, — відповів Бейєрсдорф. — Проте я сподіваюсь, що ФБР, працюючи разом з Федеральним управлінням авіації, досягне успіху. На сьогодні це у нас найперспективніший слід. — Бейєрсдорф обернувся до Фреда Елліота. — Вам нещодавно дзвонили. Якісь новини? Той заперечливо похитав головою.

— Поки що нічого, — розчаровано відповів він. — Я мав надію з'ясувати що-небудь з приводу тих П-51. На цивільній службі є ще кілька сотень таких винищувачів. З допомогою ФБР ми зараз перевіряємо кожен з них, але досі не виявлено нічого істотного. Ті літаки могли вилетіти в пустелю на зустріч зі "сто тридцяткою", знаючи точний

розклад її польоту, а могли й тижнями очікувати на якомусь із сотні занедбаних аеродромів. Ніхто їх там не побачив би. Потрібен тривалий пошук. — Елліот знизав плечима. — Першої-ліпшої хвилини ми можемо натрапити на слід і знайти пілотів. Але поки що нічого немає.

Елліот замовк. Як і інші, він почував себе безпорадним. Білл Торп з Управління цивільної авіації похитав головою.

— Я нічого не можу додати до того, що сказав Фред. Полковник Гарольд Кімболл відмовився говорити. Ллойд Паккард також зберігав мовчанку.

Доктор Девід Шейнкен задрімав. І ніхто не відчув потреби розбудити шановного представника науки.

Джон Ховінг вирішив порушити ніякову мовчанку:

— Я наказав виконати на ЕОМ ретельне дослідження усіх можливих варіантів, — мовив він діловим тоном. Перед тим він уже звелів Рії Карлайл адресувати свої зауваження тільки йому, і з усього видно було, що він готовий співробітничати з іншими. — Проте поки що нам бракує вихідних відомостей. Нам потрібні якісь характеристики банди, яку ми розшукуємо. ЕОМ 4датна перевірити кожен можливий варіант, хоч який незначний, [185] причому в мільйони разів швидше, ніж це зробили б ми. Більше того, я...

— Містере Ховінг! — перебив його Кербі. — А скільки часу треба буде вашим людям, щоб запрограмувати машину на таке завдання? Звичайно, йдеться про результат, який мав би сенс.

Ховінг зобразив на своєму обличчі подив з недоречності такого запитання.

— Ну, зважаючи на надзвичайність ситуації, нам, звичайно, дадуть зелену вулицю, і, гадаю, це забере не більш як дві доби.

— Аж дві доби?

— Так.

— У нас немає двох діб, містере Ховінг. Ми не можемо згаяти навіть дві години. — Кербі поклав свої кулачиська на стіл. — При всій моїй повазі до вас, я все ж таки змушений запитати, чи дізнаємося ми про щось істотне після цих ваших... гм... наукових досліджень? Чи дістанемо ми в своє розпорядження висновкя, яких не можемо зробити ось тут, зараз?

Вінсевт пильно подивився на свого помічника. Кербі знов кудись хилить, а зараз просто-таки вбиває цвяхи у домовину представника Управління національної безпеки. Ховінг мав вигляд людини, що потрапнла під невблаганний прес.

— Ну, знаєте, містере Кербі... При всій повазі до вашої точки зору, — почав Ховінг, ледве стримуючись, щоб не скипіти, — я думаю, ви все ж таки не спроможні оцінити можливості вашого управління, і...

— Облиште, містере Ховінг. Я ж не сперечаюсь. Я тільки запитав вас. Я хочу заощадити час. Ви можете мені віддовісти?

— Ви так ставите питання, Кербі, що я відповідати на нього не буду.

Представник ФБР стенув своїми широченними плечима, даючи зрозуміти, як він оцінює пропозицію Ховінга. Потім окинув усіх присутніх поглядом.

— Пропозиція містера Ховінга, звісно, становить інтерес, — процідив він, і в голосі його прозвучала неприхована зневага до Управління

національної безпеки з усіма його комп'ютерами. — Я із задоволенням прочитав би їхній звіт. На дозвіллі, коли все це скінчиться. Дослідження ва ЕОМ — це вправа з теорії ігор. Але ми зараз не граємо в якусь гру. У нас чисто поліційна робота. — Він замовк, усі напружено чекали. — Ми крутимося в білячому колесі. Ніякі електронні машини не дотри можуть нам вибратися з нього. Ми мусимо ухвалити рішення зараз. Негайної — з притиском закінчив Кербі.

Різке постукування люлькою по столу привернуло загальну увагу до Нійла Кука. Представник ЦРУ роздивлявся попіл, що [186] висипався на стіл. Ні до кого зокрема не звертаючись, він глухо вимовив:

— Браво, містере Кербі. Можливо, ми тут усе-таки чогось досягнемо. — Він осміхнувся у відповідь на ворожі погляди Ховінга та Кардайл. — Але в нас нічогісінько не вийде, поки ми не усвідомимо, навіщо це було зроблено і хто за всім цим стоїть. А якщо ви зі мною не згодні, то пропоную відкласти нараду. Бо нашому шановному генералові доводиться зараз, як влучно висловився містер Кербі, крутити біляче колесо, а не займатися пошуками бомб.

— Викладайте свої міркування, — втрутився Шерідан, — і вертаймося до діла.

— Оскільки всі можливості ще відкриті для нас, генерале, то варто припустити і наявність комуністичної диверсії, що контролюється з-за кордону.

— Та будьте ж розсудливим, Кук, хай вам чорті — вигукнув Ховінг. — Ви ладні шукати комуністів навіть у своєї матінки під ліжком.

Обличчя Кука перетворилось на холодну розлючену маску. І вигук Ховінга немов завис у повітрі, наштовхнувшись на крижану мовчанку.

Нарешті озвався Шерідан, який, звертаючись до Кука, сказав:

— Продовжуйте.

— Не можна виключити припущення, що вся ця справа запланована, фінансується і контролюється комуністами, — повів далі Кук. — Якщо так, тоді Кербі взяв не той слід, і пограбування банку — чисто випадковий збіг. Та оскільки ми поки що нічого не знаємо, нам слід перевірити обидві версії.

Вінсент нахилився вперед, склав руки, мов перед молитвою, і несподівано запитав:

— А навіщо комуністам підривати бомбу в Канзас-Сіті, містере Кук?

Кук гмукнув і потягся по тютюн.

— Не забігайте наперед, містере Вінсент. Звідки вам відомо, що вони хотіли підірвати бомбу в Канзас-Сіті? Відомо тільки, що негр намагався найняти квартиру в центрі міста і що при цьому він мав у валізі атомну бомбу. Аж ніяк не виключено, що він або вони мали намір використати її в іншому місці, а Канзас-Сіті правив тільки за перевалочний пункт. А якби навіть вони справді хотіли підірвати бомбу в Канзас-Сіті — що вас бентежить?

Вінсент замислився над словами Кука. Що ж, вони хоч і блукали із зав'язаними очима, але принаймні зуміли чітко сформулювати кілька можливих версій. Відповів за нього Шерідан:

— Вам не здається, що, якби усім цим керували комуністи, [187] води б обрали відчутніші мішені, ніж звичайне собі місто без військових об'єктів? Скажімо, штаб-квартиру нашої протиповітряної оборони в Колорадо. Однією бомбою, підірваною десь поблизу, вони знищили б усю нашу систему ППО та центр координації космічних польотів. Така мішень варта була б витрат, Або, скажімо, Пентагон, Панамський канал чи ще котрийсь із десятків важливих стратегічних об'єктів. Але місто?..

— Шерідан знизав плечима. — Просто вбити людей — ні, це не пояснення.

Кук не розгубився.

— Це з якого погляду дивитися, генерале Шерідан. Комуністам зовсім не обов'язково планувати свої операції за вашим розумінням. Нині багато базікають про дві ідеології та про те, які вони відмінні. І це не просто пропаганда. Це істина. І через те для середнього американця неможливо уявити собі їхній склад думок. Я не збираюсь виголошувати ура-патріотичні промови, але не виключаю, що вони здатні підірвати бомби в кількох наших містах, знищити мільйони людей і викликати паніку, яка дезорганізувала б країну. І ще одне, генерале Шерідан. Коли отак почнуть вибухати бомби, які хтозна-звідки взялися, це чималою мірою підірве віру суспільства у ваш мундир.

Та Шерідана ці слова не спантеличили. Він похитав головою.

— Не вірю я цій версії. Більше того, я переконаний, що росіяни до цього не причетні.

Кук посміхнувся крізь клуби диму і сказав:

— Глядіть, щоб я не спіймав вас на слові, генерале.

— Силоміць посадити літак, захопити бомби — все це привертає надто багато уваги, — сказав Шерідан, старанно добираючи слова. — І росіяни не вдалися б до таких дій. Це не в їхніх інтересах. До того ж вони могли б завезти до країни свої атомні бомби. Існують тисячі способів...

— А хіба я говорив про росіян?

У Вінсента перехопило дух. Кук здорово підчепив генерала. Він таки справді жодного разу не вимовив слова "росіяни". Він говорив тільки про комуністів. Вінсент кивнув Кукові, і представник ЦРУ провадив:

— Певна річ, це могли бути й росіяни. Або китайські комуністи. Або люди Кастро. Чи хто завгодно. Так чи так, а нам необхідно з'ясувати, хто вони такі. А ми досі нічого певного не знаємо. Самі тільки припущення.

Нійл Кук обвів присутніх поглядом і відкинувся в кріслі, показуючи всім своїм виглядом, що більш йому немає чого додати.

Запала тиша. Відтоді, як зібралися в цій кімнаті, вони не наблизилися до розв'язання проблеми ані на крок. [188]

Вони пили каву, коли офіцер секретної служби повідомив Зейєрсдорфа, що одержано інформацію, якої той чекав. Бейєрсдорф вибачився і поспішив до кабінету майора Рона Гесса, начальника Служби розслідування карних злочинів. Ще раніше він наказав Гессові тримати усе в таємниці і нікому, окрім нього, нічого не показувати. Гесс чекав Бейєрсдорфа, переглядаючи особову справу, що лежала перед ним.

— Скидається на те, що ти мав рацію, Поле, — сказав майор.

— Він?

— Стільки часу під самим нашим носом.

— Чорт забирай, це здорово тобі зашкодить, Роне. Майор непевно стенув плечима.

— Мабуть, що так, — визнав він. — Та й хлопцям зі служби безпеки буде не легше. Ми повинні були спершу все з'ясувати про нього, а вже потім вирішувати, чи допускати його до бомб.

Бейєрсдорф важко опустився в крісло і заходився вивчати секретну особову справу капітана Майрона Сміта, військовослужбовця ВПС США. Бортінженер. Власне, був бортінженером. Де він тепер? Якщо невинний, то його тіло спочиває десь на дні океану. Та якщо підтвердяться побоювання Бейєрсдорфа, то капітан, цілком імовірно, живий і здоровий.

І тоді він — зрадник.

Цей релігійний духобор таємно належав до кількох організацій, які протестують проти ядерної зброї. Він не шкодував ні часу, ні енергії на участь у багатьох демонстраціях проти випробування атомних бомб. Проте ніколи не виступав як офіцер ВПС, а перевдягався в цивільне. Майрон Сміт був переконаним борцем за роззброєння. "Тепер, — сумно міркував Бейєрсдорф, — зберімо все це докупи. Уявімо собі, що до рук цього побожного фанатика потрапило кілька атомних бомб. Уявімо собі, що його розтривожена біблією свідомість дала дещо більший крен, ніж звичайно. І ось у нього вже майнула шизофренічна думка, що як дати дітям божим вдихнути сірчаний сморід пекла, то це врятує їх від вічного вогню. Хай тільки він дістане змогу добратися до атомних бомб. І от він уже розповів про це своїй побратимам. Не можна пропустити нагоди. Може, її сам Бог послав. Прокляття, — подумав Бейєрсдорф, — усе збігається. А втім, хто його знає. Поки що це тільки припущення".

Перші підозри у Бейєрсдорфа виникли після розмови з полковником Рейдером зі служби безпеки Тактичного авіаційного командування. З'ясування точного графіка польоту С-130 з вантажем бомб було ключовим моментом в організації злочину. Щоб дізнатися тільки про наявність бомб на борту літака, їм, потрібно було проникнути в найвищі сфери штабу ТАК. Ні у Федеральному управлінні авіації, ні в Управлінні цивільної авіації жодна людина не знала, що готується операція по перевезенню [189] бомб. Детальний план їхнього транспортування не було послано навіть авіаційному командуванню Аляски. їх тільки повідомили, що прибуття вантажу можна чекати такого-то дня. Отже, відомості могли просочитися тільки зі штабу ТАК.

Капітан Майрон Сміт був прикомандирований саме до цього штабу. Як бортінженер він не міг не знати про бомби. Він уже не раз брав участь у транспортуванні ядерної зброї. Ні в кого не могло виникнути й найменшої підозри щодо нього. Він мав допуск до цілком таємної інформації, був бойовий ветеран, блискучий офіцер, чоловік сімейний і глибоко релігійний. Він...

Підвівши голову від паперів, Бейєрсдорф побачив майора Гесса з телефонною трубкою в руці.

— Поле, тебе просять негайно повернутися на нараду. Бейєрсдорф кивнув. А чорт! У голові в нього саме почав оформлюватись якийсь здогад. Ще б трохи... Він підвівся й кинув секретний звіт на стіл перед майором.

— Прошу тебе, Роне, не йди нікуди. Як тільки зможу вирватися звідти, я прийду сюди.

— Ви що, не розумієте? Мені байдуже, хто за цим стоїть. Це мене не обходить. — Джім Крайдер ворухнув плечима, поправляючи куртку, яка підсмикнулась угору від поривчастих рухів. Та зараз же він удруге різко махнув рукою, звертаючись до тих, що сиділи за столом, і куртка знову підсмикнулась. — Я хочу, щоб ви зрозуміли ясно. Хто, що, чому й коли — мені на все це начхати. Вам за це платять — ви й з'ясовуйте. Я вже й так надто довго слухаю вас. Я не маю найменшого уявлення, як зарадити вашій халепі, але в мене, чорт забирай, є свої власні турботи. Гадаю, всі ви знаєте, про що йдеться. — Крайдер дістав з кишені портсигар, закурив і глибоко затягся. А тоді звернувся до головуючого. — Генерале Шерідан, — сказав він з умисним притиском, — ви знаєте про всю цю історію більше, ніж будь-хто. При всій моїй повазі до інших, це запитання я мушу адресувати вам. І ви повинні негайно відповісти.

Крайдер зробив багатозначну паузу. Всі мовчали.

— Чи загрожує небезпека життю президента? Артур Шерідан відповів не вагаючись:

— Так!

Джім Крайдер зітхнув, наперед знаючи відповідь на своє наступне запитання. Він не зводив очей з генерала.

— Сер, чи рекомендуєте ви нам евакуювати президента Даунінга з Вашінгтона?

Відповідь не забарилася:

— Не тільки президента, Джіме, а й весь уряд.

— Ви жартуєте! — Джон Ховінг підхопився з-за столу, здивований [190] і наляканий. — Генерале Шерідан, ви не усвідомлюєте, що кажете! Ви уявляєте собі, які страхітливі наслідки може викликати такий крок? Та ви зчините паніку в усій країні! Уряд опиниться в безвиході! Ви не можете пропонувати таке!

Усе життя Джіма Крайдера оберталося навколо безпеки президента Сполучених Штатів.

— Містере Ховінг, я не маю наміру обговорювати це питання, — заявив він. — Я тут не для того, щоб базікати. Щойно я дістав цілком недвозначну відповідь на своє запитання, і я...

— Це не так просто, Крайдере! — закричав на нього Ховінг. — Це стосується не однієї особи. Ви зараз говорите про долю цілої країни! Ви...

— Це ви говорите про долю цілої країни, Ховінгу, а не я. Я відповідаю тільки за одну особу. Збагнули? Коли я потребуватиму вашої думки, — а з часом така потреба виникне, — я звернуся до вас. — Крайдер знов обернувся до Шерідана. — Генерале, — мовив він офіційним тоном, — то ви рекомендуєте негайно евакуювати президента з Вашінгтона?

Артур Шерідан підвівся й виструнчився.

— Саме так. І якнайшвидше.

— Дякую, генерале.

І Джім Крайдер вийшов з кімнати.

8

— Ви замовляли номер?

Худий, сутулий чоловік кивнув головою.

— Сілбер, — промовив він. — Девід... — і надсадно закашлявся. Коли напад кашлю минув, він утер рота й повільно, обережно зітхнув. В очах його з'явився вологий, хворобливий блиск. — Девід Е. Сілбер. — Він говорив ледь чутно, ніби через силу. — Я замовляв номер... гм... кілька днів тому... По телефону.

— Гаразд, сер. Одну хвилинку, я перевірю.

Службовець зник за тонкою перегородкою і штовхнув ліктем свого товариша по роботі.

— Боже! Піди поглянь на того бідолаху! Наче оце тільки виповз із туберкульозної клініки. Я думав, на моїх очах дуба вріже.

Перше враження службовця готелю цілком відповідало дійсності. Під сорочкою Девіда Сілбера пожовкла шкіра туго обтягувала ребра. Колись, дуже давно, він важив добрих вісімдесят кілограмів. А тепер у ньому не було й п'ятдесяти, і костюм теліпався на охлялому тілі, мов на кілку. Обличчя напівмерия, [191] наче у в'язня, який щойно вийшов з Бухенвальду. Запалі щоки під широкими вилицями, глибоко провалені сумні очі. Поріділе волосся ледь прикривало пергаментну шкіру на черепі. Девід Сілбер скидався на ходячий привид.

Слабкі пальці тремтіли, виводячи на реєстраційній картці кострубатий підпис.

— Скільки ви житимете у нас, містере Сілбер?

— Важко сказати. — Клієнт знову закашлявся. — Добу щонайменше. А може, й кілька днів.

— Гаразд, сер. У якому номері ви хотіли б оселитися?

— Щоб був просторий. І багато повітря, — Він глянув на службовця й додав: —Ціна мене не обходить.

— Гаразд, містере Сілбер.

Коли службовець причинив за собою двері номера, Сілбер підійшов до вікна. Втягнув повітря — скільки зміг. Не надто глибоко. Легені палали вогнем, і він мало не задихнувся від кашлю. Довелося розплачуватися за це кров'ю. "Я повинен протягти скільки треба, — подумав він. — Ніяк не можна зараз розклеїтись. Спершу слід закінчити справу. Це єдине, чим я можу допомогти Еліс та дітям". Він змусив себе одійти од вікна, відкрив валізу, заніс до ванної кімнати туалетне приладдя. Налив склянку води, вийняв з пластмасової пляшечки дві червоні таблетки. Через силу проковтнув. Йому важко було ковтати. Таблетки, які пройшли у шлунок з водою, пекли нутрощі. Сілбер

обіперся на раковину, проклинаючи свою кволість. Насилу переставляючи ноги, він підійшов до ліжка і витягся на ньому, заплющивши очі. Трохи полежавши, зняв телефонну трубку. Глянув на годинник. Близько третьої.

— Будь ласка, розбудіть мене рівно о четвертій, — сказав він телефоністці. — Дзвоніть, поки не прокинусь. Можливо, я міцно спатиму. Дякую.

Поклав трубку на апарат. І майже одразу заснув.

Він неквапно поголився, відчуваючи втіху від м'якого дотику бритви. Короткий сон освіжив його, в голові трохи прояснілo. Надто швидко втомлюється він останнім часом. Поліційне управління за десять — п'ятнадцять хвилин їзди звідси. Хотілося пройтися пішки, та він знав, що йому не стане сили вибратися нагору. Він змив з обличчя рештки піни, втер у шкіру лосьйон і повернувся до кімнати. Одягнувшись, упевнився, що конверт на місці, у внутрішній кишені піджака, і вийшов з номера. В таксі він сів позаду і звелів їхати до поліційного управління. "Ну й дивина, — думав він. — Я ніякого уявлення не маю, що в цьому конверті, і мене воно й не цікавить. Я знаю лишень, що в Еліс тепер вистачить грошей, щоб прожити з дітьми за кордоном. [192]

Щоб жити пристойно, не голодувати. Цікаво, чи одружиться вона знову". Він сам здивувався, відчувши, як сильно хоче, щоб вона вийшла заміж. Близькість смерті змушувала високо цінувати, кожну відпущену йому хвилину життя. Шкода, якщо Еліс та діти будуть позбавлені справжнього, повноцінного сімейного життя і...

Таксі зупинилося. Девід Сілбер розплатився і вийшов на тротуар. "Вісімнадцять сходинок, — знизу підрахував він. — Іди повільно, тільки не квапся".

Та хоч як обережно він вибирався сходами, все одно перед очима миготіли різнобарвні кола. Він постояв, силкуючись вирівняти дихання: серце мало не вискакувало з грудей. Нарешті став дихати рівніше, серце трохи заспокоїлось. Він увійшов до будинку і повільно рушив до високої конторки. Сержант глянув на нього і запитав:

— Ви у якійсь справі, сер?

Сілбер кивнув. Він вийняв з кишені запечатаний конверт і тримав його обома руками.

— Мені доручили передати ось це. Сержант споважнів.

— Що там у вас, містере...

— Девід Сілбер.

— То що ж там у вас, містере Сілбер?

— Не маю найменшого уявлення.

— Справді? — Сержант постукав олівцем по столу. — То ви просто посильний?

— Можете називати мене так.

— А від кого лист, містере Сілбер?

— Цього я також не знаю. — Сілбер нахилився вперед і подав конверт.

— Не заперечуєте, як я розпечатаю? — посміхнувся сержант.

— Ні, звичайно...

Сержантове обличчя знову споважніло. Читаючи, він кілька разів підводив голову і пильно дивився на хвору людину, яка стояла перед ним.

— А ви знаєте, що в цьому листі? Сілбер усміхнувся й помотав головою.

— Я ж вам казав, не маю жодного уявлення. — Він озирнувся навколо себе. — Сержанте, ви не заперечуєте, якщо я сяду? Я погано себе почуваю.

— О, звичайно. Сідайте отут.

Сілбер з полегкістю опустився на стілець. Він позирав на полісмена і чекав. Більше йому не було чого робити. Передати листа двадцять восьмого червня. Така була інструкція. В другій половині дня двадцять восьмого червня особисто передати листа [193] в поліційне управління міста Сан-Франціско. Простежити, щоб листа розпечатали на його очах. Потім чекати.

— Це не розиграш, містере Сілбер?

— Що?.. Даруйте, я не розчув... Ні, сержанте. Не думаю, щоб це був розиграш.

Ніхто не стане влаштовувати такий розиграш. У першому листі, який він одержав, були точні інструкції, що він має зробити. І сотня стодоларових банкнотів. Десять тисяч. Готівкою. Він уже відіслав сім'ю за кордон. Вони — ті, хто надіслав інструкцію та гроші, — написали йому й про це. Він дивився тоді на гроші й плакав. Це ж їжа, одяг, ліки... Тепер він зробить усе, чого вони вимагають. Він точно виконає їхні настанови.

— То ви не знаєте, що в цьому листі? — Сержантова ввічливість танула, чим далі він читав листа. — Слухайте, Сілбер, чи як вас там, та це ж відвертий шантаж!

Девід Сілбер утратив здатність мислити.

— Звідки мені знати? — пробурмотів він.

— Вони вимагають викуп за десять міст. Великих міст. Ви мене чуєте, хай вам чорт? Послухайте, я прочитаю... — Та раптом сержант замовк і глибоко зітхнув. — Годі, Сілбер, — мовив він з погрозою в голосі. — Яку гру ви затіяли?

— Я вам сказав. Я просто виконую доручення. Мені звелено...

Розлючений сержант махнув рукою.

— Годі! — відрубав він. — Отже, ви сліпий хлопчик-посиль-ний, і хтось, кого ви не знаєте, наказав вам принести сюди листа, так? І що ви маєте намір робити далі, Сілбер?

Хворий мляво знизав плечима.

— Це залежить від вас, сержанте.

— Залежить від мене? — Сержант глипнув на Сілбера витріщеними очима, потім глянув поверх нього. Біля них уже стояло кілька людей, з цікавістю дослухаючись до розмови.

— А, чорт! Зачекайте-но, містере Сілбер. Зараз я покличу слідчого Баумена — нехай ще він поговорить з вами.

— Ну ось що, містере Сілбер. Я не хочу надто тиснути на вас, навпаки, хочу допомогти вам, чим зможу. Я певен, ми з вами зрештою домовимось, але ж це справді виходить за межі здорового глузду. В цьому листі перелічено десять міст. Починається з Лос-Анджелеса, далі Фінікс, Оклахома-Сіті, Чікаго, МайамiА Нью-Йорк, Вашінгтон, Філадельфія, Канзас-Сіті, нарешті, Нешвілл.

Слідчий Баумен иильно придивлявся до людини, що сиділа перед ним. Баумен давно набив руку на допитах в'язнів і свідків. Та зловити Сілбера на гачок ніяк не вдавалося. Ані іскорки ці[194] каврсті в його тьмяних очах. Або його зовсім не обходив зміст листа, або це був артист, якого Баумен не зустрічав за всі двадцять два роки служби.

— Хоч би що ви казали, Сілбер, — холодно промовив Баумен, — ніхто не давав вам права розповсюджувати листи з погрозами.

— З погрозами?

— Даруйте, я забув, — саркастично зауважив слідчий. — Ви ж нічого не знаєте. В цьому листі, містере Сілбер, повідомляється, що в п'ятьох із перелічених десяти міст сховано атомні бомби і коли не буде сплачено викуп, то ці міста, одне по одному, злетять у повітря. Ну, знаєте, — провадив Баумен, цього разу з приязною усмішкою. — Ми, звісно, готові якось домовитися з вами, але атомні бомби? Невже ви гадаєте, ми повіримо цій нісенітниці? — І він потрусив листом перед носом у Сілбера.

Сілбер байдуже стенув плечима. Баумен нічого не міг збагнути. Сілбер, безперечно, не був утікачем з божевільні, а проте... Зміст листа являв собою чистісіньку нісенітницю... "Але чому мені здається, ніби тут щось є? — дивувався Баумен. — Не можу позбутися відчуття, що цей бідолаха не бреше".

— У листі поставлено вимогу, щоб мн зв'язалися з федеральними властями й одержали від них сто мільйонів доларів — зважте, сто

мільйонів! —у облігаціях на пред'явника, цінних паперах та банківських чеках. Усе це ми маємо передати вам. Вельми розумно, — визнав Баумен. — Ніякої готівки. І майже ніяких слідів ще довго після їхнього пред'явлення до оплати. — Слідчий Баумен пожував кінчик згаслої сигари. —Я трохи розуміюся на цьому, Сілбер, і хочу поздоровити вас. Чудово зроблено. Я навіть сказав би, майже бездоганно. — Він суворо поглянув на бліду, знесилену людину. — Слухайте, Сілбер, що ви за горішок, га?

Сілбер залишався байдужим. Баумен змінив тактику.

— Сілбер, ви знаєте, що я можу заарештувати вас за такий лист?

— Як вам завгодно.

— І це все? Як мені завгодно? — Баумен почав сердитись не на жарт. — Ви не боїтеся, що ми запроторимо вас до в'язниці?

— А чим я можу вам перешкодити?

Баумен утупив погляд у Сілбера. Він на своєму віку бачив і таких, що все віддали б, аби тільки потрапити до в'язниці. Але, глянувши на Сілбера, він відкинув таке припущення.

— Ви знаєте, що дають за спробу шантажу?

— Я нічого не знаю, містере Баумен. Мені тільки доручили принести сюди цей лист.

— Атож, я забув. І почекати, що буде далі, так? [195]

— Саме так, — кивнув головою Сілбер.

— А що маємо робити ми?

— Я не знаю.

— Хто вас сюди прислав, Сілбер?

— Цього також не знаю.

— Вам за це заплатили?

— Так.

— Чи не скажете скільки?

Сілбер подумав про десять тисяч доларів готівкою — і ще про сорок, що.їх мав отримати, коли виконає доручення.

— Ви однаково не повірите, містере Баумен.

— Здається, сьогодні я ладен повірити чому завгодно. Сілбер усміхнувся.

— Пробачте, але я волів би не казати.

— Як ви дістали настанови?

— Поштою. — Усе, що не може зашкодити, він скаже.

— Звідки прийшов лист?

— Не знаю, — збрехав Сілбер. Він бачив штемпель на конвер" ті. Атланта, штат Джорджія. Але казати про це слідчому не варто.

— Сілбер, мені слід би засадити вас до камери й забути, де я поклав ключа.

Мовчанка. Сілбер мріяв тільки про те, щоб повернутися у свій номер і ще трохи поспати. Політ із Чікаго виснажив його. Потрібно буде два або й три дні, щоб відновити ту крихту сили, яку він ще мав.

Баумен тяжко зітхнув і підвівся.

— Містере Сілбер, зробіть мені ласку.

— Якщо зможу, то з охотою.

— Забирайтеся звідси і ніколи більш не потрапляйте мені на очі.

Сілбер глянув на полісмена, нічого не розуміючи.

— Геть! — гаркнув Баумен. — А я обіцяю забути, що бачив вас.

— Гаразд.

Баумен відчув полегкість.

— І ще одне, містере Баумен.

— Кажіть і йдіть собі, Сілбер. У мене справи.

— Вам буде потрібна моя адреса.

— Он як? — засміявся Баумен.

— Авжеж. Я зупинився в готелі "Марк Гопкінс". Даруйте, що забрав у вас стільки часу, містере Баумен.

— Гаразд, гаразд. Така наша служба.

— Отже, готель "Марк Гопкінс". Не забудьте.

— Усе життя пам'ятатиму. Прощавайте, містере Сілбер. [196]

— Пане мер, мені здається, вам слід негайно прочитати це. Мер Джон Крейтон підвів очі й насупив густі брови.

— Схоже на справжню тривогу, Елен, — мовив він, з усмішкою глянувши на свою секретарку.

— Ще й як схоже. Якщо в листі написано правду, тоді це найбільша тривога за все ваше життя.

Мер Крейтон відкинувся в кріслі. Вираз обличчя секретарки здивував його. Він потягся був до листа, але передумав. Ніколи ще Елен не здавалася такою схвильованою. Мер подумав, що справжні неприємності приходили сюди тільки у вигляді делегацій, які юрмились у вестибюлі. Сердиті громадяни, борці за закон і справедливість, розлючені виборці. Справжня тривога ніколи не приходила поштою.

— Розкажіть мені краще ви, Елен, що там пишуть.

Вона сердито зиркнула на нього і тицьнула листа йому під ніс.

— Якщо вірити цьому листу, великомудрий містере мер, то хтось заклав у нашому місті атомну бомбу й погрожує...

— Що?!

Секретарка стулила губи, відмовляючись говорити далі.

— Ви серйозно, Елен? Атомну бомбу? Тут, в Оклахомі-Сіті?

— Я — цілком серйозно. Сподіваюся тільки, що лист несерйозний. Ми нібито одне з десяти міст, у яких...

— Дайте-но мені листа.

"...не підлягає сумніву. Атомні бомби, встановлені в п'ятьох із десяти перелічених міст, являють собою зброю бойового тактичного призначення,, кожна вагою приблизно тридцять кілограмів з вибуховою потужністю триста кілотонн. Серійні номери бомб NW-T-527933, 527949, 622188, 636004 та 721553. Ви можете перевірити вірогідність нашого повідомлення за цими серійними номерами, оскільки названі бомби нещодавно вилучено з бойр-вого арсеналу ВПС США. В такий спосіб ви зможете переконатись у серйозності катастрофи, яка вам загрожує.

Цінності, які ви маєте передати у вигляді облігацій на пред'явника, акцій, державних цінних паперів та банківських чеків, детально перелічено вище. Ваше місто має видати зазначених цінностей на суму десять мільйонів доларів. Якщо виплату не буде здійснено протягом сімдесяти двох годин з моменту одержання листа, ми підірвемо першу бомбу. Наступні бомби вибухатимуть кожна через двадцять чотири години. Ви не можете знати, закладено бомбу у вашому місті чи ні. Проте, як бачите, існує один шанс із двох, що буде знищено саме ваше місто, і вся відповідальність за життя й безпеку його жителів цілком у ваших руках. [197]

Перелічені цінності мають бути доставлені в готель "Марк Гопкінс" у Сан-Фраяціско й передані в руки містера Девіда Е. Сілбера..."

Сім мерів із семи міст викинули ці листи в сміттєві кошики.

Троє мерів негайно повідомили ФБР.

О восьмій годині десять хвилин вечора 28 червня агенти ФБР та поліція міста Сан-Франціско взяли Девіда Е. Сілбера під варту.

О восьмій чотирнадцять відділення ФБР у Сан-Франціско повідомило Роберта Вінсента про арешт Девіда Е. Сілбера.

Приблизно о дев'ятій годині того ж таки вечора на військово-повітряній базі Нортон бригадний генерал Артур Шерідан, підполковник Пол Бейєрсдорф, Роберт Вінсент і Лью Кербі сіли в реактивний літак, який узяв курс на Сан-Франціско.

9

— Я уже сказав вам...

Сілбер відчув гострий біль і заплющив очі. Дихати рівно. Спокійно. Зберігати спокій. Повільніше. Ще повільніше. Господи, тільки б не померти зараз! Адже він має отримати ще сорок тисяч доларів... Сілбер примусив себе розплющити очі й подивитися через стіл. Двоє чоловіків у військовій формі. Ще двоє в цивільному сидять поруч. Якісь інші люди в напівтемряві. Яскраве світло б'є йому просто в обличчя.

Він підняв руку, затулив очі.

— Будь ласка, вимкніть світло.

Голос його прозвучав уривчастим шепотом. Він не боявся. І вони це напевне знали. Літній чоловік у цивільному поглянув на когось, хто стояв у тіні. Потім один з тих, що сиділи перед ним, — як вони його звуть, здається, Вінсент? — комусь кивнув, і світло вимкнули. Сілбер зітхнув з полегкістю. Втомлено протер очі, перед якими витанцьовували різноколірні цятки. Коли очі призвичаїлися до нового освітлення, перед ним знову замаячили ті самі обличчя.

— Дякую, — сказав він кволим голосом і ковтнув із склянки, яку поставили перед ним. Прохолодна вода приємно змочила горло, йому вкрай потрібні таблетки. В нього їх забрали для аналізу. Якщо попросити, вони принесуть. Адже їм ні до чого, щоб він зараз помер, так само, як і йому. — Я уже сказав вам, — повторив він, силкуючись не згубити нитку розмови, — і не один [198] раз. Я не знаю, хто надіслав нені листа й інструкції. Я їх одержав поштою. Оце й усе...

— І там були гроші, так?

Він кивнув головою. Він не хотів зізнаватись у цьому, але вони його таки змусили.

— Скільки, Сілбер?

Він розумів, що з цієї суми вони зроблять якісь свої висновки, та це вже не здавалося йому важливим.

— Десять тисяч доларів, — сказав він.

Тривала пауза. Вони обмірковували його відповідь. А тоді знов посипалися запитання.

— Як ви їх одержали? Готівкою, чеками, в цінних паперах?

— Готівкою. Стодоларовими банкнотами.

— А вам не здається, Сілбер, що це надто велика винагорода тільки за доставку листа?

Він упізнав голос. Отой дужий чолов'яга, його запитання відбивалися болем у всьому тілі, наче удари важкого дубця. Сілбер перехопив його пильний погляд. Гіпнотизуючий погляд кобри. Він

здригнувся. Колись і йому здавалось, що це великі гроші. А тепер — ні. Навіть п'ятдесят тисяч не здавались йому надто великою сумою. Але цих грошей вистачить, щоб Еліс з дітьми почали нове життя, і це-найважливіше. їм їх вистачить на багато років. Тому він подивився кобрі у вічі без страху, хоча й здригнувся.

— Я кажу, чи не забагато грошей для хлопчика-посильного, га?

— Можливо.

Він почув інший голос:

— Що буде тепер, коли вас заарештовано, Сілбер?

— Вам краще знати, — відповів він тихо, не стримавши посмішки.

— Вас посадять до в'язниці.

— Як знаєте.

— Ви можете сміятися, скільки завгодно, Сідбер, але... Він таки справді сміявся. Спокійно, без будь-якої зловтіхи, — і вони розгубилися.

— Даремно ви залякуєте мене, — сказав він, усе ще посміхаючись. — Невже ви не розумієте, що це просто безглуздо.

— Буде ще безглуздіше, коли ви сядете за грати.

— Ви не зможете довго тримати мене за ґратами.

Вів відчув, як усі насторожилися. Відповідь прозвучала майже погрозливо. Вони, певно, не знають...

— Чому? Ви сподіваєтесь, вам хтось допоможе звідти втекти?

— Я нікому нічого поганого не зробив.

— Звичайно, ні, тільки принесли листа з погрозою вбити мільйони людей! [199]

— Звідки мені знати? Листа я не бачив,

— Це ви так кажете.

— Авжеж, я так кажу.

— Ми не віримо вам, Сілбер.

— Діло ваше.

— Чого ви сподіваєтеся, Сілбер?

— Не знаю. Я маю чекати, доки ви зробите щось.

— Що саме?

Він здвигнув плечима. Біль пронизав його знову, здавив хворе серце. Він заплющив очі, закусив губу. Вони побачили,, як зблідло його обличчя, і запитання припинилися. Здалеку до Сіл-; бера долинули чиїсь голоси... Він відчув укол шприца, заштрикнутого в руку, і розплющив очі. Незнайоме обличчя. Він його раніше не бачив. Сорочку розстебнули. Сілбер відчув холодний дотик металу до тіла. Майнула заспокійлива думка: лікар. Про нього турбуються. Аякже. Змушені. Мертвий він їм не потрібен. Від цієї думки йому полегшало. Він поспить. Вони чекатимуть, поки він знову розплющить очі. Так, так. Зачекають. В Еліс усе буде гаразд. І з дітьми...

— Ви надто впевнені, Сілбер. Чому?

— Я ні в чому не певний. Я дуже втомився.

— Хто ті ваші друзі, Сілбер?

Він хотів був сказати, що нема в нього ніяких друзів. Але ж вони були. Невідомі, незримі, знайомі лише через пошту,

— Я сам хотів би знати, — відповів він, здивувавши їх. —Я б потиснув їм руки.

— Ще б не потиснути. Одне кодло вбивць,

— Я нікого не вбивав.

— Цим займаються ваші друзі. Тож і ви співучасник. Він нічого не відповів.

— Звідки ви одержали настанови?

— Поштою.

— Це ми знаємо, Сілбер. Звідки надійшов лист? Звідки надійшов пакет з грішми?

— Я не знаю.

— Зворотна адреса?

— Не було.

— А поштовий штемпель? Ви ж подивилися на штемпель, хіба ні? Як це так — одержати десять тисяч доларів і не спробувати дізнатися звідки? Що було на штемпелі?

— Не знаю, — збрехав він.

— Навіщо вам цей авіаквиток, Сілбер?

— Мені надіслали його в листі.

— Куди вам звелено летіти, Сілбер? [200]

Це можна було сказати.

— До Лісабона.

— До Лісабона? В Португалію?

— Так.

— Коли ви мали летіти?

— Коли одержу від вас папери, зазначені в листі.

— Вони сподіваються, що ми дамо вам на сто мільйонів цін--них паперів і вільно відпустимо? — Удар кулаком об стіл. Спершу легкий. Потім сильний. Сильний, потім легший. Легкий, потім... — Сілбер, вас засадять за грати довіку.

— Я ж казав, ви даремно погрожуєте мені. Це безглуздо. Мовчанка. Мабуть, вони зрозуміли.

— Ви не залякаєте мене. І не завдасте мені шкоди.

— Ви повторюєтеся, Сілбер. А чому ні? Чому це ви такий недоторканний?

— Не можна зашкодити мерцю. Мовчанка. Промовисті погляди.

— Як пощастить, то я протягну ще півроку. Хворе серце. І на додачу — рак. У такій стадії, що вже не спинити. Півроку — це як пощастить. А найімовірніше-два-три місяці. Що ж ви можете мені зробити?

— Він має рацію. Ми не можемо навіть труснути його за барки. Йому нічим не дошкулиш. — Лью Кербі був у відчаї. — Він каже правду. Лікар підтвердив — це живий труп.

Протягом усього допиту обличчя генерала Шерідана лишалося непроникним. Ані він, ані підполковник Бейєрсдорф не поставили жодного запитання. Це була не їхня справа. Допит підозрюваних — хліб ФБР. Але стримуватися йому було важко. Хотілося вхопити Сілбера за горло і труснути раз-другий, як поганого собаку. Та він цього не зробив. Не через якісь там моральні принципи. Він повидирав би в нього руки й ноги, якби знав, що це дасть потрібні відомості. Було б непрощенним злочином жаліти одного і дозволити вбити мільйони людей. Та нічого не можна було вдіяти. Сілбер правду сказав: безглуздо загрожувати мерцю.

Боб Вінсент затягся сигаретою і аж надто акуратно засунув пачку назад до кишені.

— Слухай, Кербі. Я хочу, щоб ці джентльмени витягли з цього все, що можна.

Кербі знизав плечима.

— З ним усе ясно, — пробурмотів він. — Навіть якщо засмажити його живцем, ми не довідаємося нічого нового. — Він прочитав мої думки,

подумав Шерідан. — А помре Сілбер — і відповіддю, можливо, стане ядерний вибух. [201]

Бейєрсдорф нахилився вперед, пильно дивлячись на Кербі.

— Як по-вашому, він щось знає про "сто тридцятку"? Про те, як знищили її екіпаж?

Кербі похитав головою.

— Ні, гадаю, що ні. Він справді ні про що не має уявлення. Я вірю йому, він не знав змісту листа.

— Кращого зв'язкового й листоношу важко знайти, — додав Боб Вінсент. — Часу в нас обмаль, ось що погано. Якби ми мали час, то, може, й пощастило б виявити якийсь зв'язок між Сілбе-ром і тими, хто надіслав йому інструкції та гроші. Мабуть, це ті самі люди або співучасники тих, хто захопив літак і бомби. Вони якимось чином знайшли Девіда Сілбера й навели довідки про стан його здоров'я. Лью правильно сказав, — кивнув Вінсент у бік Кербі, — Сілбер — живий труп. Не протягне й кількох місяців. Ми вже з'ясували про нього все, що було можливо за такий короткий час. Судимостей не має. Жінка й діти виїхали за кордон три дні тому. Вони жили в Чікаго. їхніх сусідів і знайомих ретельно опитано. Жили вони в страшних злиднях. Якби не сусіди, в них кілька місяців тому померла б дитина. В міських нетрищах така трагедія — не дивина. Немає грошей, немає лікаря, немає... — Вінсент стенув плечима. — Коротше кажучи, хтось із давніх знайомих, певне, зустрів його. Але, імовірніше, детально розвідав усе про його хворобу та злидні, які обсіли сім'ю. Якщо вони знали й Сілберову вдачу, то відразу збагнули, що знайшли того, кого їм треба. Сілбер дбає не про себе, а про свою сім'ю. Його страховку, як ми дізналися, анульовано понад рік тому. Він повільно конав з думкою, що нічого не лишає дружині й дітям, крім гіркої пам'яті про себе. Аж раптом надходить пакет, а в ньому інструкції, запечатаний конверт, який треба у

визначений час передати поліції Сан-Франціско, і на додачу десять тисяч доларів. Я певен, що в Європі його родина має одержати ще якісь гроші.

— Якщо про нього знали ті, кого ми шукаємо, — втрутився Шерідан, — то не виключено, що він колись теж мав відношення до авіації. Чи не може це якось наштовхнути на слід? Перевіряли?

Вінсент кивнув головою.

— Так, ви маєте рацію. У сорок третьому Девід Сілбер був курсантом льотного училища. Навчався в Келлі-Філді, поблизу Сан...

— Я знаю, де це. Чи можемо ми чимось допомогти?

— Підполковник з нашими людьми вже працює над цим. — Вінсент глянув на Бейєрсдорфа. — Більш нічого ми не можемо зробити, поки не дочекаємося від Ховінга...

— Від того вислюка? [202]

— Можливо, генерале, але щодо своїх обчислювальних машин він правду каже. Вони мають найкращу систему в світі. — Вінсент відкинувся в кріслі, а тоді повів далі:— З ними тут ніхто не позмагається. Щоб перевірити сотні можливих варіантів, нам довелося б згаяти багато місяців. А оскільки відтоді минуло багато років, ці сотні варіантів розгалужуються на десятки тисяч. За тодішнім списком не з'ясуєш, хто згодом загинув або помер, і доводиться перевіряти до кінця кожного. Комп'ютери виконують такі пошуки за лічені хвилини — звичайно, якщо програму складено правильно. А нам треба було знайти кожного курсанта тих часів, коли Сілбер уперше натяг форму, і простежити все їхнє подальше життя. Це процес надзвичайно розгалуженого добору, і тут замало навіть швидкості ЕОМ.

— Як там президент? — В Артура Шерідана все стояла перед очима картина того, як ударна хвиля після ядерного вибуху трощить Білий дім. — Крайдерові врешті пощастило умовити його покинути Вашінгтон?

— Ні, — відказав Вінсент. — Я сьогодні вже кілька разів розмовляв з Крайдером. Вони мають намір вивезти президента із столиці навіть усупереч його бажанню. Хоч силоміць, якщо доведеться. Секретна служба має такі повноваження на той випадок, коли президентові загрожує небезпека.

— Отже, сам президент досі не зрозумів цього! — обурився Шерідан. — Мабуть, покладається на Ховінга з його комп'ютерами!

— Можливо, він і має рацію, — тихо мовив Вінсент.

— Дай Боже, щоб це було так, — буркнув Шерідан. — Чи бачили ви коли-небудь, як така цяцька вибухає?

— Атомна бомба?

— Так.

Вінсент похитав головою.

— Ні, не бачив. — Посмішка вже сходила з його обличчя. — І сподіваюся, ніколи не побачу.

— Я теж сподіваюся, — тут-таки підхопив Шерідан, — але я бачив, Бобе. — Він на хвилину замислився, уявивши собі той жах.

— йдеться про щось більше, ніж безпека президента, — мовив Вінсент. — Не забувайте про конгрес. Про Пентагон. Про інші державні установи. А іноземні дипломати? Перелік можна продовжити. Президент

сказав Крайдерові, що саме відбувається велика міжнародна нарада. Якби він зник без пояснень, причому цілком правдоподібних пояснень, які задовольнили б най-недовірливіших людей у світі, могла б виникнути страшенна паніка. Самі тільки чутки про такий крок призведуть до лавиноподібної реакції. Ви забули, генерале, що досі не просочилося жодного слова про викрадення атомних бомб. Такий був наказ [203] Білого дому. — Обличчя .Вінсента відбивало його внутрішні сум-ніви. — Не знаю, правильний то наказ чи ні, але хвалити Бога, що не мені довелось вирішувати це питання. Бо хоч яке було б рішення, воно однаково виявиться неправильним.

— Як ви можете...

Вінсент, махнувши рукою, урвав його:

— Генерале Шерідан, річ у тім, що ми досі не знаємо, де тепер бомби. Ми тільки висуваємо припущення. Ми не маємо...

— Знаю, знаю! — вигукнув Шерідан. — Лист може означати все що завгодно і може нічого не означати. Він навіть може за-вести'нас на хибний шлях. Я вгадую вашу думку і дуже шкодую, що не маю чим вам заперечити. Бомби можуть бути де завгодно, в першому-лігішому із сотні міст. Одна, скажімо, в Лондоні, друга в Токіо, третя в Мехіко... — Він майже задихнувся від гніву і тихо закінчив:— — Де завгодно...

Кербі встав, потягся.

— Я... — і замовк, почувши дзеленчання внутрішнього телефону. Він натис кнопку. — Кербі слухає.

— Містер Вінсент з вами, Лью?

— Так, він теж слухає. Що там у вас?

— Сілбер заговорив. Він вимагає негайного побачення з містером Вінсентом. Каже, це надзвичайно важливо.

Кербі глянув на Вінсента. Той уже простував до дверей.

— Котра зараз година, містере Вінсент?

Вінсент пильно поглянув на Сілбера. Вперше їхній єдиний свідок, який міг знати, де їм шукати бомби, здавався схвильованим. Він навіть нетерпляче махнув рукою, кваплячи Вінсента.

— Я проспав більше, ніж розраховував, — мовив він. — Ці таблетки... Я мав передати вам повідомлення рівно об одинадцятій вечора.

Вінсент поглянув на годинник.

— То ви спізнились на десять хвилин. Це входить до ваших інструкцій?

— Так, так. Вам треба подивитись на гору. Опівночі. — Сілбер задихався. — Рівно опівночі.

В цьому було щось надзвичайно важливе. Вінсент стежив за Сілбером, примруживши очі. Треба було змінити тон.

— На яку гору? — проревів він.

Сілбер ще раз глибоко зітхнув і заплющив очі.

— Вона зветься Горгоніо.

— Горгоніо! — вигукнув генерал Шерідан, але Вінсент помахом руки попросив його замовкнути.

— Гора Горгоніо?

— Так, так. Правильно. [204]

Вінсент помітив, що Бейєрсдорф уже зник із кімнати. Не відриваючи погляду від обличчя Сілбера, він запитав-:

— Може, ви скажете нам чому, містере Сілбер? — Він знову перейшов на ввічливий тон.

Сілбер спроквола похитав головою.

— Ні. Я більше нічого не знаю. В інструкції було написано тільки це. Сказати вам, щоб ви подивились на гору Горгоніо рівно опівночі. Повірте мені, це все, що я знаю. — Він дивився на них безтямними очима.

В сусідній кімнаті підполковник Бейєрсдорф уже намагався зв'язатися напрямки з авіабазою Нортон. Водночас він гукнув одному із співробітників, щоб той негайно додзвонився по іншому телефону до Джіма Крайдера в Білому домі. Справа йшла до розв'язки, адже й вислюкові зрозуміло, навіщо опівночі треба дивитись на гору Горгоніо.

Хтось збирався влаштувати там фейєрверк.

Бейєрсдорф поглянув на годинник.

До півночі лишалося сорок три хвилини.

10

Генерал Артур Шерідан, убігши до кабінету, побачив свого помічника.

— Купера! — гаркнув Шерідан. Бейєрсдорф кивнув.

— Даю екстрений виклик, — швидко відповів він. — Я повідомлю вас, як тільки...

— Аз Крайдером зв'язалися?

— Онде, з другого апарата, — показав рукою Бейєрсдорф. — Намагаємося зв'язатися з Білим домом... Візьміть паралельну трубку, генерале.

Обидва припали до телефонних трубок.

— Слухайте, — холодно урвав Бейєрсдорф когось на тому кінці дроту, — це виклик надзвичайної екстреності! Зрозуміло? Над-зви-чай-ної... Мене не цікавить, де зараз генерал Купер і що він робить. Розшукайте його — і крапка... Він якраз приземлюється? Чудово, у вас там машина, негайно привезіть його на оперпункт. Генерал Шерідан чекає тут розмови з ним... Та ні, хаи'вам чорг! Не кладіть трубку! Залиште зв'язок відкритим і тицьніть трубку просто у вухо генералові Куперу, тільки-но він зайде. Виконуйте. — Бейєрсдорф прикрив мікрофон рукою і обернувся до Шерідана. — Ви все чули, генерале.

— Гаразд. — Шерідан поглянув на агента ФБР, який чергував біля другого апарата. — Додзвонилися до Білого дому? [205]

— Зараз з'єднають з Крайдером, сер.

Шерідан обернувся, побачивши Боба Вінсента та Лью Кербі, які підходили до нього.

З хвилини на хвилину мене з'єднають з Маркусом Купе-ром на Нортонській базі ВПС. Ваш агент намагається додзвонитися до Крайдера з другого апарата. А ви могли б... Кербі, викличте по лінії

термінового зв'язку Пентагон. Начальника штабу ВПС. Використайте код номер шість "Червоне крило". За його допомогою ви зв'яжетесь із начальником штабу навпрямки, незалежно від того, де він і що робить. І не зважайте на Об'єднаний комітет начальників штабів. Цей код автоматично включить їх у розмову.

Вінсент з видимим нетерпінням чекав, коли можна буде поставити запитання.

— Генерале, а де вона, ця гора Горгоніо?

— Вона зветься Сан-Горгоніо, — поправив Шерідан. — Велика шпиляста гора, близько трьох з половиною кілометрів заввишки. В пасмі Сан-Бернардіно.

— А де це? — спитав Вінсент.

— Миль за двадцять на схід від містечка Сан-Бернарділо. За вісімдесять чи, може, дев'яносто миль на схід від Лос-Анджелеса.

Вінсент спохмурнів.

— Скажіть по щирості, генерале. Чи думаєте ви... Шерідан випередив його запитанням:

— Яка, в біса, користь з наших думок? Вони почали діяти — оце головне. Особисто я не знаю, чи заклали вони там одну з бомб, але що лишається нам робити, чорт забирай? Ми повинні виходити з припущення, що там є бомба. І зробити ївсе, щоб відшукати її протягом найближчих тридцяти хвилин. — Шерідан щосили вдарив кулаком по долоні:-Прокляття! Адже в тому районі цілі розсипи дрібних поселень. Що як та штука справді бабахне опівночі?.. А я певен, що вона таки там і вже на бойовому зводі... Ми повинні виступити із застереженням. Чи зможуть ваші люди поклопотатись про це?.. Гаразд. У районі небезпеки

мають працювати всі радіо— і телевізійні станції. Вони підключені до екстрених каналів зв'язку. В разі потреби ми зможемо використати й постійно діючі лінії екстреного зв'язку протиповітряної оборони. Радіоповідомлення має бути стислим і переконливим. Кожному —в приміщення і залишатися там! На це якраз і вистачить часу. Пояснити їм, що літак з бомбою на борту зазнав аварії над Сан-Горгоніо, що він палає й існує загроза вибуху його бомбового вантажу. Це покладе край панічним чуткам про напад іззовні. Коли зв'яжетеся із штабом протиповітряної оборони — я до вас приєднаюсь, як тільки зможу, — роз-[206] тлумачте їм усе якомога переконливіше, щоб вони зопалу не натиснули там якісь червоні кнопки.

Вінсент обернувся до людей, які супроводжували його.

— Вам ясно? Негайно виконуйте. — Віддавши цей наказ, він знов обернувся до Шерідана.

— Ви говорили щось про пошуки бомби. Це реально?

— Шанс є.

— Який?

— Не знаю. Це залежить від... — Шерідан миттю урвав розмову, коли Бейєрсдорф показав йому на телефон. — Бобе, візьміть паралельну. Я хочу, щоб ви були в курсі справ. — Сам він вихопив трубку з рук Бейєрсдорфа. — Генерал Купер?.. Так, це Арт Шерідан. Хвилинку... Тут у нас Боб Вінсент з ФБР. Він слухатиме нашу розмову і, можливо, захоче включитись.

Вінсент, узявши паралельну трубку, кивнув Шеріданові.

— Генерале, не можна гаяти ні секунди. Слухайте мене уважно, — швидко й виразно промовив Шерідан.

Вінсент почув, як генерал-майор Маркус Купер затамував подих. Він оце тільки приземлився на реактивному винищувачі, телефонну трубку йому тицьнули просто в обличчя, тільки-но він убіг на оперативний пункт бази, і ось тепер офіцер, нижчий за нього званням, гарчить на нього тоном сержанта, який муштрує новобранців. Маркус Купер знав Артура Шерідана. Вони колись служили на одній базі, і він знав про високу репутацію цього бригадного генерала. Він також добре розумів, що в тих випадках, коли відбувається щось страхітливе, не слід чіплятися за субординацію.

— Я вас слухаю, Арте.

— Вам відомо про С-сто тридцять, який без вісті пропав з п'ятьма бомбами на борту, чи не так?

— Атож, я в курсі. А хіба...

— Поки що без запитань, сер. У нас немає часу вдаватися в деталі, але є всі підстави вважати, що одну з тих бомб закладено десь на вершині Сан-Горгоніо. За тридцять п'ять хвилин вона має вибухнути. Три сотні кілотонн: ви знаєте, що буде, коли вибухне.

Під час короткої паузи Купер гарячково обмірковував те, що вже було ясно Артурові Шерідану. Сан-Горгоніо стриміла за двадцять миль від Нортонської бази ВПС, якою командував він, генерал Маркус Купер. Під його началом перебували три ескадрильї вертольотів. Одна для рятувальних операцій на морі, друга для операцій особливого призначення і третя для учбових занять. Кожна ескадрилья мала по шість потужних машин конструкції Сікорського. З цих вісімнадцяти вертольотів у строю мало бути щонайменше дванадцять — п'ятнадцять і не менше чотирьох — у постійній бойовій готовності. Це означало, що [207] чотири швидкісні вертольоти уже за кілька хвилин можуть піднятися в повітря. Від двох до шести машин можна буде підняти трохи

згодом, але вони навряд чи стануть у пригоді. Зараз дорога кожна мить. Адже до півночі лишається тільки тридцять чотири хвилини.

Ще тридцять чотири хвилини — і триста тисяч тонн пекла можуть вихопитись на волю.

Кілька секунд обидва генерали думали про одне й те саме. Далі їхні думки розійшлись.

— Генерале Купер, конче необхідно, щоб до Горгоніо негайно вилетіли вертольоти шукати бомбу. Ми повинні...

— Все ясно, Артуре, — відгукнувся Купер. — Часу я не гаяв. Оскільки нам потрібно ще кілька хвилин на розмову, я вже віддав наказ підняти в повітря вертольоти, які перебували в стані бойової готовності. Вони вже летять. Але, щоб досягти гори, їм потрібен час. Адже туди не просто двадцять миль льоту. До відома містера Вінсента... ви на проводі, сер?..

— Я слухаю, генерале.

— Так от, знайте, що вертольоти мають ще піднятися на три з половиною тисячі метрів, інакше вони не зможуть оглядати місцевість. І потрібен літак, який скидатиме для них освітлювальні бомби. Ми використаємо все, що є в нашому розпорядженні. Освітлювальні бомби, прожектори, а як треба буде, то й сірники. Поки ми з вами розмовляємо, мої льотчики одержують по радіо інформацію про обстановку. Ми подбаємо й про все інше, що в наших силах. Буде встановлено прямий зв'язок з Федеральним управлінням авіації, щоб жоден цивільний літак не залетів у небезпечну зону, і ми повідомимо губернатора Каліфорнії та інших офіційних осіб. Усе це вже робиться. Та, боюся, ви не уявляєте собі, як неймовірно важко відшукати щось на тій горі серед...

— А групи радіаційної розвідки? — втрутився Вінсент.

— Ха! Марна річ, містере Вінсент. Ці штуки не дають витоку радіації. Ви можете встановити дозиметр хоч під самою бомбою — він нічого вам не покаже. Ви повинні... тобто ми повинні побачити її на власні очі, а тоді спробувати знешкодити. — Генерал Купер зробив паузу. — Ось у чому проблема, Шерідан. Чи здатні будуть вони знешкодити цю клятущу штуку без експертів? Є якісь блискучі ідеї?

Шерідан вилаявся. Шукати експертів не було часу.

— Тут тільки дві можливості, — відповів він, намагаючись подолати відчуття нудоти. — Адже вони мають на вертольотах автоматичну зброю, так?

— Мають. По два кулемети на кожній машині.

— Якщо вони знайдуть бомбу, то хай негайно розстріляють її прямою наводкою. [208]

— Що-о?

— Саме так, — повторив Шерідан. — Механізм при цьому вийде з ладу, і ядерний пристрій не спрацює.

— А самопідривник бомби?

— Що ж, доведеться ризикнути. Друга можливість — забрати бомбу на борт і скинути її в якусь діру на зразок Долини Смерті, але на це не вистачить часу. Наша єдина надія, — Шерідан, як міг, наголосив ці свої слова, — це знайти бомбу і зруйнувати її ядерний механізм. Якщо ми цього не зробимо, — він знову підвищив голос, — рівно опівночі вона вибухне.

— Генерале Купер, говорить Вінсент. Яка вона з себе, та гора?

— Гірше бути не може, — сердито кинув Купер. — Висока, з дуже нерівною поверхнею — причому вся така. Там зовсім темно. Ми можемо використати тільки освітлювальні бомби та прожектори вертольотів. Але це ще не все. — Купер упіймав себе на тому, що наперед захищає своїх хлопців, які виконують завдання. — Вертольотники працюватимуть у нічній імлі, і сподіватися багато чого від них не доводиться. До всього ще й погода просто паскудна. Мінлива хмарність і сильниий вітер. І мрячитьдощ, якщо вірити метеозведенню. Враховуючи погодні умови, відстань та необхідність набрати висоту, вони матимуть усього хвилин п'ять або, в кращому разі, десять, власне, на пошук. — Чути було, як Маркус Купер глибоко втягнув повітря і додав: — Я хочу, щоб ви обидва знали: шансів виявити цю бомбу у нас не більше, ніж знайти у пеклі грудку снігу...

— Але ми повинні спробувати, генерале Купер!

— А якого біса, по-вашому, я послав свої вертольоти, Вінсент?

— Даруйте, генерале. Ми тут дійшли до межі...

— Тільки без паніки! — різко урвав Купер. — Я кінчаю розмову. Маю зв'язатися безпосередньо з екіпажами вертольотів.

— Чи можемо ми залишити відкритою цю лінію зв'язку?

— Безперечно. На цьому кінці проводу чергуватиме майор Уїлкінс.

— То що ми шукаємо?

— Ти хіба не чув, Туз? Атомну бомбу.

— Та ти, брате, з глузду з'їхав, не інакше.

Капітан Даймонд на прізвисько "Туз" вилаявся подумки, коли по його потужному вертольоту зашмагали пориви шкваль? ного вітру. І чим вище вони підіймалися, тим гіршою ставала погода. Під три чорти такі от ідіотські вертольоти. Якби хоч летіти низько, то нехай уже так. Бо важка машина Сікорського набирала висоту дуже повільно, скаржачись стрілками мало не [209] всіх приладів. Вони дістали наказ гнати машини на межі mow? ливостей, не шкодуючи двигунів.

— Джек, виклич-но базу. Скажи їм, що нам потрібен радар. Ми в густій хмарі, і, якщо за хвилину з неї не виберемось, я катапультуюся. Усе, чого ми досягнемо, — буркнув Даймонд, — це залишимо кілька подряпин на скелі.

Другий пілот включився в переговори з постом радіолокаційного контролю Нортонської бази ВПС. Звідти повідомили, що сигнали з вертольота приймають чітко і скеровуватимуть його політ. Досі вони летіли правильним курсом і тепер матимуть також радіолокаційне прикриття. Даймонд натиснув кнопку внутрішнього зв'язку, викликаючи свого радиста.

— Чак, розкажи-но мені ще раз усе до ладу. Ні, стривай. Усі включилися?

Радист не встиг відповісти.

— Сер, зараз говоритиме генерал Купер. Він виходить на прямий зв'язок з усіма нами.

Увага Даймонда поділилася: він вів вертоліт і водночас вслухався у надтріснутий голос, що бринів у його навушниках.

— Говорить Купер. Я викладу вам обстановку стисло й відверто. Надійшли вірогідні відомості, що десь на горі Сан-Горго-ніо розміщено ядерний пристрій. Ви повинні спробувати знайти цей пристрій. Хоч це не

легше, ніж шукати голку в стіжку сіна. Потужність бомби триста кілотонн. За своїми розмірами вона не більша, ніж звичайна валіза, і, наскільки ми можемо здогадатися, її або закопано в землю, або якось замасковано. Але я вимагаю, щоб ви доклали всіх можливих зусиль. Я маю інформацію, що ядерний пристрій здетонує рівно опівночі. Тобто о двадцять четвертій нуль-нуль, сьогодні. Зробіть усе, що у ваших силах. Я знаю, чого це вам коштуватиме, але важливість вашої місії неможливо переоцінити. Зараз літак почне скидати над горою освітлювальні бомби, щоб вам було видніше. Якщо ви матимете підстави вважати, що засікли ціль, — а найпевні-шою її прикметою буде антена того або іншого вигляду, — не намагайтеся узяти бомбу на борт. Вам належить розстріляти цей ядерний пристрій зі своєї автоматичної зброї. Повторюю: якщо вам здасться, що ви бачите бомбу, застосуйте проти неї вашу автоматичну зброю. Будьте готові до можливого вибуху. Бомба має хімічний заряд — складову частину ядерного пристрою, — і саме цей заряд ви повинні спробувати підірвати. Там десь кілограмів півтора пластичної вибухової речовини, тому по змозі тримайтеся віддалік. Щодо самого ядерного заряду, то його ви підірвати не зможете, це виключено.

— А зараз слухайте мене уважно, — після короткої паузи повів далі генерал Купер. — Ми підтримуватимемо з вами зв'язок протягом усього польоту. Та якщо з тієї чи іншої причини [210] радіозв'язок з нами урветься, тоді рівно о двадцять третій годині п'ятдесят п'ять хвилин, за п'ять хвилин до півночі, ви всі тікаєте звідти. Збагнули? За п'ять хвилин до дванадцятої — тікайте! На граничній швидкості вертольотів, увесь час на бриючому польоті! Я хочу негайно почути від вас підтвердження. Червоне крило один?

— Червоне крило один — вас зрозумів, підтверджую. Решта також вигукнули свої позивні:

— Червоне крило два — підтверджую...

— Червоне крило три — підтверджую...

— Червоне крило чотири — підтверджую...

У радіоперекличку включився транспортний літак, що кружляв над Сан-Горгоніо:

— Так, сер. Майк перший — вас зрозумів, підтверджую.

— Ну, хай вам щастить усім.

Генерал Маркус Купер відійшов од мікрофона. Його взяв, щоб підтримувати безперервний зв'язок, офіцер радіолокаційного посту.

Коли вони дісталися гори, на пошуки лишалося трохи більше, ніж дев'ять хвилин. І ось тоді час пошуку скоротився ще.

— Червоне крило три викликає червоне крило ведучого. Не-щастя, нещастя, нещастя!

Люди заціпеніли — і в повітрі, і на землі. Вертоліт у небезпеці— на висоті понад дві милі, вночі, за дуже поганих погодних умов...

— Ведучий викликає третього! Що там у вас?

Голос пілота звучав дуже спокійно, коли врахувати зміст його рапорту:

— У нас загорівся двигун. Вогонь охопив уже всю машину. Гадаю, нам доведеться викинутись. Прийом!

— А вогнегасники? — гаркнув Даймонд.

— Запізно, ведучий. Ми...

Втрутився Нортонський центр управління:

— Центр викликає червоне крило три. Намагайтеся протриматися у своїй шкаралупі якомога довше і йдіть за вітром. Як зрозуміли?

— Прийнято, центр. — Червоне крило три надзвичайно стисло доповів про своє становище. Решта льотчиків бачили, як з вертольота, що швидко знижувався, шугають густо-червоні язики полум'я. — Не знаю, скільки ще витримаємо. Стає дуже жарко. — Пауза. — Е-ге! Кепські справи, центре. Починаємо розвалюватись на шматки. Ми змушені негайно покинути...

Вони побачили, як нижче від охопленої вогнем машини спалахнули три білі цятки, — то розкрилися парашути. І майже відразу вертоліт вибухнув — до неба здійнявся стовп жовтогарячого полум'я. [211]

— Хто-небудь бачить іще парашути?

Але всі бачили тільки три куполи, що розгорнулися в небі нижче від вогняного смерчу.

— Ми бачимо тільки три, ведучий.

— Тільки три. — Пауза. — Більше нічого, ведучий.

Ще один спалах полум'я. То решткі вертольота впали на схил гори.

В ньому було п'ять чоловік екіпажу.

А парашутів розкрилося тільки три. Хтось із пілотів, забувши, що канал зв'язку відкритий, брутально вилаявся.

— Червоне крило ведучий викликає другого й четвертого. . Знижуємося. Починаємо шукати ту погань...

— Президента повідомили?

Вінсент, прикривши рукою мікрофон телефонного апарата, ствердно кивнув Шеріданові.

— Так, повідомили. Ми підтримуємо постійний зв'язок з його канцелярією. — Якусь мить Вінсент мовчав, поринувши в роздуми. — А як із зоною небезпеки?

— Все, що ми могли зробити негайно, уже зроблено, — відповів Шерідан. — Повідомлено всі польові аеродроми, всі інженерні частини. Оповістили населення. Піднято по тривозі весь, який тільки можна, медичний персонал. Якщо станеться вибух, ми негайно вишлемо на місця рятувальні команди. До речі, ви підтримуєте зв'язок з Білим домом?.. Гаразд. Повідомте їх, що ми уже вживаємо заходів проти можливого розповсюдження за вітром радіоактивних опадів. Піднято в повітря літаки дозиметричного контролю. Вони вже летять із Невади. І... коротше, скажіть їм, що ми готові до всього.

Вінсент мав занепокоєний вигляд.

— А я й не подумав про радіоактивні опади, генерале. Це справді небезпечно?

— Ще б пак.

Лаконічна відповідь генерала була красномовніша за довгу промову. Вінсент знов повернувся до телефону.

Шерідан і Бейєрсдорф уже провели коротку нараду з Нортон-с.ькою базою ВПС з приводу очікуваного розповсюдження за вітром величезних мас опадів з високим рівнем радіоактивності.

Бомба має вибухнути десь-на схилі гори. Вона зріже всю чершину і... Шерідан уявив собі вогненну кулю діаметром у шістсот метрів, яка спочатку стелиться по землі, а потім стрімко підноситься вгору, викинувши в небо десятки тисяч тонн радіоактивних уламків, більшість яких випаде невдовзі після вибуху. [212]

— Здається, я щось бачу!

— Що саме?

— Не знаю, Туз. Схоже на якусь гнучку антену. Посвітіть-но трохи ліворуч... Ага! Онде воно! Бачите, як від нього відбивається світло?

— Начхати, що воно таке! Більш нічого ми досі не засікли!.. Моріарті! Бекстер! Ви бачите ту штуковину?

Обидва стрільці, звісившись на своїх запобіжних поясах, висунулися крізь відкритий бічний люк і почали вдивлятись у темряву.

— Так, сер! Бачимо! Ви хочете, щоб ми по ній врізали?

— Саме так! — гаркнув Даймонд. — Я утримуватиму рівновагу, а ви цільтеся. Ведучий викликає другого й четвертого. Ви все чули?

— Так, ведучий. Четвертий зрозумів. Ми відходимо.

— Я другий. Наказ прийнято.

— Вогонь! — загорлав Даймонд.

Вертоліт здригнувся всім своїм великим корпусом: стрільці відкрили вогонь.

— Шерідан! Ви слухаєте?

— Слухаю, генерале.

— А Вінсент?

— Я тут, генерале Купер.

— Гаразд, — кинув у трубку Маркус Купер. —Ми закругляємось. Вийшли з ліміту часу. Я наказую вертольотам летіти геть від гори.

— Але, генерале...

— Вони не можуть більше лишатися там! — закричав Купер. — Ми зробили все, що могли. Лишається тільки чотири хвилини до півночі, і я не маю наміру вбивати тих хлопців. Вони підібрали одного з тих, що викинулись, але ми навіть приблизно не знаємо, де приземлилися двоє інших. Якщо вони негайно, на повній швидкості, не почнуть відходити, то їх розіб'є ударною хвилею. Отак!

У трубці почулися приглушені голоси пілотів, які підтвердили, що прийняли наказ летіти геть на максимальній швидкості.

— До вашого відома, — вів далі Купер, — вони зробили все, що було в людських можливостях. Ведучий навіть розстріляв якийсь підозрілий предмет, та, здається, вони розтрощили тільки якусь метеостанцію. Шкодую, але більш ми нічого зробити не можемо... Містере Вінсент!

— Я слухаю. [213]

— Якщо ви досі на зв'язку з Білим домом, вам слід би повідомити президента про ситуацію.

— Так, звичайно. Дякую.

Вінсентові руки були мов свинцем налиті, коли він узяв трубку другого телефону. Чекаючи, доки озветься президент, він подивився на стінний годинник.

Дві хвилини до півночі.

Сан-Горгоніо була від Сан-Франціско за чотириста двадцять миль по прямій. Вінсент усе ще тримав телефонну трубку, коли мимохіть виглянув у вікно.

Північ уже настала — він збагнув це відразу.

11

Аллен Кларк милувався яскравим багатоцвіттям вогнів Лос-Анджелеської долини, яку добре було видно крізь пошматовані хмари. Небо вдалині було ніби чистіше. Кларк обернувся до дружини, яка сиділа поруч, і трохи відкинувся назад, щоб його почули також двоє пасажирів на задньому сидінні міні-літака.

— Схоже, ніби прояснюється там, попереду, — сказав він, намагаючись перекричати гуркіт мотора. — Метеостанція Фінікс повідомила, що фронт непогоди проходить якраз над пасмом Сан-Габрієль. Вони дають добрий прогноз.

Дружина не поділяла його оптимізму.

— Це буде вперше за три тижні, якщо їхній прогноз виправдається, — стримано зауважила вона. — Але я поки що нічого доброго не бачу.

Кларків приятель, який сидів позаду, торкнувся його плеча.

— Аллен, на якій ми висоті? Кларк показав на висотомір.

— Три сімсот п'ятдесят. А що? Приятель з острахом повів рукою і запитав:

— Хіба тут поблизу немає дуже високої гори? Аллен Кларк зареготався.

— Та ти міркуєш, як справжній другий пілот, — мовив він, мало не захлинаючись від сміху. — А гора таки справді є. Сан-Горгоніо.

— То чи не слід би нам...

— Поглянь у лівий ілюмінатор, Фред, і ти побачиш ту саму гору, яка так тебе непокоїть. Вона стоїть десь за півмилі від нас і метрів на триста нижче. — Кларк знову добродушно засміявся, а тоді поглянув на годинник. — Близько півночі, — сказав він. — Зараз я викличу Лос-Анджелес, і ми дізнаємось, яка погода над Санта-Барбарою. [214]

Він настроїв приймач на частоту станції, яка контролювала польоти, а передавач — на 122,1 мегагерца.

— Викликаю Лос-Анджелес. Говорить "Команч" шість-шість-вісім-Пітер. Прийом.

Вони сьогодні не барилися, відгукнулися зразу:

— "Команч" шість-шість-вісім-Пітер, говорить радіо Лос-Анджелес. Негайно дайте ваші координати. Прийом.

Відповіді не було.

— Шість-шість-вісім-Пітер, чому мовчите? Аллен Кларк не відповідав.

У ту мить йому вже випалило очі.

Четверо людей у цьому легкому літаку були перші, кому судилося дізнатись, що на вершиш гори Сан-Горгоніо вибухнула атомна бомба потужністю триста кілотонн. їм судилося дізнатися про це першими, але вони так ні про що й не дізналися. Неймовірний спалах світла в його чистому вигляді знищив сітчасту оболонку їхніх очей. І в ту саму мить, коли гортань Алле-на Кларка запульсувала, щоб зойкнути, літак обдало страшним жаром, і геть усе — фарба, металева обшивка, плексиглас і людська плоть — спопеліло в полум'ї вибуху.

Це сталося надто швидко, і жоден жалісний зойк не встиг вихопитись у відповідь на цей нелюдський жах. Вогненна куля досягла уже півмилі в діаметрі, і ударна хвиля від ядерного вибуху поглинула маленький літак у могутньому потоці енергії, яка вирвалася на волю.

Рівно через три секунди після півночі 29 червня електричний імпульс привів у дію механізм, захований на вершині гори Сан-Горгоніо у контейнері розмірами з валізу.

Стався вибух тактичного ядерного заряду. На тому місці, де він був, почала своє бурхливе життя крихітна зірочка, температура якої — сто мільйонів градусів, — набагато перевищувала температуру сонячних надр. Вона випромінювала світлові хвилі, як у видимій, так і в інфрачервоній частині спектра, а також потоки заряджених часточок, але людський зір сприймав усе це як один жахливо-сліпучий спалах.

За триста тридцять миль на схід, на висоті тринадцять тисяч метрів летів реактивний пасажирський літак авіакомпанії "Амерікен Ейрлайнз". Згодом його пілот розповість:

"Мені здалося, ніби Сонце — авжеж, саме Сонце вибухнуло! Уся південна Каліфорнія була немов охоплена пожежею. Я не знав, що скоїлось, і таки справді подумав, що то вибухнуло Сонце. З нашої висоти всю південно-західну частину країни стало видно як на долоні. Світло відбивалося від гірських вершин, що лежали під нами. Ми летіли на північ, і світло виникло зліва, [215] але в ту саму мить гори відбили його на всі боки. Я повернувся, щоб глянути ліворуч, і в очі мені наче встромилися дві крижані скалки, але зір я все-таки зберіг, і тоді — о пресвятий Боже! — я побачив ту велетенську хмару, яка все збільшувалась і черво і ніла, підіймаючись у небо, аж поки, нарешті, зникла з очей. Мабуть, вона височіла над обрієм секунд з п'ятнадцять чи, може, двадцять. То було страхітливе видовище, воно мене вжахнуло, і тільки тоді я збагнув правду. Це вибухнула атомна бомба. Ніхто з нас не знав тоді, що, в біса, буде далі..."

За дванадцять миль від вершини Сан-Горгоніо, на вузькій дорозі, що петляла між скель, полісмен Стен Пауерс раптом лобачив, як ніч щезла і все навколо осяяв надзвичайно яскравий спалах. У ту мить між Пауерсом і вершиною Сан-Горгоніо височів скельний масив. Стен Пауерс очманіло витріщив свої вражені різким світлом очі і побачив навколо себе дивний — мовби на фотографічному негативі — відбиток дійсності. На той час, коли він трохи опам'ятався, машина заїхала в придорожній рів і перекинулась набік. Пауерс подумав, що десь поблизу вибухнув динамітний заряд, і схопився за пістолет. Але тут-таки до нього дійшло, що він не чув жодного звуку. І в цю мить до вузького проходу між скелями, де він стояв, добігла ударна хвиля, що спінила грунт під ним і навколо курним смерчем. Пауерс інстинктивно підніс догори руки, коли на нього посипався град каміння, завдаючи йому нестерпного болю. І ось тоді він почув якийсь мовби приглушений рев. Увесь закривавлений, полісмен Пауерс нарешті вибрався з-під каміння. Круг нього вихрилась курява, і він заплющив очі, а тоді згадав про свій кишеньковий ліхтарик.

Увімкнувши його, він побіг на відкрите місце. В його вухах ще довго лунали громові перекати небесних литаврів.

Пауерс обійшов голу скелю і завмер у заціпенінні. Він перехрестився, не тямлячи, що робить. За дванадцять миль від нього, над зрізаною вершиною Сан-Горгоніо, горбилося якесь страховисько, яке раз у раз жбурляло в небо величезні грудки із самого пекла. Цей потворний джин поривався вгору із надр планети, він димів і корчився, вивергав язики темно-червоного полум'я, закручувався вогненним смерчем, страхітливо збільшувався в розмірах і глухо, грізно гуркотів...

Полісмен Пауерс раптом усвідомив, що стоїть навколішки і бачить саме пекло.

"Я був на вечорі відкриття нового нічного клубу в РедлендсІ, що розташований, як я згодом дізнався, миль за двадцять на південь від Сан-Горгоніо. — Репортер Дік Слейтер запалив [216] нову сигарету і знов опустив пальці на клавіші друкарської ма-" шинки. — Я пам'ятаю, як поглянув на годинник: була північ. Отоді це й скоїлося. Я сидів спиною до вікна, і враження було таке, ніби одночасно спалахнув мільйон ламп-зблисків. Було тільки світло — моторошне біле світло, таке різке, що в ньому годі було щось побачити. Так, ніби той сліпучий спалах убив усе живе на землі, і навіть час, здавалося, зупинився. У ту мить я, звичайно, не знав, що джерело світла було за двадцять миль, на вершині Сан-Горгоніо. Я тільки інстинктивно збагнув: сподіялося щось жахливе. Світло було просто нестерпне. Я розглянувся навколо й визирнув у вікно. Небо все ще було осяяне тим світлом, немов Господь Бог скасував ніч.

Я добре пам'ятаю, що все побачене мною у вікні було наче вдруковане у світляний фон: кафе "Пелікан", яскраво-червоний автомобіль, бензозаправна станція навпроти, навколишні гори, які в міру згасання світла ставали багряними. Я пам'ятаю, як вибіг на вулицю. І разом зі мною десятки людей. Хтось закричав, і всі ми повернулися до північного сходу.

Там, високо над горбами, які відділяли нас від Сан-Горгоніо, і навіть вище від тієї гори, вирувала страхітлива ясно-червона куля. Розжарений вихор почав здійматися в небо, багровіючи по краях, а потім і всередині. Ми витріщили очі, мов немовлята, що раптом побачили, як страшний сон стає явою. Пригадую, хтось закричав: "Господи, це ж атомна бомба!" Я не пам'ятаю хто. Можливо, навіть я сам".

"Ми були за тридцять п'ять або, може, сорок миль від гори. Знаєте, де Твенті-Найн-Палмз? Мабуть-таки, за сорок миль. Звичайно ж, ми все бачили від самого початку. Коли спалахнуло світло, ми були в кухні. Нам здалося, наче весь світ раптом став сліпучо-білим. Хтось пронизливо закричав, а коли я трохи отямився, світло вже почало жовтіти. Ніяких звуків, крім того крику, ми не чули. Ми вибігли надвір і подивились у бік Лос-Анджелеса. Пам'ятаю, я відразу подумав: "Це атомна бомба". Тобто атомний напад, розумієте? "На Лос-Анджелес", — подумав я. Коли глянув у бік міста, я відразу збагнув: таки справді сталося щось жахливе. Я закричав. Весь небосхил, від краю до краю, був усе ще забарвлений у жовтий колір, та ось він почав змінюватись. Світло спочатку замерехтіло, начебто край землі розпікся до білого жару. Згодом воно стало... як би вам сказати... сліпучо-зеленим і весь час мигтіло та спалахувало, поступово набираючи фіолетового кольору. Потім настала темрява. Але в тій темряві зблискувало щось розжарене. І це було жахливо.

Якась величезна куля. Блискуча червоно-чорна куля. Не [217] знаю, як можливо було вночі побачити щось чорне, але я справді бачив, хоч і досі цього не збагну. Раз у раз видно було білі і блакитні спалахи. Так іноді буває, знаєте, коли давшися на 6я&-екавку. Воно підіймалося все вище ft вище. Попи, хвилин зз тотіфи-п'ять після того, як ми вперше побачили світло, у нас виникло відчуття, наче небо розкололося навпіл. Ніколи доти я не чув такого гуркоту. Я член стрілецького товариства і до тріскотні звичний. Але той гуркіт." ніби рушничний залп, і то з тисячократним посиленням. Начебто хтось роздер небо якраз посереднні. І це сталося двічі. Двічі тріщало по швах небо, і ні на мвть не втихав якийсь приглушений шум.

Та ось той шум затих. Поруч иене стояла моя подруга, і вона ридала. "Це Хіросіма, — сказала вона. — Хіросіма прийшла до нас". За все своє життя ніколи не переживав я такого паліїного страху..."

Він цього чекав. Страшна втома згнітила йому серце й мозок. Бригадному генералові Артуру Шеріданові доводилося бачити це світло раніше. І свого часу він молився за те, щоб ніколи більше такого не бачити. Із Сан-Франціско, за сотні миль на північ від Сан-Горгонїо, Шерідан і Роберт Вінсевт побачили, як мерехтлавий спалах освітив небеса. Світло швидко потьмянішало, перетворившись на зеленаве випромінювання, яке запульсувало, навіюючи жах тремтливим миготінням.

Шерідан вихопив з рук Вінсента телефонну трубку.

— Крайдер?.. Хай вам чорт, відповідайте ж, Крайдері

— Я слухаю, генерале. Що сталося? У вас такий тов...

— Під три. чорти мій тоні — заревів Щерідан. — Слухайте мене уважно і підкрутіть хвоста на повні оберти. Вона не жартували! Атомна бомба оце щойно вибухнула на південь від вас і, певно, саме там, де вони й погрожувала. На горі Сан-Горгоніо. Атож. Вони підірвали цю пекельну штуку.

Обмінявшись із Вінсентом блискавичними поглядами, Щерідан гукнув у трубку:

— Негайно вивезіть президента із ВашінгтонаІ Його життя в небезпеці. Вивезіть його незалежно від того, бажає він цього чи ні.

Передавши трубку Віисентові, Шерідав звернувся до свого помічника:

— Зв'язок з Пентагоном ще не перерваний? Дай-но трубку. — І знову повернувся до Вінсента: — Ви знаєте, що зараз почнеться? Протягом години кожна радіостанція і телестудія матиме список цих десяти міст. І ви станете свідком найстрашнішої паніки, якої вам ще не траплялося бачити у своєму житті. [218]

— Що ви збираєтесь робити? —тихо спитав Вінсент. У цю мить право вирішувати було за Шеріданом.

— Не знаю, чи погодяться зі мною, — тихо, але рішуче сказав Шерідан, — проте я спробую. Я звернуся до Об'єднаного комн тету начальників штабів з проханням вплинути на президента. Вони можуть по радіо зв'язатися з його евакуаційним вертольотом. Я попрошу їх домогтись оголошення воєнного стану, бо інакше тут почнеться кінець світу. Від паніки загине більше людей, ніж від...

Шерідан відвернувся до телефонного апарата, йому не треба було докінчувати фразу. Щоб уявити собі картину найближчих годин, багатої фантазії не вимагалося.

Сто мільйонів людських істот от-от кинуться бігти.

Охоплені панічним страхом.

Вони знесуть усе на своєму шляху.

12

Президент Даулінг зайняв місце за столом. Він терпляче ждав, доки закінчаться останні приготування з освітлювальною апаратурою та установкою телекамер. Усе було готове, і вони ще мали в запасі шістнадцять хвилин до третьої години ночі, на яку було призначено екстрену прес-конференцію. Президент подав знак своєму помічникові. Том Саундерс щось сказав двом агентам служби безпеки, які чергували

в коридорі, і зачинив двері. Газетярі здивовано перезирались. Ніколи раніше дверей не зачиняли.

Прес-секретар Губіц кахикнув, привертаючи до себе увагу.

— Телекамери й мікрофони вимкнено? Хтось кивнув:

— Вимкнено, Ед.

Губіц трохи подумав і, мабуть, прийняв несподіване рішення.

— Відімкніть електроживлення, — розпорядився він. Перечекавши здивовані вигуки, повторив: — Відімкніть електроживлення, прошу вас. Президент має сказати дещо вам особисто.

— Я хочу звернутися до вас з одним проханням, — заговорив Даулінг без преамбули. — Це, можливо, вимагатиме від вас певного компромісу з вашою професійною етикою. — Усі, розкривши роти, не зводили з нього очей. — Тому, якщо хтось не готовий піти на такий компроміс, прошу заявити про це негайно, і вас виведуть із цього приміщення. — Даулінг кинув поглядом на годинник і знов поглянув у залу. — У нас обмаль часу, панове, — попередив він. [219]

Журналісти позирали один на одного.

— Я згоден...

— Ну звісно...

— Авжеж...

— Ми вас не підведемо, сер.

— Гаразд. Деякі деталі з того, про що я вас повідомлю, ви повинні зберегти в таємниці. Зараз ви зрозумієте чому.

Усі закивали головами, розгубленість поступилася місцем нетерплячому очікуванню.

— По-перше: приблизно годину тому в Сполучених Штатах стався вибух атомної бомби. Це не було ядерне випробування. І це не був напад на нашу державу. Бомба вибухнула десь за сто миль від Лос-Анджелеса, і хоч на даний момент докладних відомостей ми ще не маємо, є підстави чекати від цього вибуху чимало жертв.

Ніхто не озвався й словом.

— Така причина цієї прес-конференції. Обставини вимагають, щоб президент нашої країни звернувся безпосередньо до народу. Відеомагнітофонний запис повторюватиметься цілу ніч і першу половину завтрашнього дня. Панове, вам усе ясно?

Журналісти закивали головами, перетворившись на слух.

— По-друге: є підстави вважати, що атомна бомба може бути й десь у столиці. — Даулінг знову поглянув на годинник. — Час біжить, і всім нам, можливо, загрожує смертельна небезпека, — додав він майже скоромовкою. — На жаль, мені відомо не більше, ніж я оце сказав.

Президент зробив паузу і глибоко зітхнув. Потім звернувся до свого помічника у справах національної безпеки:

— Стів, нехай хтось повідомить посольства, що я вийду в ефір з незапланованою передачею. Ми маємо бути певні, що вони приймуть цю передачу. Нехай їм розтлумачать одразу ж усе, чого вони не зрозуміють, і нехай запевнять, що ми готові всіляко сприяти їм у справі евакуації будь-кого з їхніх провідних дипломатів. Використайте прямий зв'язок з

Кремлем. Запевніть їх, що вони дістануть повну інформацію про вибух бомби. Я переконаний, що вони вже знають про це, але хотів би запобігти будь-яким хибним умовисновкам з їхнього боку. І попередьте їх, що можуть вибухнути ще кілька бомб і що... а втім, ви самі розумієте, як з цим бути.

Вперше за всю історію людства заложниками, за яких вимагали викупу, стало населення цілої країни.

— Сучі сини! Паскудні вилупкиї — Лью Кербі стискав і розтискав свої могутні кулаки, ніби прагнув роздерти когось на клапті, його обличчя перекосилось від люті. — Нехай тільки вони [220] потраплять до моїх рук, я... я... — У нестямі він так заскретотів зубами, аж Боб Вінсент і генерал Артур Шерідан здивова-но поглянули на нього.

— Якщо ти вже заспокоївся, — спокійно мовив Вінсент, — то я хотів би знати, що тебе так приголомшило.

— Це все той сучий син Ховінг! — гримнув Кербі. Вінсент зітхнув.

— Я тебе добре чую, Лью.

Кербі напружився всім тілом і глибоко вдихнув, щоб опанує вати собою.

— Уже минулося. Даруйте.

Вінсент усміхнувся, що можна було витлумачити як пробам чення, і Кербі провадив:

— Ви ж бо знаєте, що комп'ютери Управління національної безпеки мали дослідити все досьє того Сілбера. Починаючи від сорок третього, коли він був курсантом льотного училища. Ну от... Це був наш єдиний шанс, єдиний шлях, який міг би привес-іи до тих, хто стоїть за всім цим.

Але ті кретини, — зі злістю випалив Кербі, — щойно завалили всю справу. їхні комп'ютери і:же були на мазі, коли раптом їм заманулося здійснити невеличке дослідження з власного почину. Під три чорти їх усіх! — (лежачи за виразом Вінсентового обличчя, Кербі вів далі': — Вони, бачте, вирішили запрограмувати одну із своїх машин на перевірку власної безпеки. Ввели у комп'ютер усе що належить. Імовірність А, імовірність Б і таке інше. І знаєте, яку чортівню видав їм їхній електронний оракул? — Обличчя Кербі скривилося від неприхованої відрази. — Ніби саме вони становлять одну з головних мішеней у всій країні! Ні, як вам це подобається? Згідно з комп'ютером, вони мало не очолюють список, а оскільки бомба може бути й у Вашінгтоні, то саме їм загрожує небезпека у першу чергу. А що замінити їхніх великих програмістів майже неможливо, то вони, бачте, становлять національне надбання і таке інше. Коротше кажучи, УНБ евакуювало більшість своїх працівників з обпислювального центру!

Вінсент добре розумів Кербі. Він сам обурився вкрай. Потай Зінсент покладав великі сподівання на здійснене в УНБ дослідження досьє Десіда Сілбера, на електронний пошук, який міг надати їм якийсь реальний ключ до його спільників, або принаймні до тих, хто висунув його на роль зв'язкового. Те, що Сілбера обрали на цю роль чисто випадково, надто малоймовірно. З цього погляду комп'ютери могли надати величезну допомогу. ''Могли б надати", — подумав Вінсент з глухим гнівом. І ось тепер Ховінг та його компанія вибили грунт з-під їхніх ніг, позбавивши єдиної надії з'ясувати, кого ж, власне, їм слід шукати. [221]

Час був їхнім ворогом. А для декого часу вже не існувало. Перші жертви загинули від теплового імпульсу та нищівної ударної хвилі.

Тепер настала черга ходячих мерців.

Черга тих, хто мав стати жертвою радіоактивних опадів, які розповсюджувалися від иісця вибуху на крилах потужних вітрів, що віють з Тихого океану. Вибухом зрізало всю верхівку Гаргоніо, і ревуча

вогняна куля, що піднялася вгору, засмоктала до своєї утроби мільйони тонн радіоактивного пилу та твердих уламків. Тепер ці уламки мали повернутися на землю по довгій і невизначеній дузі, повсюди сіючи смерть.

На щастя, злочинці, які підірвали ядерну бомбу і цим під-дали смертельній небезпеці багатомільйонне населення Лос-Анджелеської долини, обрали таку точку, в якій вибух дав не най' гірші з можливих наслідків радіоактивного зараження. Найряскі-ший дощ радіоактивних уламків випав на землю на території за-" повідника Джошуа-Трі, де все живе загинуло. Та смуга зараження була досить широка, щоб приректи на загибель і найближчі населені пункти. Вибух завдав спустошливого удару по містечку Палм-Спрінгс, де хвиля стиснутого повітря повибивала віконні шибки, знесла дахи і зруйнувала прибудови. Одначе сані будинки потерпіли не дуже, і мешканці Палм-Снрінгса повірили, що легко відбулися. То була жорстока помилка. Незабаром на це курортне містечко — славнозвісний оазис посеред пустелі —вг випав густий дощ з твердих часточок, і десь о першій годині ночі Палм-Спрінгс уже був містом мерців.

Щоправда, його жителі ще ходили вулицями, обмінюючись сполоханими вигуками. Дехто зумів заховатися від цього граду каміння, але вони були приречені нарівні з усіма іншими. Багато кинулися навтіки у своїх автомобілях, але незабаром і вони корчилися в лютих спазмах невтримної блювоти. Мало кому пощастить дожити до ранку. їхні тіла лежатимуть на багато миль навколо міста. Евакуювати таких було б цілковитим безглуздям, бо від неминучого кінця їх відокремлювало лише кілька годин.

Ніхто не міг передбачити, кого ще овіє цим подувом мовчазної смерті. Реактивні літаки снували в усіх напрямках, вимь рюючи ступінь радіації за допомогою найчутливіших приладів. Найбільшу частку радіоактивності прийняли на себе Каліфорнія і, меншою мірою, Арізона. Але небезпечні доза випромінювання мали вразити людей також у межах широкої смуги, яка проходила через центр штату Ньго-Мексіко,

північна частина якого, включаючи міста Геллап і Санта-Фе, мала дістати найчутливі-шии удар уже знесиленого демона. Будуть і інші осередки радіації — хоч і не такі смертоносні для живих істот — у межах мало не цілого континенту. [222]

Бригадний генерал Артур Шерідан безпомилково передбачив хід подій. Навіть війна не змогла б спричинити такої бурхливої, просто-таки вибухової реакції населення у великих американських містах. Можна було б урятувати тисячі жителів, відверто порекомендувавши евакуацію. Але вимагати від населення спокою, у той час як з Вашінгтона летять повідомлення про екстрену евакуацію персоналу посольств, дипломатів і політиків, означало переоцінювати довірливість народу. Націю, вигадувану на політичному крутійстві та відвертій брехні, неможливо було примусити всерйоз поставитися до президентських закликів віратя урядові та зберігати спокій. Щоправда, за тими закликами ховалися добрі наміри, але, навчені гірким досвідом, люди не вірили більш нікому й нічому.

Один вибух в обстановці газетної істерії перетворився на справжню атомну пошесть, яка звалилася на країну. Віддалені спалахи грози здавалися відблисками ядерних пожеж. Непевність, страх, а за ними і відверта паніка охопили всі найбільші міста Сполучених Штатів. За лічені години стали явою пророцтва про близький кінець світу, такі поширені в останні роки.

Над ранок усі американські міста наслідували приклад офіційного Вашіагтона. Лише небагатьом, тим, хто дізнався яро вибух атомної бомби раніше, пощастило втекти ще до того, як усі шосе, мости й тунелі були вщерть забиті потоком машин. Люди знавісніли від жаху, і хто міг би дорікнути їм за це? Президент Даулінг зробив непростиму помилку, приховавши деякі факти. Те, що він сказав, було правдою. Але правдою нечесною через недомовки. І досить було лиш одному газетяреві дізнатися про листи, одержані мерами десяти міст, як ця новина блискавкою облетіла країну по всіх каналах радіо, телебачення й телеграфу. Людей опанувала гостра тривога, вони обурювалися тим, що

від них приховали лравду, і навіть та слабенька віра в заяви політиків, яка ще жевріла в них, потонула в бурхливих виявах сліпого руйнування, масштаби яких залишили далеко позаду найсерйозніші заворушення минулих років. Цього разу майже не було кому приборкувати правопорушників — і підрозділи Національної гвардії, і поліція влилися в потік ошалілих утікачів.

Ця сліпа, розпачлива, панічна втеча призвела до більших жертв, ніж вибух бомби на вершині Сан-Горгоніо.

Бо той вибух, боялися люди, був лише початком.

Атомний джин вихопився з пляшки і пішов гуляти по країні. [223]

13

"Не забувай, ані на мить не забувай, що десь є три атомні бомби, про які ми досі не знаємо нічого. Три бомби — і вони, певно, в трьох різних містах. Три бомби, які можуть знищити мільйони беззахисних людських істот. Не забувай про це, Боб Вінсент. Ані на мить. Думай про найгірше. Думай про Нижній Манхеттен. Думай про Сент-Луїс, де живе твоя власна сім'я. Про Сьюзен та дітей. А втім, вони живуть у передмісті. Так, але ти ж не знаєш, де вона, та клятуща бомба. Може, її взагалі немає в Сент-Луїсі... Прокляття, годі скиглити... починай думати! Думай про найгірше. Думай про Нижній Манхеттен..."

Роберт Вінсент барабанив пальцями по столу. Чи може він забути про цифри, що закарбувалися в його мозку? Ні, це надто важливо, і забувати він не має права. Нижній Манхеттен. Він порівняв його з Хіросімою, де люди душили одне одного в морському порту. Така вже була густота населення в центральній частині того міста — понад сто п'ять тисяч чоловік на квадратну милю. Людська маса кишіла, як мурашник. Неймовірно. Але це ніщо, як порівняти з Нижнім Манхеттеном, в якому денна густота населення — людей, що працюють

і мешкають там, — досягає семисот двадцяти тисяч на квадратну милю! Вінсент уявив собі вогненну кулю, що нуртує в центрі Нижнього Манхеттена, і в нього кров захолола в жилах. Він згадав, як розлютувався Лью Кербі, довідавшись про дезертирство Джона Ховінга та його людей з Управління національної безпеки. Вінсент відчув, як і в ньому зріє шалений гнів, і він мимохіть спрямував цей гнів на ту єдину людину, яка могла б допомогти їм відшукати три ; бомби, що причаїлися невідомо де.

Власний гнів здивував і налякав його самого. Він завжди " пишався тим, що вміє зберігати спокій за будь-яких надзвичайних обставин. Піддаватись емоціям, коли самі ж таки обставини вимагали від нього спокою та найсуворішої об'єктивності, було вкрай безглуздо. Наче збоку спостерігав він, як наростає в ньому хвиля гніву проти Девіда Сілбера, і, на мить примусивши себе заспокоїтись, він подумав: якщо вже він зовсім утрачає контроль над собою, то чого сподіватися від інших?..

Девід Сілбер перебував у кімнаті, де стояли тільки два стільці та ліжко. Сілбер або сидів, або лежав на ліжку. Двоє з числа найдовіреніших агентів Вінсента — обидва майстри карате та дзюдо — постійно були в тій же таки кімнаті. Зброї не мав ні той, ні той. Вони самі були смертоносною зброєю і своєю присутністю мали вберегти Сілбера від будь-якої небезпеки, а також подбати, щоб він сам, бува, не здумав накласти на себе [224] руки. Якби він раптом заподіяв собі смерть, за це довелося 5 платити надто страшну ціну...

— Містере ВінсентІ Він підвів голову.

— Сілбер просив переказати, що хоче негайно переговорити з вами.

Якусь мить Вінсент тупо дивився на свого агента. В останній раз Сілбер гукнув його для того, щоб передати повідомлена ня про гору, на яку треба було подивитись.

Що ж приготував він цього разу, о Господи?

— Я слухаю вас, містере Сілбер, — сказав Вінсент. Він намагався говорити спокійно. — Що скажете тепер? — Та тільки-но Сілбер розкрив рота, як Вінсент заговорив знову. Йому конче потрібно було вивести Сілбера з рівноваги. Навряд чи це йому вдасться, але в його розпорядженні більш не було нічого — тільки така гра в кота-мишки. І він запитав: — Скільки часу в нас лишається до того моменту, коли ви й ваші приятелі збираєтеся знищити ще кілька мільйонів людей?

Девід Сілбер вирячив на нього очі. Вінсент міг би поручитися всією своєю багаторічною службою, що людина, яка сиділа перед ним, не має найменшої гадки про те, що він сказав. Повільно усвідомлював Сілбер зміст цих слів. Вони просто не вкладалися в його свідомості. Нарешті зіниці Сілбера розширились, рот розтулився. Вінсент розумів, якими звивистими шляхами плутають зараз Сілберові думки. Його вже повідомили про зміст листів. Сілбер уже знав, що люди, які заплатили йому за передачу листів і наступних повідомлень через певні проміжки часу, погрожують властям атомними вибухами у великих містах, йому сказали, що ті, хто обрав його зв'язковим, убили екіпаж транспортного літака ВПС, та саме тут — Вінсент був певен — перед Девідом Сілбером постав психологічний бар'єр. Перетравити усе це зразу він просто не міг. Адже лист — то тільки папірець. І коли йому сказали, що шістьох людей убито, то до чого тут лист? Він розумів, що навколо діється щось неймовірне. Але він просто вивчив напам'ять інструкцію, що й коли йому казати. Ті шестеро, може, й загинули, але особисто він не мав до цього ніякого стосунку... То чого він має думати про це? Ну, а щодо атомних бомб — то ж відверта брехня! Як і звідки можна роздобути аж п'ять атомних бомб? Немислима річ! Він не повірить жодному слову про це.

Вінсент вивчав усю гаму почуттів людини, яка сиділа перед Ним. Спершу розширилися зіниці, розтулився рот. Потім Сілбер б'близав рожеві губи, що вирізнялися на тлі мертвотної білоти [225] обличчя, Вінсент вивчав свою жертву. Спершу — шоковий стан. Потім — збентеження. Далі — протест.

— Я не знаю, про що йдеться, — сказав Сілбер, через силу повертаючи язиком. Убити мільйони людей? У нього попливло перед очима. Ні, таке не може бути правдою! Вони брешуть йомуі

Голос Вінсента прозвучав гостро й презирливо:

— Ну що ж, Іудо, викладай своє повідомлення.

Іуда?

— Чи тобі щури язика відгризли?

— Ні-ні. Я просто... Іуда?

— Я надто заклопотаний, Сілбер. Ми всі дуже заклопотані. Нам доводиться дбати про кілька мільйонів убитих. І про мільйони, які ще мають загинути з твоєї вини і з вини твоїх приятелів. Якщо маєш щось сказати, Іудо, давай кажи!

— Я... мені сказали, що має відбутися — точно не пригадую — якесь видовище. Я маю на увазі — опівночі. — Його верхня губа й чоло вкрилися росинками поту.

Може, він усе-таки розколеться? Та ні, Вінсент не смів тішити себе ілюзорними надіями.

Обидва мовчали. Сілбер незграбно вовтузився на стільці. Раптом він побілів. Його шпигнув біль. Не надто різкий цього разу, але біль. Можливо, це сигнал. Можливо, це востаннє йому стиснуло серце. В його мозку блискавично промайнуло все його життя — і він подумав про майбутнє. Він помирає. Хворе серце. Рак. Ще два місяці, щонайбільше три — хто знає? Еліс. Діти. Голодні. В лахмітті. В брудній, смердючій норі. І ніякого просвітку, ніякого!.. Під три чорти їх усіх!

Вінсент зітхнув. Звідки цей Девід Сілбер бере сили й рішучість? Прокляття! Він уже був у нього на гачку, та раптом вислизнув. Його опущені плечі підвелися. Він сидів тепер випростаний, з міцно стуленими губами.

— Мені сказали, що опівночі відбудеться якесь видовище, — мовив Сілбер досить-таки твердим голосом. Він витримав пильний погляд Вінсента. — Наскільки я розумію, воно відбулося.

Відповіді не було.

— Я дістав інструкцію переказати вам, щоб ви подивилися на ту гору, на Горгоніо, опівночі. Після цього мені доручено сказати, щоб ви випровадили мене за вказаним маршрутом із країни протягом двадцяти чотирьох годин. З паперами, зазначеними в тому листі.

Тепер Вінсент зрозумів.

— А якщо ми відмовимося? — гаркнув Вінсент. — Що тоді?

Сілбер мовчав.

— Що станеться тоді? — загорлав Вінсент просто йому у вічі. [226]

— Я— я...

Сілбер затнувся. Перш ніж заговорити, йому треба було точно пригадати одержані інструкції. Пригадати слова наступного повідомлення.

"Наступне видовище відбудеться ближче до дому". Це ті слова, які звелено йому переказати. Ближче до дому. Невже цей чоловік каже правду? Невже?

— Ну, чого мовчиш, Іудо?

— Вони... вони сказали, що відбудеться ще одне... одне... видовище... Я...

— Будь ти проклятий, вибовкуй же свою гидоту до кінця! Сілбер був схожий на наполоханого, загнаного в глухий кут звіра.

— Де воно відбудеться, де?

— Вони... не сказали. Я не знаю... Ближче до дому. Така була інструкція — переказати вам, що воно відбудеться ближче до дому. Я не знаю, про що йдеться, тобто...

— Я скажу тобі, про що йдеться, підлий зраднику!

Чи лишилося хоч щось людське в цій поточеній хворобами оболонці? Вінсент подав знак, і йому принесли газету. Усі засоби було пущено в дію, щоб примусити "Сан-Франціско кронікл" спеціально надрукувати таку першу сторінку.

Вінсент шпурнув газету в обличчя Девідові Сілберу.

Набрані червоним заголовки вп'ялися йому у вічі.

"Три мільйони загиблих! Атомна бомба зруйнувала Лос-Анджелес!"

Девід Сілбер схлипнув.

"Ось і настала мить для вирішального удару, — подумав Вінсент. — Тепер треба залишити його самого. Нехай його власний мозок попрацює над цим. Ми не можемо знайти до нього підхід. Ми не можемо

застосувати проти нього силу. Єдина людина, яка може знайти підхід до Девіда Сілбера, — це сам Сілбер.

Вінсент обійшов навколо столу і вихопив газету з рук Сілбера. Потім сердито махнув охоронцям:

— Заберіть цю тварюку з моїх очей.

— Хіба ми просто отара овець? Хіба ми заложники з якійсь страхітливій політичній грі? Чому нема відповідей на ці запитання? Чому президент десь переховується, якщо в його закликах довіряти уряду є хоч крихта правди? Чому не сплачено викуп? Чому? Чому? Хіба жити; американця так мало варте, хіба всі ми такі нікчемні, що наш уряд не хоче сплатити якусь сотню мільйонів доларів заради того, щоб наші міста були в безпеці, Щоб ми могли повернутись до них? Я заявляю: ще до закінчення цієї кризи настане час розплати. Я, як і багато інших журналістів, [227] зроблю все, що в моїх силах, аби піддати суду президента Даулінга як державного злочинця. І всі ви повинні підтримати нас у цьому. Президент не побажав потурбуватися про нашу безпеку. Він, бачте, не хоче поступитися шантажистам. Він, який перебуває в цілковитій безпеці, десь у підземному бункері зі сталі й бетону, — він радить нам не втрачати віри, не піддаватися паніці! Він каже це нам в умовах, коли сам надій-но захищений, а народ залишено на поталу атомній смерті.

Ця людина, яка кожного божого дня витрачає в Азії сто мільйонів доларів, не бажає сплатити ціну тільки одного такого дня, щоб урятувати громадян Сполучених Штатів. Ця людина, яка витрачає мільярди на те, щоб привезти з Місяця кілька камінчиків, заявляє нам, що шантаж носить неприпустимий характер і поступатися йому не слід!

Чи знала коли-небудь історія подібне лицемірство? Чи доводилося колись американцям так задешево розлучатися з життям? День розплати наближається...

— Хай йому чорт, я за те, щоб спробувати ці препарати!

Роберт Вінсент поглянув на збуджене обличчя свого помічника. Навіть на незворушного Кербі почала впливати безвихідь ситуації. Як і інші, він ладен був схопитися за першу-ліпшу соломинку. Як примусити Девіда Сілбера заговорити? Адже неможливо було застосувати проти нього силу. Ніяких побоїв, ніяких тортур, хоча Кербі дійшов уже до такої межі, що ладен був на все, аби тільки витягти з Сілбера відомості, такі необхідні для врятування мільйонів людей. Він сердився на себе за самі тільки подібні думки, адже було очевидно, що Сілбер може не витримати навіть одного удару. Лью Кербі боявся й думати про те, що він міг би накоїти. Але, сто чортів, не можуть вони отак сидіти й чекати.

Існували й інші можливості. Несподівано до них з'явився Нійл Кук із ЦРУ. Він не став гаяти час на пусті балачки. Тільки спитав, як стоять справи на даний момент, і Лью Кербі розказав йому. Кук глибокодумно кивнув і виявив бажання побачити Він-сента, якому виклав усе навпростець.

— Ви бачите цю валізку? Я прихопив її з собою, бо в ній те, чого ви зараз потребуєте.

Вінсент звів брови в німому запитанні.

— Медикаменти, — пояснив Нійл Кук. — Найкращі з тих, які ми маємо. Такі, яких ми вживаємо, ніколи в тому не зізнаючись. І не здумайте торочити мені всі оті спасенні дурниці з приводу етики, моралі або ще якогось багна. У вас свої методи, у нас — свої, ми змушені до них удаватись. Я прибув сюди не для того, щоб рвати на собі волосся або вести дискусію про наші [228] професійні вірування, а для того, щоб допомогти всім нам виплутатися з найскрутнішого становища, в яке ми будь-коли потрапляли. І, до речі, я тут неофіційно. Це моя суто особиста ідея. Ніхто більше про це не знає. І не довідається ніколи.

Запала тиша. Нарешті Вінсент зітхнув. Він розумів, що не має права — адже на чаші терезів мільйони життів — просто так узяти й випровадити Кука разом з його препаратами.

— А що там у вас? — спитав Вінсент, показуючи на валізку.

— Нічого смертельного, якщо ви це маєте на увазі, — буркнув Кук.

— Та я зовсім не про те, — заперечив Вінсент. — Просто скажіть мені, що там у вас таке.

— Почну з того, що тут нова сироватка. "Сироватка правди", якщо можна її так назвати. Досить зробити йому лиш одну ін'єкцію, і брехати він уже не зможе. Ніщо в світі не перешко-дить йому викласти нам усю правду.

— Річ не в тому, Кук, — спокійно відказав Вінсент. — Він нам не бреше.

— Але ж цей укол примусить його говорити! — сердито вигукнув Кук. — Він заспіває у нас як канарка, посаджена на сковорідку. Він просто не зможе мовчати, коли йому впорснуть оце. Він змушений буде заговорити, і при цьому не зможе брехати чи ухилятися від запитань! То якого ж біса вам ще...

Вінсент жестом попросив його замовкнути і викликав свою секретарку.

— Місіс Беннет, будь ласка, запросіть сюди доктора Уел-лса. Скажіть йому, що це дуже невідкладно. Так, дякую.

Лікар з'явився за дві хвилини. Вінсент стисло змалював йому ситуацію, а тоді повернувся до працівника ЦРУ.

— Містере Кук, прошу вас розповісти — якщо це вам відомо, звісно, — про хімічний склад препарату.

— Чого ж не відомо, — відказав Кук. І описав препарат лікареві.

Уеллс похитав головою:

— Ні в якому разі. Застосовувати його не можна. Кук недовірливо втупив очі в лікаря.

— Це чому ж?

— З дуже простої причини, містере Кук. Тому, що Девіда Сілбера відділяє від домовини один тільки крок. Або, інакше кажучи, він уже однією ногою стоїть у могилі. Цей препарат уб'є його.

— Ну то й що?

Доктор Уеллс здивовано звів брови, але Нійл Кук уже не зважав на нього.

— Ну то й що, як препарат навіть уб'є його? — різко кинув [229] він. звертаючись до Вінсента. — Зрештою, яка вам користь від нього живого?

— Нам украй важливо, щоб він жив.

— На якого біса?

— Бо, коли він помре, наші невідомі друзі не знатимуть, чи він помер своєю смертю, чи ми вбили його при спробі вичавити якісь відомості. І вони можуть прийняти рішення покарати нас, Кук. А в їхньому

розпорядженні усе ще три атомні бомби. Чи візьмете ви на себе відповідальність за загибель цілого міста?

— Так, сер, я справді здав квартиру в найми. Рівно шість днів тому. Гм, зараз пригадаю, номер дев'ять-Е. Авжеж, квартира дев'ять-Е. Вона вмебльована, а такі квартири ми здаємо не часто.

Дванадцятиповерховнй багатоквартирний будинок в Атланті, штат Джорджія, по вулиці Розуелл-Роуд, 2295. Один з багатьох тисяч будинків, що їх обстежували в кожному великому місті Сполучених Штатів. Обстежували ретельно, методично. Агенти ФБР і працівники місцевої поліції з ніг падали від утоми. Вони мали ордери на право входу в будь-яке житло, у будь-яку установу, у будь-яке приміщення з чотирма стінами. Але всього цього було ще не досить. Вони потребували добровільної допомоги з боку домовласників та управителів, але в цьому якраз і полягала складність, бо багато з них повтікали з міст. Втім, це не стосувалося будинку 2295 на Розуелл-Роуд. Його управитель, з лише йому відомих міркувань, не мав найменшого бажання тікати світ за очі.

— Нібито цілком пристойні люди, — вів він далі. — Щоправда, я їх мало бачив.

— Що ви хочете цим сказати, сер?

— Бачте, вони заплатили за квартиру наперед. Готівкою. Дуже ввічливі люди. Подружжя середніх років. Вони привезли дещо з речей. Не надто багато. Валізи, якісь пакунки. Я хочу сказати, це ж умебльована квартира, і багато речей там не потрібно. Вони в'їхали і попросили поставити новий замок. Ага, я тепер пригадую, вони навіть зажадали подвійний замок. Я сказав їм, що це коштуватиме дорого, але вони не стали торгуватись і відразу заплатили.

— Коли ви бачили їх востаннє?

— Десь другого дня після вселення. Виходить, днів із чотири тому.

— Могли вони бувати там уночі або в якийсь інший час, щоб ви про це не знали?

— Ну звісно, могли, але... — Старий знизав плечима, уже [230] підходячи до квартири з ключем у руках. — А ви, хлопці, впевнені, що все законно? Ось так удиратися до чужої квартири?

— Усе гаразд, сер. Цілком законно.

— Ну, коли ви так кажете...

Їм бракувало часу, щоб оглядати кожну квартиру, кожну кімнату в мотелях. Вони мали діяти швидко й безпомилково. Так вони й діяли.

Агент Карлос Мендес мав незвичайно гостре чуття на проводку. А цей дріт було протягнуто відкрито, тож одразу впадав у вічі. Звичайнісінький телефонний дріт. Свіжопофарбований під колір шпалер. Провід ішов від вікна, проходив за шторою, далі тягся під килимом і зникав у шафі для білизни. Прибравши купу волохатих рушників, Карлос Мендес побачив оте. Інтуїція не підвела його. Застерігши інших, щоб нічого не торкалися, Мендес знову простежив усю проводку у зворотному напрямі — до зікна. Ясно, дріт правив за приймальну антену. Бомба мала вибухнути за радіосигналом.

Негайно, через найближче відділення ФБР, до Пентагона було надіслано екстрене повідомлення. Всі команди обслуги ядерної зброї перебували в стані бойової готовності. Загін фахівців було доставлено на невеликому реактивному літаку з Еглін-ської бази ВПС у Флоріді; на аеродромі в Атланті їх уже чекали вертольоти, які приземлилися на шкільному подвір'ї за чотири квартали від того будинку, а звідти вони доїхали до мети полі-ційними машинами.

Молодий капітан, який зуби з'їв на обслуговуванні атомних бомб, пильно оглянув металевий предмет.

— Вона, лялечка, — усміхнувся він до інших.

У відповідь не всміхнувся ніхто. Більшість присутніх пополотніли. На саму думку, що вони стоять біля атомної бомби, усіх пройняв дрож. А ця до того ж була напевне на бойовому зводі і могла...

Капітан засміявся.

— Ну, чого зажурились, панове? Якщо я припущуся помилки, ви ніколи про це не дізнаєтесь.

За п'ять хвилин він уже дістав бомбу з шафи.

— Оголошуйте відбій, — сказав він з видимою полегкістю. — Скажіть усім, що ми видерли в неї ікла. Тепер вона нешкідлива.

— Містер Вінсент?.. Говорить Тед Шарпс, Атланта. Чи не хочете доброї звістки, для різноманіття?

— Не завадило б.

— Ми знайшли третю бомбу.

— Господи, — прошепотів Вінсент. [231]

— Тут, в Атланті. Ваші люди мали рацію. Мебльована квар— І тира найнята тиждень тому. У лялечки вже видерли зуби. Тепер j вона нешкідлива.

— Дякую, Тед. Трохи полегшало на душі.

— Що ж, лишилося знайти тільки дві.

— Ви вже повідомили?..

— Оце якраз передаємо. Дехто відчує полегкість і у Ва-шінгтоні. Преса ж бо домагається крові Даулінга. Під час паніки загинуло чимало людей, і газети в усьому звинувачують президента.

— До чого тут президент!

— Я знаю, але справа стоїть саме так. — Тед Шарп зробив паузу. — Боб, здається, ми маємо ключ до пошуку людей, які найняли цю квартиру.

Вінсент затамував подих.

— Цей старий, управитель будинку, має чудову пам'ять на людей. Нам треба шукати подружжя середніх літ.

— А прикмети?

— Вони в нас є. У чоловіка обличчя подзьобане віспою, а на лівій щоці тонкий шрам, добре помітний. Управитель зауважив і ще дещо. Він назвав це гусячими лапками.

— Гусячими лапками? Не розумію.

— Запитайте у своїх приятелів-військових. Вони знають. Це характерна ознака пілотів, які літають з відкритою кабіною, їм доводиться щулитися від сонця й вітру. Звідси ті зморшки в кутиках очей, за якими можна впізнати багатьох льотчиків-винищувачів ще пропелерної авіації.

Сподівання Вінсента встигли за коротку мить і злетіти до небес, і знову впасти на грішну землю. Користі від цього не так багато. А втім...

Тед Шарпс, певно, прочитав його думки.

— А знаєте, хто тепер літає з відкритою кабіною? Пілоти сільськогосподарської авіації і трюкачі. Ми вже поставили всіх на ноги, щоб з'ясувати його особу. Триматимемо вас у курсі.

— ФБР. Дженкінс.

— Містере Дженкінс, слухайте мене уважно. Я маю... Дженкінс блискавично дав сигнал на пошук телефону, з якого дзвонять.

— ...для вас повідомлення, яке я повторю тільки один раз.

Збагнули?

— Одну хвилинку, будь ласка. Я тільки візьму олівець і...

— Ніяких штук. Якщо через дванадцять годин, починаючи від цієї хвилини, Девід Сілбер ще не вилетить з країни з усіма зазначеними цінними паперами, ви втратите одне місто. На [232] ім'я Сілбера замовлено квиток у компанії "Пан-Америкен", рейс дев'яносто чотири. Він має вилетіти із Сан-Франціско рівно через дванадцять годин. Запам'ятайте: або Сілбер вилетить цим рейсом, або загине місто.

Телефон відключився.

Дзвонили з містечка Гренд-Репідс, штат Мічіган. Але звідки саме? Щоб це з'ясувати, потрібно було шість хвилин. І коли агенти ФБР примчали до тієї телефонної будки, вона вже давно стояла порожня.

— А розтуди його! Дайте-но мені Боба Вінсента. Він зараз у Сан-Франціско.

Боб Вінсент поклав трубку. Нічого не скажеш, вони діють напевне. Навіть якби ми не повірили Сілберові, то мусимо повірити їм. Вінсент зблід: далі чекати було не можна. Він передчував, що досить їм затримати Сілбера — а для нього справді було забронюване місце на дев'яносто четвертий рейс "Пан-Америкен", — як цього разу "видовище" відбудеться у центрі великого міста. Він довго боровся з суперечливими почуттями, які краяли його серце, але виходу не було. Якщо вони припустяться фатальної помилки, уся відповідальність ляже на нього.

їм доведеться звільнити Сілбера. Але чи погодиться уряд сплатити ці сто мільйонів доларів?

Зрештою, рішення приймати не йому.

Задзвонив телефон.

— Містер Вінсент?

— Так. Я слухаю.

— Містере Вінсент, з вами говоритиме президент. Одну хвилину, сер.

Він затамував віддих.

— Містере Вінсент, говорить президент Даулінг.

— Слухаю, сер.

— Державні цінні папери та інші документи, що їх зажадали як викуп, перебувають на шляху до вас, містере Вінсент.

— Так, сер.

— Коли ви одержите їх, містере Вінсент, ви все перевірите в присутності двох свідків.

— Так, сер.

— Переконайтеся, що вони там у повному комплекті.

— Так, сер.

— Коли переконаєтеся, що все гаразд, передайте папери тому Сілберові.

— Так, сер.

— Звільніть Сілбера — і негайно.

— Так, сер. [233]

— Не випускайте його з вашого поля зору. Я хочу, щоб ви особисто супроводжували його в аеропорт і самі посадили його в літак.

— Так, сер.

— Для його охорони посадіть у той же літак двох ваших найкращих працівників. Вони повинні бути при ньому, доки він цілий і неушкоджений прибуде до Лісабона. Вам усе ясно, містере Вінсент?

— Так, сер.

Година за годиною вони ледь просувалися, буфер до буфера, мов у кошмарному сні. Гостре прагнення якомога скоріше вибратися за місто зводило їхні тіла судомою страху. Кожна проїзна смуга тунелю "Лінкольн", на шляху з Нью-Йорка до рівнин Нью-Джерсі, була вщерть забита автомобілями. Вливаючись із бетонних шляхів у довгі труби-тунелі під річкою Гудзон, вони сунули ривками, метр за метром, утікаючи від атомної смерті. Стіни тунелів відбивали гуркіт двигунів, автомобільні гудки та різкі вигуки наляканих безвихіддю людей. У тунелях було так багато машин, що вентиляційні пристрої просто не встигали видаляти вихлопні гази, і кількість окису вуглецю в цих трубах неухильно зростала, так само, як і температура. У багатьох розколювалася від болю голова, нерідкі були нервові припадки.

Рано чи пізно це мало скоїтись. Жінка за кермом свого автомобіля була уже в дурмані від вихлопних газів, гнітючої спеки та безперервного гуркоту й галасу. її діти просились до туалету, просили чогось попити. Вона сердито обернулася, щоб дати штурхана розрюмсаній дитині. Автомобілі попереду неї просунулися трохи вперед. Несамовиті гудки сирен і лайливі вигуки ззаду налякали її. Вона натиснула на газ, і машина рвонулася вперед. Дитина верещала від болю й перевтоми. Знавісніла мати забрала ногу з педалі газу, щоб різко натиснути на педаль гальма. Але схибила.

Й автомобіль урізався в передній. Удар передався далі, і от уже, впресовуючись одна в одну, автомашини утворили довгу стрічку зім'ятого металу.

Від удару розчавило чийсь бензобак.

З пронизливим скреготом якась машина спробувала відчепитись від сусідньої. Посипалися іскри.

На просякнутому бензином бетоні спалахнуло полум'я і зразу ж перекинулося на автомобілі.

Тікати було нікуди. [231]

Ті, хто опинився на передньому краї вогню, збожеволівши, рвалися вперед, даремно намагаючись зрушити застиглий автомобільний потік.

Цілі родини, ошалівши від жаху, видиралися на вузький місток робочого проходу з лівого боку тунелю. Ті, хто вже туди вибрався, втискались у стіни або в паніці поривалися кудись бігти. Слабших скидали вниз.

Діти намагалися проповзти під машинами.

Сталося коротке замикання у проводі тунельного освітлення, воно згасло. Світло автомобільних фар ледь пробивалося крізь густий, задушливий дим.

А в тому диму палахкотіли величезні вогняні факели.

Усі звуки перекрив страшний зойк людини, яка горіла живцем.

У тому тунелі під річкою загинуло жахливою смертю три тисячі чоловік.

— Він готовий? Лью Кербі кивнув:

— Так. Готовий. Але мені все ж таки не до вподоби... Боб Вінсент показав, нарешті, свою круту вдачу.

— А мені начхати! —сердито гарикнув він. — Я не збираюся вислуховувати твої промови, Лью. Виконуй що тобі наказано.

Кербі замахав обома руками й пробубонів:

— Даруйте, даруйте!

Вінсент мов і не почув слів підлеглого. Він знав, що несправедливий до Кербі, та в нього вже не було сили приборкувати свій гнів. Звільнення Девіда Сілбера, та ще з видачею йому сотні мільйонів доларів у цінних паперах, вплинуло на нього набагато сильніше, ніж він міг передбачити. Причому саме процедура вплинула на нього так гнітюче. Одержати всі папери, ретельно перевірити їх, та ще в присутності інших агентів, невідступно думаючи, що він програв і що держава змушена платити викуп. І що Девід Сілбер отак просто вийде на волю і...

Держава програла жінці на ім'я Еліс та її малим дітям. Це за них з останніх сил свого виснаженого тіла гарячково чіплявся Девід Сілбер, і в цьому він знайшов порятунок. Більше йому не потрібен був цей світ, і він звільнив себе від будь-яких зобов'язань, що їх могло висунути йому сумління.

Сілбер рішуче відмовився обговорювати будь-які питання з Бобом Вінсентом. Він заховався в мушлю, яка щільно огорнула його мозок. Колесо подій закрутилось, і від нього більше не виї магалося ніяких зусиль, щоб виконати свій обов'язок перед сім'єю. Він мав тільки чекати.

Вінсент звернувся до помічника: [235]

— Давай сюди Сілбера. Час уже кінчати з цим.

По дорозі до аеропорту, сидячи між Вінсентом і Кербі, Де-від Сілбер не озвався ані словом. І вони теж не мали про що з ним балакати.

Посадку на дев'яносто четвертий рейс "Пан-Америкен" провадили через вихід номер одинадцять. Вінсент ім'ям президента домігся запевнення, що літак не злетить, хоч би на скільки вони спізнилися. Він навіть у думці не міг припустити, щоб через проколоту шину або затор на вулицях рейс 94 відбувся без Сілбера.

Президент Даулінг наказав Вінсентові відрядити із Сілбером двох агентів. Вінсент послав трьох. Тих двох, які охороняли Сілбера в камері, і ще Лью Кербі.

— Ти очей не спускай з нього, — попередив Вінсент, розуміючи, що слова ці зайві. — Не відходь від нього ні на крок. Якщо йому забагнеться до туалету, іди з ним. Якщо йому... а чорт, ти ж сам знаєш.

Кербі уважно поглянув на свого шефа.

— Я знаю, Боб. Можете не турбуватись, я доставлю його в найкращому вигляді.

— Дякую. — Вінсент поклав руку йому на плече. — Ти мені пробач, Лью. Я зовсім не хотів...

— Забудьте про це, — похмуро відказав Кербі.

Генерал Шерідан підтримував прямий зв'язок з керівництвом "Пан-Америкен". Компанія анулювала всі квитки на місця першого класу в цьому велетенському "боїнгу", зарезервувавши цілий салон для агентів ФБР та їхнього незвичайного пасажира. На борт узяли ремонтну бригаду, щоб жодні технічні неполадки Не затримали літак на трасі польоту і він своєчасно прибув у аеропорт призначення — Лісабон, Португалія.

Федеральне управління авіації одержало від Білого дому таку вказівку: "Рейсу 94 "Пан-Америкен" дозвіл на посадку і зліт надавати поза всякою чергою".

Через тринадцять годин і чотирнадцять хвилин після зльоту в Сан-Франціско "боїнг" щасливо приземлився в Лісабоні.

Нір через дві години Девід Сілбер зник.

— Що ви хочете цим сказати, хай вам чорт? Як це він міг зникнути?! — Боб Вінсент зловив себе на тому, що кричить у телефонну трубку. Але це не мало сенсу. Зв'язок з американським посольством у Лісабоні був усе одно кепський, тож він прйсилу вав себе говорити спокійно. — Як же ви примудрилися проґавити його? У цієї людини не було сили, щоб пробігти бодай п'яти метрів! Що сталося? [236]

— У ту мить, коли Сілбер увійшов до будинку аеровокзалу, ми вже не мали юрисдикції, щоб...

— Я знаю це, хай вам чорт!

— Так, сер. А він не проходив через португальських митників. Хтось улаштував так, що його відразу пропустили в будинок аеровокзалу. А ми були блоковані в митниці. Усе це було організовано надзвичайно спритно. Ми й кроку не могли ступити, містере Вінсент.

Вінсент перебрав у думці можливі варіанти. Звичайно, вони передбачали щось подібне. І той тричі клятий аеропорт був ущерть напханий їхніми агентами. Та хтось підкупив португальських митників, що, зважаючи на натягнуті відносини між обома країнами, було не так уже й важко зробити. І ті затримали агентів ФБР, які супроводили Сілбера, доки їхній підопічний пройшов через аеровокзал і зник з очей. Вінсент наперед заручився підтримкою Нійла Кука, і той охоче надав їм своїх гончаків. Для повної гарантії успіху Вінсент підключив до операції й ВПС; розвідувальна служба армії також відрядила туди своїх людей, багато з яких постійно жили в Європі. Усі вони створили такий щільний кордон, що й муха крізь нього не проскочила б.

Але Девід Сілбер проскочив. Слухаючи свого агента крізь потріскування, яке шаруділо в трансатлантичному кабелі, Вінсент уже збагнув, у чому припустився помилки. Який же він усе-таки дурень! Він зовсім забув про modus operandi* своїх противників.

* Спосіб дії (лат.).

— ...покинув аеропорт у чорному автомобілі. Мабуть, бажаючи звести ризик до мінімуму, вони мали три автомобілі, причому один їхав попереду, а другий позаду тієї машини, в якій сидів Сілбер. Вони виїхали з міста. Наші весь час сиділи в них на хвості. Ми навіть дзвонили по телефону, випереджаючи їх, іншим своїм агентам. Ми мали змогу робити це, бо хоч вони їхали й швидко, але попереду було лише кілька доріг. Та вони все добре обміркували, сер. їхні машини в'їхали в якісь ворота. Ті ворота охоронялись — очевидно — та якийсь великий приватний маєток. Наші люди не могли їхати далі. Вони встигли тільки провести поглядом двомоторний літачок, який злетів у повітря при-близно за милю від них.

Вінсент важко зітхнув. Усе стало ясно як божий день.

Літак із Сілбером зник за навислими хмарами. Переслідувати його вони не мали змоги: ані літака, ані радара. Анічогісіньч ко. Літачок цілком вільно міг перелетіти через кордон до Іспанії. Або до Франції. Куди завгодно. Та найімовірніше, що він [237] просто пролетів сотню-другу миль і приземлився на якомусь по-лі, де його чекали. А там вони пересядуть в автомобіль і...

Роберт Вінсент зрозумів, що вони більше ніколи не побачать Девіда Сілбера.

— Який може бути сумнів! Це він, і край.

Ніхто не виказав хвилювання. Спокійно, спокійно... Тільки не спантеличити старого.

— Ви цілком певні, сер? — На стіл кинуто ще фотографії. — А може, котрийсь із цих? Вони ж схожі, хіба ні?

— Схожі вони то схожі, але він на цій фотографії. Бачите, який шрам між очима й вище? Та й усе інше... Ні, сумніватися тут не випадає. Це таки він.

Вони прочитали, що значилося в паспорті.

"Джес Г. Бакгорн. Суомп-Стріп, Девілз-Гарден, Флоріда".

— Девілз-Гарден? Де воно в біса? Ти перевір, а поки що... Мері, викличте мені негайно канцелярію ФУА в Оклахома-Сіті, відділ картотеки пілотів. І з'єднайте мене з Бобом Вінсентом, та хутчій. Гаразд, гаразд...

Палець водив по карті.

— Ага, осьде воно. Девілз-Гарден. На південний захід від озера Окічобі. Так-так... Патрулі на всіх дорогах і десант з повітря. Атож. Шерідан дав наказ усім бути в стані готовності. Парашутистам, екіпажам вертольотів — усім. Тож дійте — і негайно, чорт забирай!

Окремі фрагменти потроху складалися в цілісну картину. Документи особової справи Бакгорна в картотеці оклахомського відділення Федерального управління авіації точно відповідали записам у його паспорті. Пілот сільськогосподарської авіації, потім виконавець авіаційних трюків у якійсь трупі вільних льотчиків, що виступала на всьому південному сході. Довгастий шрам на лівій Щоці й підборідді, шрам над переніссям, віспини на щоках... Так, Бакгорн — це той самий, кого вони шукають.

— Вінсент? Так от, ми уже всіх маємо на приколі. Занотовуєте?.. Чудово. Ватажок банди — Майк Джеффріз. Колишній військовий льотчик... Атож, хай йому чорт. Як ми з'ясували, воював у В'єтнамі і саме там закусив вудила, але ще донедавна носив військову форму. Два роки прослужив у головному штабі Тактичного авіаційного командування,

отже, тут усе збігається. Джеффріз не одружений, але живе з однією дівчиною. Незареє-стрований шлюб. Звати її Х'юз, Пет Х'юз... Так, вона теж льотчиця. Усі в його банді льотчики. Джесс Бакгорн з дружиною — ви вже маєте їхні прізвища. Так, вони були з Джеффрізом відтоді, [238] як той почав свою діяльність у Флоріді. З ними ще один навіжений пілот на прізвище Мальйоні. Сальваторе Мальйоні, на кличку Тоні. У картотеці ФУА за ним записано кілька серйозних порушень льотних правил.

А тепер хочете найпереконливіший доказ? У складі їхньої компанії значаться ще двоє, як ми з'ясували. Чоловік на ім'я Джін Мур та його дівчина Леслі Холл. Джін Мур — негр...

Отже, випадок у Канзас-Сіті став на своє місце.

Джеррі Сіммонс, працівник ФБР, поклав телефонну слухавку на важіль. Обличчя його пополотніло, і він довго не міг опам'ятатися. Нарешті, глибоко зітхнувши, він викликав базу ВПС в Ендрюсі.

— Майор Хеггерті, — відповіли йому.

— Код Ейбл, код Ейбл, — пробурмотів Сіммонс. — Це Сіммонс, ФБР, Вашінгтон. Ви готові записувати?

— Так, сер. Говоріть, — відрубав майор.

— Ми щойно одержали анонімне телефонне повідомлення, — сказав Сіммонс. — Не думаю, що це липа. Той, хто дзвонив, сказав, що бомбу, можливо, сховано в гавані Потомакського яхт-клубу. В яхті "Мері-Джейн" водомісткістю сорок тонн. Негайно відрядіть туди своїх людей, майоре. Я домовлюся про все в яхт-клубі ще до їхнього прибуття. Зрозуміли?

— Так, сер. Сорокатонна "Мері-Джейн", гавань Потомакського яхт-клубу. Поки я покладу трубку, туди вже летітимуть два вертольоти з ядерними командами.

Сіммонс почув, як на тому кінці дроту завили сирени. І слухавку поклали.

Сіммонс накрутив водночас кілька кодових номерів, які з'єднали його зі службою берегової охорони у Вашінгтоні, з полі-ційним управлінням округу Колумбія, з армією, з Управлінням національної безпеки, з ЦРУ та спеціальним штабом у Білому домі.

— Говорить Сіммонс, ФБР, код Ейбл, — твердо вимовив він. — Я прокручу вам запис щойно одержаного телефонного повідомлення. Два вертольоти з бази ВПС в Ендрюсі з ядерними командами на борту вже вилетіли. Слухайте запис. — І він увімкнув магнітофон.

"...повторювати я не збираюсь, тож слухайте уважно. Відкличте своїх хортів. Сілбер дременув, і ви більш ніколи його не побачите. А тепер про ту цяцьку, яку ви шукаєте. Подивіться в гавані Потомакського яхт-клубу. В сорокатонному суденці "Мері-Джейн"..."

Через тридцять вісім хвилин надійшло донесення з яхт-клубу. Ядерна команда щойно знешкодила атомну бомбу. [239]

— Вінсент! Ідіть сюди, швидше! Ми встановили прямий зв'язок...

Боб Вінсент кинувся до сусіднього кабінету, де генерал Ар-тур Шерідан вдивлявся в десятидюймовий екран телевізійного монітора. Чорними зміями на підлозі звивався кабель. Техніки ВПС вовтузилися з пересувною установкою електронного контролю, приєднаною до антени, яку поспіхом підняли на дах будинку. Вінсент насилу міг повірити в це, але на телевізійному екрані він і Шерідан могли спостерігати в усіх її подробицях операцію на Суомп-Стріп.

— Коротко кажучи, — скоромовкою пояснив Шерідан, — телепередавач у вертольоті подає сигнали в космос. У системі зв'язку нашого міністерства оборони летять по узгоджених орбітах шістдесят супутників. Сигнал від вертольота у Флоріді надходить на один з тих супутників, а з нього — сюди. Антену на даху фазо-вано на прийом тільки даної частоти, і завдяки прямому зв'язку ми можемо...

Він урвав свою розповідь, бо відразу виникли і звук, і зображення. На екрані монітора проступили розпливчасті обриси дерев і будинків, до яких широким колом знижувалися вертольоти, шукаючи, де приземлитися.

— Фокстрот-шість викликає Борсука. Як зображення та звук? Технік миттю відгукнувся:

— Фокс-шість, Борсук бачить і чує на всі сто. Продовжуй у такому ж дусі.

— Доповідаю, Борсук. Ніяких ознак життя. Ми розгорнулись і прочісуємо територію. Виявлено два літаки, ще кілька стоять в ангарах, але враження таке, ніби принаймні з тиждень тут нікого не було. Зараз ми обстежуємо будівлі...

— Одного схопили, — пролунав трохи згодом голос із-за меж видимості, після чого на екрані потемнішало, поки оператор крутив свою камеру. Нарешті вони побачили чоловіка з піднятими догори руками. Видно було, як два агенти ФБР з ведучого вертольота десантників допитують його.

— ...і не розумію, про що йдеться. Я тут усього тільки сторож, і...

— Де Джеффріз та інші пілоти? Швидко!

— Можна мені опустити руки? Джеффріз? Він і вся компанія тижнів зо два чи три як поїхали звідси.

— Куди?

— Звідки мені знати? Вони ніколи мені такого не кажуть. Моє діло — одержувати платню за те, що охороняю тут, і...

— Казали вони, коли повернуться?

— Ні.

Вінсент потягся до мікрофона.

— Фокстрот-шість, вас викликає... гм... Борсук. Говорить [240] Вінсент. Чи можете ви з'єднати мене безпосередньо з моїми агентами?

— Так, сер. У нас є радіоперемикач. Готуйтеся до прийому. Фокстрот-один, вас викликає шостий.

— Говори, шостий.

— Я підтримую прямий зв'язок з генералом Шеріданом та містером Вінсентом, і вони хочуть поставити кілька запитань. Прийом.

— Прийнято, шостий, Борсук, Фокстрот-один слухає. Говоріть, сер.

— Спитайте в цього чоловіка, чи не літали Джеффріз та інші на винищувачах типу П-п'ятдесят один?

Сторож сам почув це запитання. Він видивлявся на всі боки, спантеличений голосом, який лунав бозна-звідки, аж поки агент ФБР наказав йому відповідати.

— Так, сер, звісно, літали. Троє з них. Це найчудовіші машини з тих, які я...

Отже, ще один незаперечний доказ. Тепер вони знали, кого шукати. Але де їх шукати?

Артур Шерідан позіхнув.

— Боже, як я втомився, — простогнав він.

— Не розумію чому, — всміхнувся Боб Вінсент. — Ви перебули на ногах усього тільки шістдесят годин.

Шерідан потер давно не голену щетину на підборідді.

— Враження таке, ніби шістдесят діб. — Він опустився в крісло і поглянув на співрозмовника. — Тепер це переважно ваша справа, Боб. Що робитимемо далі?

Вінсент зітхнув.

— Загалом те саме, тільки куди в ширших масштабах, — від-казав він. — Ловити рибу в морі волоком. Або, коли хочете, прочісувати джунглі густим гребінцем. Джеффріз та його круки нікуди не зможуть поткнутися без того, щоб ми не знали про це. Так я сподіваюся, — швидко додав він. — Ця зграя напевне має в запасі деякі хитромудрі трюки, в цьому ми вже переконалися. Але тепер, коли ми знаємо, хто вони, гадаю, нікуди вони від нас не дінуться. Наші люди по всій країні шукають Джеффріза і його компанію. Та й усі чесні люди намагатимуться допомогти нам. Я не помилюся, коли скажу, що до наших відділень уже надійшло понад десять тисяч сигналів про опізнання розшукуваних нами людей. Нам доведеться уважно все це просіяти.

Шерідан замислено кивнув.

— А чого ви хотіли б тепер від мене?

~— Щоб ви поспали бодай трохи, чоловіче. Шкода, що я не [241] можу наказати вам... Ідіть і відпочиньте десь в іншому кабінеті, а як буде треба, я негайно вас розбуджу.

— Ловлю вас на слові. Бо в такому стані з мене пуття не буде. — Шерідан, крекнувши, підвівся. — І ще одне, Боб...

— Слухаю.

— Де, ви гадаєте, остання бомба?

— Це було б чудове запитання для телевізійної вікторини, — кисло мовив Вінсент.

— Я не думаю, що бомбу заховано в якомусь місті.

— Ви говорите так, ніби вже маєте якусь версію. Шерідан кивнув.

— Атож. І дай боже, щоб вона виявилась помилковою. Вінсент очікувально мовчав.

— Вони не можуть розлучитися з п'ятою бомбою, — сказав Шерідан. — Це ж так ясно. Ну хто викине свій останній козир?

15

Двоє чоловіків, одягнені в роби портових вантажників, поволі йшли вздовж причалу. Час від часу вони недбало озирались довкола. Звідкись із окутаної туманом гавані долинув гудок буксира. Нічого незвичайного

перед ними не було. Знайома картина причалів сіетлського порту та "Мануель Асенте" під панамським прапором. Цієї теплої літньої ночі вантажне судно, порипуючи обшивкою, чекало, коли його завантажать перед виходом у відкрите море. Чимало днів борознитиме воно Тихий океан, перш ніж кине якір у Гонконгу.

До двох постатей, що маячили коло билець причалу, підійшов матрос.

— Вам чогось треба, хлопці?

— Авжеж. Ми хочемо побалакати зі старим. Він у себе? Матрос показав великим пальцем за спину.

— У своїй каюті. — Тоді придивився уважніше. — А він чекає на вас?

— Точно, голубе.

— Ну, тоді підіймайтесь отут.

— Спасибі.

— Тільки глядіть, спершу постукайте. А то, знаєте, він у нас із характером.

Вони піднялися на палубу, переступили через люк і рушили до капітанської каюти. Вони знали судно, як свої п'ять пальців, знали кожну його переділку, кожен трап. Така була їхня робота.

Один з вантажників тричі постукав у двері каюти. [242]

— Чого тарабаните? Заходьте! — почулось у відповідь. Двоє перезирнулися. Перший відхилив двері, зайшов до каюти. Двері за ним причинилися.

Капітан підвівся. Це був дебелий скандінав.

— А де ваш приятель? — запитав він. — Ви ж казали, що прийдете вдвох. — Капітан Ганс Бьоме скоса розглядав відвідувача. — Ви самі хто будете, га?

Перед носом у капітана розкрилася тонка книжечка.

— Ріген, еге? А ім'я...

— Кеннет Ріген. — Книжечка зникла в кишені. — Мій приятель залишився за дверима, капітане. Він простежить, щоб нас не турбували.

— Хо-хо, ну й діла! Таки справжні нишпорки. Хо-хо! — Капітан Бьоме повернувся до гостя спиною. Почувся дзвін склянок: Бьоме наповнював їх. — За наші успіхи, га? — мовив він. — Пийте до дна!

Кен Ріген спочатку хотів відмовитись, але згадав, де він і з ким має справу, й вихилив склянку двома ковтками, тимча-сом як Бьоме з професійною цікавістю позирав на нього поверх своєї склянки, давно порожньої.

— Як ви сказали, капітане Бьоме, за наші успіхи. Бьоме покрутив пляшку.

— Хо-хо! Ще по одній, га?

— Ні, дякую.

Але Бьоме відступати не звик.

— Та ну! Ще трохи не зашкодить!

Кен Ріген не відповів, і його мовчанка була промовистіша за будь-які слова. Капітан Ганс Бьоме знався на людях. Усе своє, життя він мав з ними справи. Його анітрохи не цікавило, скільки зараз вип'є Ріген або скільки він п'є взагалі. Просто такий був його метод оцінки людей, і Ріген знав це чудово. Він незворушно сидів перед Бьоме, який тримав в одній руці пляшку, а в другій — склянку і пильно дивився на Рігена своїми світлими байдужими очима.

Пляшка повільно опустилася. Буркочучи, Бьоме закоркував її і відсунув набік склянки, його шкіряна куртка зарипіла, коли капітан змінив позу, вмощуючись тепер так, щоб дивитися відвідувачеві просто у вічі.

— Як із грішми? — запитав він.

— Ви їх одержите.

— Де вони?

— Ви їх одержите, коли справу буде зроблено, — спокійно й твердо сказав Ріген. — Не раніше.

Незворушні очі на широкому обличчі неначе свердлили Рігена. [243]

— А чого це я маю вірити вам на слово, га?

— Капітане Бьоме!..

Це було сказано різким, навіть суворим тоном. Бьоме не звик, щоб з ним так розмовляли. Ще менше сподобалося йому те, що він почув далі.

— Не треба клеїти дурня, і не намагайтесь гратися зі мною, як кіт із мишею.

— Та ви знаєте, з ким розмовляєте? — заревів Бьоме. — Я хазяїн на цьому кораблі, і я не потерплю... — Тут він осікся: той Ріген і м'язом не ворухнув. І тоді Бьоме зрозумів: Ріген не прикидається, він справді має за собою могутню силу. Бьоме сам надто часто поводився з позиції сили, щоб не збагнути цього. — Гаразд, — буркнув він. — Перейдімо до діла.

Ріген кивнув головою.

— Вони на борту?

— Так. Уже дві доби.

— Відтоді їх бачив хто-небудь?

— Навіть я сам не бачив, — сказав Бьоме, нараз посерйознішавши. — Вони піднялися на борт, як я вже розповідав вашим, і відтоді не виходили із своєї каюти. Вони й готують собі там, і все інше. Так було між нами домовлено: я їх не чіпаю. — Бьоме знизав плечима. — На нашій посудині пасажирів буває обмаль. А це ж непоганий спосіб заробити трохи грошенят.

— Грошенят, які ваша компанія ніколи не побачить, еге ж? Бьоме побагровів.

— Ви мені...

— Забудьте про це, — спинив його Ріген. — Мені байдуже, чим ви займаєтеся на борту свого судна. Єдине, що мене цікавить, — це каюта номер дванадцять.

Бьоме ледь чутно зітхнув. Раптом він одвернувся й почав перегортати папери на своєму столі.

— А знаєте, — сказав він, усе ще стоячи спиною до Кена Рігена, — не дуже легко буде викурити їх з "Асенте".

Ріген напружився.

— Чому, капітане?

— Я одержав від них сьогодні вранці ось цю записочку, — з усміхом мовив Бьоме. Губи його ще швидше розповзлися в посмішці. — Правду кажучи, Рігене, я дуже радий бачити вас. Мене самого це вже почало турбувати. — І він подав записку своєму гостеві.

Ріген лайнувся.

"Подивись-но на неї. Вона ж бо за ці кілька місяців постаріла років на десять. У неї з'явилося більше сивини, ніж мало з'явитися за ціле десятиріччя. Боляче бачити її такою. Усе це [244] діло було не для неї. Але то був наш останній шанс. Що лишалося нам робити, якне піти за Майком? Перебиватися з однієї паршивої робітки на іншу?.. З цими теперішніми хлопцями, які згодні летіти куди завгодно і за будь-яку платню, що лишається такій старій руїні, як я? Утертися й забиратися геть. Щоразу, коли який-небудь сучий син дізнавався про моє минуле, мені давали коліном під зад і... Та й Мей не світило нічого, хіба прилаштуватись у якійсь брудній, паскудній забігайлівці, доки вона перетворилася б на облізлу суку і її теж викинули б геть. Краще, як ми вріжемо дуба раніше, ніж змушені будемо порпатися в багні, наче свині, випрошуючи милостиню..."

Джесс Бакгорн сягнув рукою під ліжко і взяв пляшку. Неквапливими, розслабленими рухами відкоркував її. йому ще довго тут бути, і зовсім ні до чого хапати пляшку так, наче сьогодні кінець світу. Все, що їм тепер лишається, — це набратися терпцю. Витримати в цій триклятій каюті тижнів зо два, доки доберуться до Гонконга. Там він зможе придбати для себе й для Мей будь-які паспорти, і вони зникнуть назавжди... Він добре хильнув із пляшки й відчув, як алкоголь пропікає собі шлях униз. У суглобах — відчуття тепла. Тепер ця каюта вже не здається йому такою тісною. Він поглянув на пляшку. Хай воно все западеться. Ніхто його не побачить, отож не має значення, скільки він вип'є...

— Прошу тебе, Джесс.

Він відірвав пляшку від рота, неначе вона вжалила його.

— Якого біса, Мей? — невдоволено мовив. — Трішки вип'ю, й нічого зі мною...

. — Ти вже випив трішки, — тихо мовила Мей Бакгорн. —Якщо вип'єш зараз іще, тобі захочеться ще і ще, і... о Джесс... — Заламуючи пальці, вона розглянулася по тісній каюті і глибоко зітхнула. — Боронь боже, я зовсім не хочу гризти тебе, — похапцем проказала вона. — Але нам тут бути багато днів, Джесс. Якщо мені не буде з ким розмовляти, я збожеволію.

Він погамував роздратування так само швидко, як воно закипіло в ньому.

— Я розумію, люба, — сказав він, насилу повертаючи язиком. Алкоголь розтікався по тілу, приємно зігріваючи його. — Дле без цього я не зможу. Стіни насуваються на мене, і...

-Джесс, я дуже тебе прошу.

В очах у неї світився біль. Мей мала рацію. Сидячи тут, двоє звірів у одній клітці, вони мають тримати себе в руках, інакше дуже скоро вчепляться одне одному в горло. Краще почекати до вечора, поки вона засне, а тоді...

— Джесс із демонстративною рішучістю закоркував пляшку і засунув її назад під ліжко. Позирнувши на дружину кутиком [245] ока, він помітив, як вона з полегкістю всміхнулася. Треба буде потурбуватися, щоб вона ковтнула сьогодні снотворну пілюлю. А сам він однаково не засне, коли не перепустить ковточок-другий...

"Хоч би скоріше настала ніч. Я вдам, ніби сплю, і він прикладеться до пляшки. Бачить Бог, йому це необхідно. — Мей глянула на чоловіка поглядом, в якому відбивалося глибоке, але зболене кохання. — Він начебто примусив себе про все забути, як він скрикує уві сні!.." Ні, вона нізащо цього не зробить. Джесс утікає ось уже багато років. Та втекти від самого себе йому не щастить навіть уві сні. І лише на денці пляшки знаходить він якусь розраду.

Пляшка. Вона його спустошила, і вона ж тепер — його єдиний друг. До того нещасливого випадку він був найкращим пілотом з усіх, кого вона знала. Він і в літак начебто не сідав, а підхоплював той літак собі на спину і злітав з ним у синє небо. Джесс Бакгорн... Чотириразовий переможець національних першостей з повітряної акробатики. Загальний улюбленець, відчайдушно сміливий льотчик-трюкач. Вона сама незчулась, як покохала його. Вона була вдовою. її Тім теж був пілот-трюкач, як і Джесс, хоч і не досягав таких висот майстерності. А загинув він, хоч як це дивно, пасажиром у рейсовому літаку. Коли Тім згорів живцем, вона не хотіла більше навіть дивитися на літаки. Але неспроможна була покинути мандрівний повітряний цирк. Та й нічого іншого робити вона не вміла. І знову заходилась під грім овацій балансувати на крилі, тимчасом як строкато розмальований біплан крутився дзиґою. Вона не могла покинути чоловіків і жінок, товаришів, які щодня кидали виклик смерті.

Джесс причарував її. Він знав, як загинув Тім: безпорадно впав на землю в охопленому вогнем лайнері. Джесс Бакгорн думав про це, дивлячись на маленьку відважну жінку в небі, і його захоплення нею перейшло в любов. Джесс поклявся зберігати вічну пам'ять про Тіма, і вона сама кинулася в його обійми. Весілля вони справили в ангарі, посеред літаків, в товаристві дру-зів-пілотів, які зичили їм щастя. Гулянка тривала до пізньої ночі, а потім вони віддалися коханню просто неба під зорями, бо Джесс був дикун і не бажав, щоб їх оточували чотири стіни...

Наступного ранку він усе ще веселився, мов дитина. На першу годину було призначено повітряну виставку, і Джесс з'явився, щоб сісти за кермо літака. Ніхто не помітив, що він був не тільки щасливий, а й п'яний. Вони викотили його "вако", і він з ревом шугонув угору, щоб показати їм видовище, яке вони мали запам'ятати на все життя.

І показав. Він забув про вітровий знос, вийшов із приголомшливої петлі надто низько, і пропелер — цей величезний блиску" [246] чий ніж — урізався в натовп глядачів. Вони не встигли вчасно відбігти, і коли Джесс, пойнятий жахом, знову злетів угору, весь перед і черево "вако" були забризкані кров'ю.

На ту виставу привезли групу дітей із сирітського притулку, і Джесс убив двадцять трьох із них.

Мей намагалася забути про ту жахливу сцену. У нього забрали права пілота. Назавжди. Довести, що він був п'яний, не могли, та всі про це знали. Друзі відвернулися від нього. Він не міг знайти роботи. З його шрамом та глибокими віспинами його впізнавали всюди. Мей не залишала чоловіка ні на мить. Вона одна знала, які жахіття переживав Джесс щоночі уві сні, коли жахливий пропелер знов і знов розпорював дитячі тіла. Місяцями він непросипно пиячив. Мей працювала де трапиться, не гребуючи нічим. Вона знов поставила його на ноги. Вони переїхали до Канади, і Джесса взяли пілотом гідроплана в глухій провінції. Через рік якийсь льотчик упізнав його і все розповів.

Канадський уряд вислав Джесса з країни, бо він користувався фальшивими правами пілота.

Минуло ще півроку — і його охопив цілковитий розпач. Бел Мей він напевне наклав би на себе руки. Та ось вони почули про невеликий авіазагін, який створювали у Флоріді для розпилення добрив та — інколи — показових повітряних виступів. Джесс сказав їм, що в нього за плечима кілька тисяч льотних годин у сільськогосподарській авіації. Майк Джеффріз перевірив його вміння, прийняв на роботу і тільки плечима знизав, коли Джесс заявив, шо не бажає брати участь ні в яких виступах перед публікою. Згодом їм стало відомо, що Майк Джеффріз з'ясував, хто такий Джесс. І не вірили своєму щастю, коли Майк не звелів йому забиратися геть.

Потім Майк заходився промацувати Джесса і загнав його на слизьке. Мовляв, рано чи пізно якийсь інспектор ФУА викриє, хто він такий, і тоді Джесс опиниться у в'язниці, бо він уже довгий час порушував федеральний закон, літаючи з підробленими документами, його замкнуть у тюремну камеру й забудуть, куди поділи ключ. Так, Майк Джеффріз мав рацію, і Джесс Бакгорн чудово усвідомлював це. Отже, він був у пастці. Ні грошей, ні перспектив на пристойну роботу. Він у пастці і змушений сидіти в ній, аж поки зважиться накласти на себе руки. І тільки Мей своїм коханням і вірою в нього ще утримувала його на поверхні.

Та Майк Джеффріз запропонував йому вихід з цієї безвиході. Він зробив це не зразу, спершу довго промацував Джесса. Бо те, що задумав Майк Джеффріз, вимагало чіткої організації, злагодженості, грошей, а головне — готовності піти на будь-який ризик. Джесс Бакгорн був чудовий пілот, і він не мав чого втрачати. [247]

Уперше за довгі роки в нього з'явився шанс. І він розпачливо за той шанс ухопився.

Це він сидів за кермом літака тієї ночі над Беннінгом, коли Майк Джеффріз викинувся в темряву; тоді в них і з'явилися кошти, необхідні для великої справи.

Потім вони захопили бомби.

Дуже кепсько вийшло із Джіном Муром, зовсім по-дурному загинув він у Канзас-Сіті. Джін був чудовий хлопець, але колір шкіри рано чи пізно однаково вбив би його, бо Джін не з тих, хто може відсиджуватися за чиєюсь спиною.

Джесс і Мей не могли повірити, коли Майк підірвав бомбу на вершині Сан-Горгоніо. Вони ніколи не вірили, що він це зробить, але він зробив, і інші бомби вже були в кількох містах, і надто пізно було відступати. їхньою першою думкою було віддатись у руки поліції й усе розповісти, але вони розуміли: сподіватися їм більше нема на що. Бомба вбила тисячі людей, і хтозна-скільки ще тисяч загинуло від паніки та заворушень, що захлюпнули великі міста. Якби зараз стало відомо, хто вони такі, їх роздерли б, мов скажених собак. Тож їм лишається тільки триматися до кінця — адже тепер вони матимуть досить грошей, щоб змінити зовнішній вигляд, дістати собі нові документи та обра-ти яке завгодно місце на цій планеті. Джесс не мав більше ніякого бажання літати.

І ось вони замкнені в цій каюті, і їм лишається тільки чекати. Два тижні, сказав капітан. Два тижні від Сіетла до Гон-конга — і вони вільні. Вони почнуть нове життя, змінять документи, зміняться зовні. Грошей це коштуватиме чимало, але, дізнавшись, що Сілбер щасливо зник із Лісабона, вони зрозу-міли, що гроші в них будуть.

На них чатувала страшна небезпека. Вони бачили, як по всій країні їхні обличчя не сходили з телевізійних екранів. І вони заплатили капітанові п'ять тисяч доларів за дорогу і за мовчанку.

Джесс не довіряв капітанові Бьоме. Анітрохи не довіряв. Обміркувавши все, Джесс і Мей заприсяглися, що живими їх не візьмуть. Джесс ужив усіх необхідних для цього заходів. Із собою на борт він захопив двадцять кілограмів пластикової вибухівки. А каюту замкнув ізсередини, натягши дріт від дверей до підривника.

Хай-но тільки хтось спробує вдертися до каюти...

Капітан Ганс Бьоме гучно висякався і тицнув пальцем у записку, яку Кен Ріген щойно прочитав.

— Отака чортівня! — вигукнув він. — Зроби комусь послугу, [248] і ось маєш — погрожують висадити в повітря твій корабель, якщо тільки потурбуєш їх.

— Ви ж, певно, знали, хто вони такі, хіба ні? — запитав Ріген.

— Ні, хай їм чорт! — палко заперечив Бьоме. — Я, звісно, здогадувався, що це не святі праведники, але... — він знизав могутніми плечима, — не моє це діло, я ніколи не пхаю носа в чужий город. Я кажу вам правду, містере, — запевнив Бьоме, — коли вони піднялися до мене на борт, я й уявлення не мав, хто це...

— Їхні фотографії вже багато днів не сходять з телеекранів.

— Та хто дивиться в ту блазенську коробку?! — закричав Бьоме.

— Звідки ж тоді ви дізналися?

— Звідки дізнався? Хіба ви не були в порту? Скрізь плакати. Навіть митники піднімалися на борт кожного судна тут у гавані з їхніми фотографіями. Отоді я й дізнався. І зразу викликав ваших людей. — Бьоме прибрав невинного виразу. — Одна річ — підчепити якусь дрібноту, а йти проти закону я не хочу.

— Скільки вони заплатили вам, капітане Бьоме?

— Ну, знаєте, це вже...

— Я не з митної охорони, чоловіче. Скільки? Бьоме нерішуче засопів.

— Ну, вони... чорт забирай, Рігене...

— Скільки?

— П'ять.

Ріген скептично посміхнувся.

— Всього п'ять сотень?

— П'ять тисяч. Ріген кивнув.

— Ми повинні витягти їх із каюти так, щоб ніхто нічого не помітив.

— Я —за, — мовив Бьоме, енергійно киваючи головою. — А ви справді думаєте, що вони замінували каюту?

— Краще виходити з такого припущення, капітане. А насправді може бути навіть гірше, ніж це.

Бьоме не зрозумів.

— Досі не знайдено одну атомну бомбу, капітане. І я не хотів би думати, що вона може бути на цьому судні.

Ганс Бьоме пополотнів. ; — Що... що ви збираєтеся робити, Рігене?

— Зробимо все без шуму. Щоб не сполохати їх. Ризикувати ми не маємо права.

Бьоме зітхнув із полегкістю.

— Все, чим я можу...

— Тут залишиться мій приятель. Він стежитиме за дверима [249] їхньої каюти. Дивіться, щоб ніхто не перешкоджав йому. Зрозуміло?

— Так точно!

— Я повернуся через годину, і ми займемося цим.

— Що ви надумали, Рігене?

— Скоро побачите. — Ріген підвівся і попрямував до дверей. — Одне тільки бентежить мене, капітане Бьоме...

— Скажіть, і я...

— Що ви зробите, як Бакгорн уже пронюхав, що ми тут, і запропонує вам суму, вдвічі більшу, ніж ми?

— Я й торкатися не стану їхніх триклятих грошей!

Ріген кивнув, і на його обличчі з'явилася іронічна посмішка.

— Приємно чути, капітане. І знаєте чому? Бьоме заперечливо похитав головою.

— Бо в іншому разі ваш корабель ніколи не прибув би у порт призначення. Я хочу застерегти вас, капітане Бьоме. Якщо ви надумаєте

затіяти якусь гру, ваш корабель навіки зникне. Сподіваюся, ви збагнули, про що я кажу: ви опинитеся на дні океану, не лишивши по собі жодних слідів. Відпружтеся, капітане. Побачимося за годину.

Кен Ріген насамперед кинувся до телефону.

— Ми знайшли їх, — повідомив він. — Не виключено, що остання бомба з ними. Нічого певного сказати не можу. Обстановка така... — Він стисло, але не пропускаючи важливих деталей, змалював розташування каюти на борту "Мануеля Асенте", в якій замкнулися Бакгорни. Потім процитував застереження, яке Джесс Бакгорн передав капітанові. — Є тільки один спосіб упоратися з усім цим, — зробив висновок Ріген. — З'єднайте мене з армійською службою контррозвідки, я хочу дещо в них попросити. І щоб ні пари з вуст, чуєте? Як із хлопчиком?.. Десять років? Це буде якраз. О Боже, ваш власний син?!. Гаразд, гаразд, я все розумію. Чекатиму вас у кінці причалу.

Перед ними стояло завдання, яке здавалося нерозв'язним. Джесс Бакгорн замінував свою каюту. Вони не могли відкинути припущення, що вторгнення в каюту може спричинити вибух атомної бомби. І не мали права ризикувати.

Спершу обміркували варіант з використанням потужної автоматичної гвинтівки, з якої можна було б стріляти крізь ілюмінатор. Ні, не підходить. По-перше, Бакгорн або його дружина можуть побачити їх, і тоді — кінець грі. А по-друге, штори запнуті, і вони можуть не... Коротше кажучи, не підходить.

Був іще варіант. Вентиляційний канал. Та лізти в той капал [250] не можна, бо Бакгорн відразу почує шарудіння, і якщо в нього справді остання атомна бомба, тоді весь порт і половина міста Сіетла щезнуть з лиця землі.

А втім, вентиляційний канал таки міг придатися. Рігенові одразу спало на думку застосувати газ GR — III, що був на озброєнні армії. Цей газ нервово-паралітичної дії не мав н! смаку, ні запаху, він не впливав ні на легені, ні на шкіру і вбивав людину досить швидко, вражаючи найважливіші центри тї нервової системи. І все ж це було надто ризиковано. Адже Бак-горнові вистачило б лічених секунд, щоб знищити кілька сотень тисяч людей.

І тоді Ріген знайшов розв'язання проблеми. Спеціальна армінська команда плюс малий хлопчик.

Через сорок хвилин він уже зустрів у порту прибулих. Вони безшумно піднялися на борт "Мануеля Асенте". Капітан Бьоме показав їм вентиляційну систему. За кілька хвилин вони відокремили обшивку в тому місці, де був вентиляційний отвір труби, яка вела до каюти номер дванадцять. Бьоме віддав розпорядження увімкнути вантажні лебідки, щоб заглушити будь-які звуки.

Відокремивши обшивку, армійські фахівці прилаштували у вентиляційному каналі безшумний вентилятор з гумовими лопатями. Потім надягли протигази і заклали в той-таки канал герметично закритий циліндр. І невидимий, позбавлений запаху газ почав надходити в дванадцяту каюту.

— Десять хвилин, і все буде о'кей. Взагалі-то ця штука спрацьовує за шість секунд. Після чого бодай дві-три години вони лежатимуть непритомні.

Довго чекати не стали. І все ж виламувати двері не наважились. Інша річ — ілюмінатор...

Відкрити його ззовні вони не могли, та й не намагалися. Армійські фахівці взялися за діло. За п'ятнадцять хвилин за допомогою

ультразвукового дриля вони акуратно вийняли скло з ілюмінатора: шлях до каюти номер дванадцять був вільний.

Джессові Бакгорну й на думку не спало мінувати ілюмінатор. Це здалося йому зайвим. Він тільки закріпив його гвинтами зсередини. До того ж, навіть якщо прибрати товстелезне скло, крізь такий малий отвір не змогла б пролізти жодна людина.

Але десятирічний хлопчик, якому щедро змастили жиром плечі, зміг протиснутись усередину. Це був доставлений на корабель син місцевого агента ФБР. Усередині каюти він насамперед увімкнув світло. Армійський фахівець-підривник уважно оглянув двері крізь ілюмінатор.

— Синку, присунь-но отой стілець до дверей... Добре. Тепер — бачиш ту ізоляційну стрічку?.. Правильно. Звичайна стрічка.[251]

Тільки не поспішай, ось що головне. Відмотай цю стрічку... Так, а тепер візьми кінці проводів у другу руку. Розумієш, вони не повинні торкатися металу... Добре. Тепер обгорни стрічкою відкриті кінці дроту... Дуже добре. Поклади їх на стіл. А тепер бачиш проводи онде внизу? Зроби з ними те саме, що зробив з першими... Ось так. Витри руки і зачекай. Не квапся. Добре, синку...

Джесс і Мей Бакгорни лишалися непритомні ще три години після того, як двері до каюти номер дванадцять було розчахнуто навстіж.

Фахівець оглянув вибухівку.

— Пластиковий заряд, — одразу визначив він. Двох із банди вени схопили.

Та останню бомбу ще не було знайдено.

16

— Гей, Альберто!

Той, що співав, підвів голову.

— Хлопче, засмерділо лягавим. Гітара змовкла.

— Що таке?

— Засмерділо нишпоркою, хлопче. Поліційною нишпоркою. Він отам позаду і начебто хоче побалакати з нами.

Усі почули виття сирени.

— Хуаніто, ти, мабуть, пригальмуй, — сказав Альберто.

Темноволоса дівчина, яка сиділа за кермом, кивнула, скидаючи газ і звертаючи свій "фольксваген" до узбіччя дороги. Молода пара на задньому сидінні витріщила очі на поліційну машину.

Альберто обернувся до них.

— Манку, ти маєш якесь уявлення, чому вони нас зупиняють?

Манк кивнув головою.

— Звичайно. Закон на їхньому боці, а не на нашому. Цього цілком досить, хлопче. А ти, крихітко, не здумай відповідати, коли про щось питатимуть, — наказав він своїй подружці. — Зрозуміла?

— Еге.

— Якщо він до тебе заговорить, ти тільки всміхайся та задом крути.

— Еге.

— Вона не прохопиться? — поквапно запитав Альберто.

— Ні, хлопче, — всміхнувся Манк. — Вона не вперше має справу [252] з полісменами. Досі ще нікому не щастило викрити її. Я просто пояснюю їм, що вона теє... несповна розуму.

— А де ви ховаєте своє зілля? — різко запитав Альберто. — Під три чорти, якщо вони...

— Не бійся, хлопче. — Манк вишкірив зуби в широкій посмішці. — Для чого, гадаєш, у мене дірка ззаду? Хлопче, таж я всю дорогу його туди заштовхував. — Поділившись своєю таємницею, Манк засміявся. — Атож, хлопче, ми чистенькі.

Від погляду Хуаніти не сховалось, як Альберто ногою засу" нув купу зім'ятого одягу під сидіння. І вона зітхнула з полегкістю. Отже, Альберто вирішив підігрувати Манкові та його ідіотській подружці. Доведеться і їй зіграти свою роль. Бути привітною з поліцаями. Всміхатися їм. Наперед змиритися з тим, що вони ображатимуть тебе, і не звертати на це уваги. "Усміхайся", — наказувала вона собі. Поглянула в праве дзеркальце. Один полісмен — це шляхова інспекція, зауважила вона, — ужсї вийшов з машини і, не кваплячись, прямував до них. Вона побачила, як він інстинктивно торкнувся рукою пістолета, що теліпався на стегні.

Тоні ("Навіть не згадуй про це ім'я! — подумки вилаяла вона себе. — Альберто!")...Альберто знов узяв у руки гітару. Зібганий одяг лежав під сидінням. Він не стане вдаватися до того, що лежить під ним, якщо тільки все буде гаразд. В тому лахмітті в нього був захований обріз півавтоматичної гвинтівки, і він дуже вправно умів стріляти з тієї зброї. їй, звісно, начхати на те, скількох лягавих він нашпигує свинцем, але більше вона не хоче насильства. Вона обома руками вчепилася в кермо і втупила погляд перед себе.

"Хуаніта Алеман. Це твоє ім'я! — застерегла вона саму себе. — Не забувай. Ти мексіканка. Мексіканка. Коли заговориш, вони мають почути твій акцент. І ти повинна переконатися, що вони почули його. Усміхайся, дівчино. Усміхайся, показуй їм свої зубки і в жодному разі не дай їм здогадатися, що ти — вродливе чорнопике дівчисько з двома коледжами за спиною, напхане бісовою освітою так, що ті два білі бевзі навіть уявити собі не здатні. Бо якби вони здогадалися... — Вона скоса зиркнула на Тоні... — Альберто, ти, дурепо! Альберто". Хоч сотню років витріщайся на нього, нізащо не скажеш, що на голові в цього хлопця перука. Вона сама дібрала її і приладнала так, щоб він був схожий на того, кого удавав із себе. Виконавця народних пісень — ані доброго, ані поганого, але жвавого, невимушеного і веселого. Бо він таки трохи грав на гітарі, а більше нічого від нього й не вимагалося. Перука сиділа на ньому бездоганно, до того ж він не голився цілісінький тиждень, та ще ці блазенські окуляри на носі...

Це був у них єдиний спосіб прорватися крізь поліційні кордони, [253] встановлені повсюдно. Коли вони дізналися про Джесса і Мей, її всю пройняло холодом до самих кісток. Але Тоні завжди висміював думку про втечу зі Штатів на якомусь судні. "Байдуже, скільки ви заплатите капітанові, — остерігав він, —цей сучий син знатиме, що від уряду він одержить більше, та ще й у герої вилізе".

Але просто так узяти й вирушити в дорогу вони не могли. Скрізь-бо порозвішувано їхні фотографії, і геть усі вистежували їх.

— Білого й негритянку — таку парочку вони ніколи не запідозрять, — сказала вона Тоні. — Звичайно, ми привернемо якусь увагу, але навряд чи вони доскіпуватимуться, хто ми такі, і...

Тоні засміявся їй просто в обличчя.

— Леслі, ти приваблива дівуля, і тобі не слід зайвий раз висуватися навіть за гарної погоди. А тут вони знають нас як облуплених. І

розшукують нас, розумієш? А ти не просто чорна дівчина — ти красуня. Побачивши тебе, чоловіки міцно стуляють ноги і виють на місяць. Ми так не проїдемо й десяти миль. Та є інший спосіб, — сказав він, усміхнувшись.

Тоні Мальйоні і Леслі Холл зникли. У них вистачило грошей, щоб придбати все необхідне. Леслі виходила сама вечорами, і ніхто не зміг її впізнати. Вона напинала на себе зайву одіж, аж поки її фігура гладшала, а сама вона прибирала вигляду вдягненої без смаку, гидотної баби. Вона зовсім не гримувалася, тільки куйовдила собі волосся й носила черевики без підборів, у яких незграбно шкандибала. Вона розчинилася в Уоттсі — негритянському районі Лос-Анджелеса. А там можна роздобути що завгодно — були б грошенята.

Тож вони придбали собі водійські права на Альберто Хіме-неса й Хуаніту Алеман. Тоні вільно розмовляв іспанською мовою. Вони стали американцями мексіканського походження. Тоні грав на гітарі, і вони склали вдвох досить пристойний дует. Вони викинули всю свою стару одіж і вдягалися тепер відповідно до тих ролей, які мали грати.

Тоні придбав державний автомобіль, і вони спершу приїхали до Уоттсу, де найняли дешеву кімнату. Плата готівкою, запитань ніхто не ставить. Та й перебути там їм треба було лише день-другий. В Розуеллі, штат Нью-Мексіко, готувалася велика подія. Виконавці народних пісень та рок-музики, хіппі і всяке таке інше. Вони роздобули кілька друкованих бланків. Десять хвилин за друкарською машинкою, і Леслі виготовила цілком правдоподібне запрошення виступити з піснями на фестивалі музики в Нью-Мексіко.

Далі треба було вирішити, як їхати.

Вони де з ким переговорили, і надвечір до них з'явився гість. Так вони познайомилися з Манком, який "фольксвагеном" [254] збирався їхати зі своєю дівчиною з Лос-Анджелеса до Флоріди. Це було дуже

доречно. Манк і його як-там-її-звати надають ко-лсса, вони оплачують пальне, а харчування спільне.

І ось тепер цей тричі клятий поліцай калатає по дверцятах, пропонуючи їм вийти!

Тоні сів за кермо. Леслі все ще почувала себе геть знесиленою після двадцятихвилинного допиту, якому піддав їх дорожній патруль. Манк зіграв свою роль, як було умовлено, а його дівчина світила очима на полісмена в безтямній посмішці, так і не вимовивши за весь час ні слова. І полісмен, поглянувши на її вуста, що розпливалися в безглуздому усміху, тільки пробурчав щось про "дурноверхих шмаркачів", а тоді дав наказ:

— Забирайтеся геть і не здумайте зупинятися, поки не переїдете кордон штату.

"Навіть непогані хлопці. А втім, начхати на них, — думав собі Тоні Мальйоні. — Головне — що їх не схопили і вони їдуть далі, і тепер він поведе цю чортову тарадайку навпростець до самого Розуелла. А там вони змішаються з юрбою і зникнуть до тієї миті, коли він здійснить свій кидок".

На сидінні праворуч від нього куняла Леслі. Мальйоні озирнувся назад, на Манка з дівчиною. Тонка ковдра, якою вони прикрилися від сторонніх очей, тепер зібгалася жужмом, і Тоні ковзнув туди поглядом. Тоді посміхнувся й знову спрямував усю свою увагу на дорогу.

Тепер принаймні він мав час поміркувати. Як це, в біса, сталося, що він вирядився мексіканцем? Чим більше він про це думав, тим кумеднішим воно здавалось, аж поки він голосно пирснув. Леслі спросоння промурмотіла: "Що такого смішного?" — і він поклав руку їй на коліно.

— Просто думаю, крихітко, просто думаю. І вона, щось проворкотівши, знову заснула.

Справді кумедно, як подумати про це все. А взагалі, життя— суцільна мерзота, і він про це ніколи не забував. Такий погляд на життя здорово допоміг йому кілька років тому, коли під ним розверзлася безодня. Капітан-лейтенант ВМС Сальва і оре А. Мальйоні. Блискучий льотчик-винищувач. Один з найкращих "яструбів" на весь чортів флот. Дві сотні бойових польотів над Північним В'єтнамом і повні груди орденських стрічок не залишали сумніву в тому, що Мальйоні — перший кандидат на позачергове підвищення в чині. Хоч він і тримався осторонь від решти пілотів, зате в небі міг будь-кого з них заткнути за пояс.

І ось однієї ночі, перед самою посадкою на авіаносець, заглух двигун його літака. Та ще й у такий момент — гірше не придумати. Другий двигун витягти не зміг, а море було неспокійне, [255] і палуба авіаносця, піднявшись на хвилі, садонула по його Ф-4, мов величезна ляпавка по мусі. Він уже не встиг катапультуватися з машини, яка розвалювалася на шматки.

Коли він спробував був вибратися назовні, щось ухопило і скрутило його ліву ногу, і тут весь світ ніби розколовся в нього перед очима. Коли він отямився, — а минуло багато часу, — то відчув: скоїлось щось жахливе. Він це відчував навіть крізь морфій. Поглянув поверх білих простирадел і побачив, що нога його стирчить під якимсь недоладним кутом до тулуба. Він знову впав у забуття, а коли опритомнів удруге, то лежав на іншь му ліжку із його ногою вже щось зробили.

Вони розшматували його тіло, мов баранячу тушу, згадував він із пекучою злістю. Він збагнув найгірше ще раніш, ніж той паскудний хірург зі своєю нудотно-солодкою усмішкою поплескав його по плечу й повідомив, що вони видалили з нього частину гомілкової кістки, що нерви пошкоджені і вже ніколи цю ногу ніхто йому випрямити не зможе. Своїм медовим голосом хірург знову й знову правив над Тоні похорон, ховаючи його, по суті, живцем. Інакше й не скажеш: адже він ніколи вже

не зможе служити в морській авіації. На біса кому потрібен хлопець з перекрученою стопою в кабіні ревучого винищувача? І до чортів собачих його послужний список, у якому, ясна річ, відповідальність було покладено на нього, а нещасливий випадок кваліфікувався як "помилка пілота". Хай будуть прокляті вони всі. Оператор радіолокаційної установки, що сидів позад нього в кабіні, загинув, флот утратив не тільки його винищувач, а й іще з півдесятка літаків, коли його Ф-4, опинившись у їхній гущині, вибухнув. Отут-то й позначилося, що тримався Тоні осторонь: в по-служному списку його поховали вдруге — розжалували, вишпурнули штовханом під гузно з морських офіцерів.

Він тоді вважав, що гіршого бути не може. Як же він помилився! Через два роки він усе ще марно намагався одержати дозвіл літати. Де завгодно. На яких завгодно умовах, аби два крила обабіч. Але триклята стопа лишалася перекрученою, і в половині аеропортів, куди він приходив, незграбно шкандибаючи, з нього просто сміялися. А в другій половині йому співчували, і це злостило його ще дужче.

Він подався на південь і під Гейнсвіллом, у штаті Флоріда, побачив афіші, що рекламували повітряну виставу мандрівних пілотів у стилі давніх часів. Він мчав усю ніч і прибув туди вранці, коли вони ще працювали біля своїх машин. Він ходив між літаками систем "вако", "фліт" та "стірмен", і йому здавалося, що серце його от-от розірветься. Нарешті йому стало зовсім несила стримуватись, і ноги самі понесли його вперед. Він опинився в кабіні "стірмена": швидко ввімкнув тумблери, і ось двигун, кахикнувши, запрацював, і він покотив по траві, не звертаючи [256]уваги на людей, які з несамовитим криком бігли за літаком. Він забув про все, крім важелів і педалей управління під своїми руками й ногами, забув навіть про перекручену стопу — і цілих Півгодини радісно горлав і робив з машиною все, що міг, мало не вивертаючи її навиворіт.

Під кінець він вимкнув двигун, набрав у легені якнайбільше повітря і вхопився за важіль руля напрямку. "Стірмен" закрутило в штопорі, і він

ринув до землі. Тоні вивів літак із штопора в найостаннішу мить і м'яко приземлився.

Коли машина, різко загальмувавши, зупинилася, він, сам того не тямлячи, плакав від щастя.

Таким і побачив його Майк Джеффріз.

Леслі Холл дивилася на Тоні, який сидів за кермом. Вона чітко бачила його профіль у ті хвилини, коли фари зустрічних машин розтинали темряву. Вона досі не могла повірити, що кохає цього чоловіка. Чоловіка, здатного кепкувати із себе самого і чхати на цілий світ. Цей грубіян, що цурався людей, підтримав і втішив її, коли вони довідались про загибель Джіна. Жахлива картина розбурханого вогню, посеред якого — в машині, як у пастці, — був Джін, глибоко запала їй у душу, і Леслі нестямно прагнула відігнати це видіння з-перед очей. Але в останню мить їй завжди уявлялось, як мускулясте, кольору темної бронзи тіло Джіна шкварчить у вогні, і вона кусала собі губи, щоб не заплакати.

Вони тоді всі були в роз'їздах, швидко переїжджали з місця на місце за заздалегідь накресленим планом. Вони мали п'ять бомб, і Джін поїхав до Канзас-Сіті, щоб закласти там першу. Вони й досі не могли збагнути, що саме в нього не спрацювало. Якась примха долі — і загинув чоловік, з яким вона мала одружитися.

Він відмовлявся одружитися з нею, поки не стане на ноги. Із В'єтнаму Джін приїхав героєм — низка орденів і медалей, блискучий послужний список стрільця рятувального вертольота. Поки він носив форму, його шанували, товариші по службі приязно поплескували його по плечах. Потім він скинув військову форму, і виявилося, що для нігера, хай і колишнього героя, пристойної роботи немає. Джін Мур нікому не був потрібний. На десять авіамеханіків у країні важко було знайти одного такого, як він, але ніхто не бажав сісти в літак, двигун якого

підготував до польоту чорношкірий. Він міг заправляти літаки пальним, протирати кабіни ззовні, прибирати в ангарах. Але йому не дозволяли торкатися робочих механізмів.

Ніхто не дозволяв, окрім Майка Джеффріза, який не розрізняв кольорів шкіри. Принаймні внутрішнім зором. Але він заглянув [257] углиб, у саму душу Джіна Мура. Майнові не потрібен був зайвий механік, але він знав, крізь які злигодні пройшов Джін.

— Зараз у мене нема для тебе роботи, — сказав він Джіно-ві. — Але я дам тобі нагоду показати своє вміння, і, якщо ти справді добрий фахівець, я тебе не звільню.

Це було все, про що мріяв Джін. Він дістав свій шанс у житті від Майка, і дружба між ними виникла з першої зустрічі й дедалі міцніла. Майк навчив Джіна управляти літаком і стрибати з парашутом. Удвох вони справляли велике враження. Майк не керував своїм другом. Він надихав його.

Потім Джін загинув. Тоні Мальйоні був йому майже таким самим близьким другом, як і Майк. Тоні не залишав ніяких сум-нівів щодо своєї позиції в расовому питанні.

— Якщо хтось запевняє, що йому байдуже, якого кольору шкіра в людини, — казав Тоні, — ніколи не вірте цьому сучому синові. Треба просто не помічати кольору шкіри. Ось у чому суть... Я? Та мені начхати на це...

Але на людях Тоні розумівся, і він теж допомагав Джінові Муру стати класним пілотом; а коли в газетах вони побачили чорну купу уламків автомобіля, він тяжко переживав це. Бо під тими уламками був Джін.

Саме тоді й потрапила Леслі в обійми Тоні. Це сталося досить швидко і було як диво. Вони покохали одне одного. Вони й самі не

знали, як це сталося, і не хотіли знати. Навіть проміж себе не розмовляли на цю тему. Просто збагнули, що віднині мають бути разом.

І ось вони разом — у цьому "фольксвагені", з хлопцем, якого звуть Майк, та його безіменною дівчиною, що вовтузяться на задньому сидінні, не зважаючи ні на кого.

Не дивно, що Тоні глузував з усього світу. Він мав рацію: життя — суцільна мерзота...

Боб Вінсент поклав ноги на стіл генерала Артура Шерідана. На обличчі в того відбився подив.

— У вас свято? — поцікавився Шерідан. Вінсент усміхнувся.

— Ні, скоріше передчуття свята. — Він помахав стрічкою телетайпного повідомлення. — Ми одержали повідомлення, що Мальйоні бачили в околицях Лос-Анджелеса. В якомусь убогому мотелі. Управитель нібито бачив також, як до нього в кімнату заходила молода негритянка. Якщо він не помилився, то могла бути Леслі Холл.

— А хіба вона негритянка?

— Атож. Нині такі пари вже не дивина, як ото раніше, але й не таке поширене явище, щоб не привертати до себе уваги. [258]

Шерідан кивнув і потягся за сигарою. Акуратно надрізаз кінчик і поверх сигари глянув на Вінсента.

— Ви ж не для того сюди зайшли, щоб розповісти мені про це.

Вінсент стулив губи.

— Ні-і-і, — протягло мовив він. — Ясна річ, не для того. Правду кажучи, я прийшов із наміром...

— ...розворушити мій мозок, — закінчив замість нього Шерідан.

Вінсент опустив ноги додолу.

— Ну, не зовсім так. Я вам, пригадую, якось сказав, що ви нездатні збагнути психологію злочинця.

— Справді. Не знаю тільки, чи ображатися мені на це, чи навпаки...

— Вважайте це за комплімент. А зараз я беру ті свої слова назад. Мені треба, щоб пробудилися всі злочинні інстинкти, які ховаються під прилизаною машкарою вашого розуму.

Шерідан скривився.

— І знов я не збагну, куди ви хилите.

— Зараз поясню, — сказав Вінсент. — Розумієте, Артуре, ми потребуємо деякої екстраполяції у тій сфері, де комп'ютер нам не допоможе.

Шерідан очікувально мовчав. Вінсент непомітно перейшов від жартівливого тону до ділового.

— Наскільки ми це собі уявляємо, — повів він далі, — Мальйоні, перебуваючи в Лос-Анджелесі, примудрився якимось чином змінити свою зовнішність. Зрештою, це не так важко. Ми не знаємо, чи з ним ця дівчина Леслі Холл. Ну, а якщо вони вдвох...

— А чи в такому разі не будуть вони впадати у вічі, наче прищ на носі? — запитав Шерідан.

— Взагалі-то так, — погодився Вінсент. — Але ми маємо справу з людьми, які чудово усвідомлюють собі, що роблять. Ми припускаємо, що Мальйоні — з дівчиною чи без неї — зумів вибратися з Лос-Анджелеса і подався на схід. Перед Мальйоні стоїть одне завдання...

— Вибратися з країни цілим і неушкодженим, — сказав Шерідан.

— Саме так. Особисто я схиляюся до думки, що дівчина при ньому і...

— Чому?

— Ми ретельно вивчили його спосіб життя. Він не має нікого, крім кількох близьких друзів. І ті друзі важать для нього більше, ніж будь-що.

— Навіть ніж гроші? — скептично спитав Шерідан. [259]

— Хоч як це дивно, але так, — одразу ж відказав Вінсент. — Гроші для нього, мабуть, ніколи не були...

— Тоді якого біса він устряв у всю цю колотнечу? — голосніше, ніж хотів, запитав Шерідан.

— З тих, кого я знаю, — спокійно сказав Вінсент, —ви мо-. жете зрозуміти це краще, аніж будь-хто. Мальйоні — колишній льотчик морської авіації, покалічений в авіакатастрофі. Нещасливий випадок під час посадки на авіаносець. На думку більшості пілотів, які служили там же, з ним повелися несправедливо. Він мало не став безробітним. Та ось він зустрів Майка Джеффріза, — а то неабияка особистість, це для нас стає чимдалі очевидніше, — і тільки в нього Мальйоні дістав постійну роботу. Він хотів літати, бо без цього просто не мислив свого життя...

— Усе ясно, — урвав його Шерідан. Вінсент кивнув головою.

— Ну що ж, тепер ви маєте загальне уявлення.

— Справді, — похмуро сказав Шерідан. — Але зрадника не може виправдати ніщо.

Вінсент зітхнув.

— Ця оцінка справі не допоможе. І я не хотів би, щоб вона вплинула на ваші висновки.

Артур Шерідан промовчав.

— Якби ви були Тоні Мальйоні, Артуре, що б ви зробили зараз?

Шерідан не квапився з відповіддю. Він подумав про загородження на всіх дорогах, які перетинали кордон, про посилені патрулі, крізь які не проскочити нікому — навіть уночі або за поганої погоди. Пильнували й мексіканці, готові схопити кожного перебіжчика кордону, — адже Сполучені Штати оголосили винагороду в п'ятдесят тисяч доларів за кожного члена банди. Жоден рейсовий літак не вилетів за межі країни без найретель-нішої перевірки. Кожне судно, кожен приватний літак — усі транспортні засоби, що мали покинути Сполучені Штати, проходили крізь густе сито найпильнішого огляду.

Усе це миттю промайнуло в голові Шерідана.

— То, кажете, Мальйоні подався на схід від Лос-Анджелеса?

— Наскільки ми можемо судити, — уточнив Вінсент.

— їхати на північ йому нема сенсу, — почав міркувати Шерідан уголос і затягся сигарою. — Ні, певно, ви таки маєте рацію, Боб. Найімовірніше, що він мав би податися саме на схід. — Шерідан звів очі на Вінсента. — Мав би, — наголосив генерал.

— Чому мав би? — запитав Вінсент.

— А тому... — всміхнувся Шерідан. — Я, здається, здогадуюся, що збирається вчинити наш приятель. Хочете, поб'ємось об заклад?.. [260]

— Тоні, не вбивай його.

Тоні втупив у неї здивований погляд.

— Не вбивай його, — повторила вона. — Це має колись скінчитися. То чому не зараз?

— Я тебе не розумію, Леслі. — Він обернувся в її бік, щоб краще роздивитися її обличчя. — Ти ж бо знаєш, нам конче треба...

— Ну й нехай, — із запалом відказала вона. — Прошу тебе. Заради мене. Заради нас. Я... я... ну прошу тебе, Тоні.

Він стенув плечима — вона побачила це навіть при тьмяноту світлі місяця.

— Гаразд, — пообіцяв він. — Картина мені вже ясна. Тут лише один нічний сторож. І о цій порі він не буде надміру пильний. Бачиш його? Дивись за отим рядом літаків. Там світить його ліхтарик.

— Бачу.

— Чудово. Ти знаєш, що тобі робити.

Вони вибралися з рівчака. Мальйоні, низько припадаючи до землі, попрямував понад краєм льотного поля до східного ангара. Леслі зачекала, поки він зник за кущами, а тоді випросталася на повен зріст і рушила вздовж позначеної синіми вогнями вирулюваної доріжки. Зовсім не ховаючись. Тоні обміркував усе чітко. Коли вона підійде до ангара, сторож теж підійде туди з другого боку. Вони опиняться зовсім поруч. Віч-на-віч. Білий чоловік о третій годині ранку, сам-один на віддаленому аеродромі, радий вітати першу-ліпшу жінку. Будь-якого кольору шкіри.

Вона помахала рукою.

— Гей, там!..

Ліхтарик засвітив у її бік. Вона помітила відблиск металу рушничної цівки, і в думці у неї промайнуло: "О Боже!"

Та тривожитися не було підстав. У подібній ситуації Тоні був наче лютий звір. Охоронник присвітив ліхтариком їй в обличчя, і вона зрозуміла, що він усміхається. О такій порі — хто дізнається? Чорнопика вона чи ні — а фігурка в неї мов виточена...

Тоні ребром долоні зі страшною силою вдарив сторожа збоку по шиї. Той одразу знепритомнів.

— Пильнуй його! — наказав Тоні.

В його руці блиснув ніж. Накульгуючи, він підбіг до найближчого літака й різонув по шнурах кріплення. За кілька хвилин він витяг сторожа за огорожу — уже зв'язаного, з кляпом у роті і все ще непритомного.

— Візьми його рушницю, — мовив він до Леслі. — Вона ще може нам знадобитися.

Леслі взяла рушницю, а він тим часом побіг уздовж ряду літаків. [261]

Вона не відставала від нього. Тоні зупинився біля двомоторного.

— Ось те, що нам треба, — сказав він, усміхаючись. — Погляньмо, може, вони залишили дверці відкритими. — Тоні підняв-: ся на праве крило і посмикав за дверці кабіни. — Замкнені, хай їм чорт. Починай-но, Леслі, відв'язувати шнури. Під кожним крилом та ще під хвостом. Поквапся.

"З їхнього боку вельми люб'язно, — подумав він, — надаїя " наше розпорядження "ацтек". — Він побіг назад до ангара. Май' же завжди там валяється якийсь брусок металу для буксування літаків до ангара та з нього — ага, осьде й він. Тоні підняв брусок і повернувся до "ацтека". Леслі вовтузилася під крилом, відв'язуючи кріпильні шнури. Він обгорнув свій правий кулак носовиком, примірився і з силою вдарив по віконцю. Засувка, як він і передбачав, зламалася, віконце відчинилось; Мальйоні проштовхнув крізь нього брусок. При світлі місяця він бачив ручку дверцят на протилежному боці кабіни. Ліхтарик йому не був потрібний. Він підважив кінцем бруска під дверну ручку і натие-нув на протилежний кінець. Цим важелем він зумів повернути ручку, і дверці розчахнулися. Леслі стояла під носом літака.

— Поїхали, крихітко, — мовив він, підходячи до неї і всмн хаючись. — Наша взяла. Перевірю тільки баки і...

Він уже був у кабіні. Ввімкнув тумблери. Баки з пальним були повнісінькі. Мальйоні вмостився на лівому сидінні.

— Іди сюди! — гукнув їй.

Леслі залізла на праве сидіння, і він із силою зачинив її дверцята. Шукаючи прив'язний ремінь, вона спитала:

— Як же без ключа?

— Не потрібно, — з усмішкою відказав він. — На "ацтеку" тільки дверна засувка.

Його рухи були впевнені і швидкі. Ось уже загуркотів лівий двигун, потім — правий. Тоні зняв ногу з гальмової педалі і пустив "ацтек" в об'їзд інших літаків, вирулюючи на злітну смугу. Він не став провадити звичайних перевірок. Нема коли. Взявся за важелі управління, побіжно глянув на показання приладів і перевів дросельну заслінку спершу в максимально відкрите положення, а потім назад. А, начхати. Двигуни й так розігріються. Ось вони вже на злітній смузі, без вогнів, котять на повній швидкості. Ось відірвалися від землі. Піднявши шасі, Мальйоні став круто набирати висоту.

— Полетимо над долиною, — мовив він до Леслі. — Уздовж річки Пекос, навпростець до Техасу. Летітимемо по цей бік кордону, доки дістанемося Ларедо. Там, на самому кордоні, велике озеро. Над озером ми й перетнемо кордон. Я полечу майже на бриючому, щоб нас не могли засікти. По тому ми перескочимо через гірське пасмо і вийдемо до Мексіканської затоки. А там миль на [262] сто відстані немає нічого. Летіти будемо над самою водою. Далі перетнемо Юкатан і опинимося в Британському Гондурасі. Там, десь поблизу Пунта-Горди, ми заховаємо цю тарадайку. Один мій приятель заплатить за неї готівкою. Там ми зможемо перечекати якийсь час або податись кудись морем... Побачимо. Коли дістанемося до Пунта-Горди, все буде гаразд.

Мальйоні повів "ацтек" на бриючому польоті, навіть занадто низько. До берегової лінії озера він підійшов на висоті метрів триста і потім знизився настільки, що його пропелери збурювали воду. Леслі старалася не дихати. Над озером вони летіли зі швидкістю майже двісті миль на годину, і раптом перед ними постали гори. На відстані в шістдесят миль Мальйоні доведеться забути про безпечний політ над самою водною гладінню. Через ці гори просто по курсу, за якими лежить рівнина, звідки вже рукою подати до Мексіканської затоки, йому доведеться

набрати висоту. Що ж, Тоні поставився до цього спокійно. Адже зараз ніч, кордон уже далеко, і вони летять зі швидкістю двісті миль на годину. Уважно оглянувши берегову лінію озера, він в останню мить натиснув на ручку управління, і "ацтек" круто пішоз угору. На висоті в тисячу двісті метрів Мальйоні вирівняв літак, щоб якомога швидше перелетіти через гори.

І тут — сліпучий спалах світла. Вони інстинктивно скинули догори руки, затуляючи очі. Мружачись, Мальйоні марно силкувався щось розгледіти. Яскраве світло й далі засліплювало очі, викликаючи фантастичні галюцинації в блакитно-золотавих тонах.

— Тоні!

Але ще до того, як вона вигукнула його ім'я, він уже розпізнав ці примарні контури. Реактивні винищувачі. Тільки-но його очі адаптувалися, він розгледів на літаках мексіканські розпізнавальні знаки. Знову на нього націлено промінь прожектора. Мальйоні знову примружився, але встиг побачити обабіч себе по винищувачу з висунутими шасі та спущеними закрилками.

Він лайнувся. Певно, вони перекрили кордон наглухо, пропускаючи тільки рейсові літаки. Та в нього залишався шанс. Якщо тільки пощастить ошукати їх...

Мальйоні знав, що вони мають бути настроєні на запасний канал зв'язку. Настроївшись на частоту 121,5, він вихопив мікрофон із гнізда.

— Ацтек шість-шість-чотири-янкі, — відрекомендувався він. — Чуєте мене? — І, мить повагавшись, сердито заговорив: — Якого біса ви все це утнули? Я лечу за маршрутом...

— Не має значення, сеньйоре, — пролунав чийсь голос. — Це [263] не проходить. Ми змушені просити вас приземлитися. Негайно повертайте назад на Ларедо.

— Але дозвольте! Ви ж не маєте права отак ні з сього ні з того примусити мене зійти з курсу! В мене...

— Негайно повертайте, — наказав голос.

— Тоні, я вже бачу попереду затоку! Він поглянув на Леслі і швидко відповів:

— Я теж.

— Чи маємо ми якийсь шанс? — запитала вона, не приховуючи хвилювання. Та й він хвилювався не менше. Все що завгодно — тільки б не повертатися.

— Якийсь шанс лишається завжди, — похмуро мовив Тоні. Він не сказав їй те, чого боявся над усе. Ще про два винищувачі вгорі над ними і позаду. Саме так діяв би й він, здійснюючи подібне перехоплення. Тому що...

— Негайно повертайте, інакше ми відкриємо вогонь.

Тоні мало не засміявся вголос. Не так давно й він, перебуваючи на борту П-51, сказав майже те саме...

— Гаразд, гаразд, — відповів він. — Я повертаю.

Він побачив, як гори зникли, і перед ними відкрилася рівнина. Якщо йому вдасться перейти на бриючий...

Він рвонув ручку на себе, щоб різко зменшити швидкість, тоді штовхнув її вперед і круто ліворуч. Стежачи за стрілкою спідометра, він у потрібний момент ударив по рукоятці вивільнення шасі. Погасити швидкість — у цьому була вся надія. Погасити швидкість і перейти на бриючий — тоді він почне петляти, і хай-но спробують улучити в нього...

Та він знав, що влип. Були ж іще два винищувачі просто над ним. Той, хто організував це перехоплення, здійснював його просто досконало.

Тоні й Леслі лишилося жити рівно стільки, щоб устигнути почути сумний голос, який радіохвилі донесли до їхньої кабіни. Мабуть, пілот винищувача щиро жалкував, що йому доводиться вжити крайніх заходів:

— Кепські ваші справи, сеньйоре.

І гарматний залп ударив просто в кабіну.

17

— Містер Вінсент?.. Говорить місіс Сімпсон. Генерал Шері-дан хотів би негайно бачити вас, якщо тільки... Так, сер. Дякую. Я передам йому, що ви вже йдете.

Коли Боб Вінсент зайшов до кабінету Шерідана, в того на столі лежало донесення. [264]

— Коротко і ясно, — мовив Шерідан, показуючи на папери. — Ніякої бомби. Дозиметристи обстежили уламки літака і все нав-коло. Лічильники абсолютно не реагували.

— Ніяких сумнівів?

— Анінайменших. Не виявлено жодних слідів радіоактивності. Ми відрядили на цю перевірку понад сотню людей, Боб. Я й сам сподівався що-небудь знайти, — здвигнув плечима Шерідан.

— А людей у літаку опізнано?

— Ми залучили найкращих експертів з авіакатастроф. Окрім того, фахівців-медиків та декого з ваших, вам це відомо, — сказав Шерідан. — Зосталося там дуже мало, проте ясно, що в ль таку перебувало двоє. Винищувачі дали залп двадцятиміліметро-вими снарядами, і їх одразу було вбито. А вдарившись об землю, "ацтек" вибухнув. Ну, а що у вас?

Вінсент потягся по сигарету.

— Ми переконані, що то були Мальйоні і його дівчина-негри-тянка. З якоїсь причини Мальйоні не вбив охоронника на аеродромі. Дивно. Людина може спричинити загибель тисячі невинних людей, а власноруч позбавити когось життя — це для неї наче смертний гріх. Охоронник не бачив, хто вдарив його. Зате виразно розгледів дівчину і впізнав її на фотографіях.

Шерідан присунув донесення ближче до Вінсента.

— Може, нам і вдасться встановити особи загиблих за останками. Та ви маєте рацію. Щодо того, хто був у літаку, сумнівів немає. Можна викреслити тих двох із списку, — похмуро додав він.

— На жаль, це ще далеко не кінець, — зауважив Вінсент. — Досі не знайдено останню бомбу. Напруга не спадає.

— Але якого біса вони хочуть від нас? Щоб ми покинули свої кабінети й самі заходилися шукати ту бомбу?

— Так, — відказав Вінсент, — якщо це буде необхідно. Скажу вам відверто: я дуже стривожений. Джеффріз здатен на все.

— Намацали якісь нитки?

— Анічогісінько. — Вінсент струсив попіл з сигарети. — Щось давно я не бачив вашого помічника.

— Він у Форт-Міді. Я послав його туди...

— До Ховінга?

— Атож. Я подумав, що нам не слід нехтувати жодною можливістю, — пояснив Шерідан. — Він зібрав на Джеффріза повне досьє і тепер разом з програмістами із УНБ ставить завдання комп'ютеру.

Вінсентове обличчя лишилося байдужим.

— Гадаєте, це щось дасть?

— Ні, звичайно. І Пол тієї самої думки. Але ми зобов'язав ні спробувати все. — Шерідан скривився. — Та навіщо я вам це кажу! Ви ж самі усе чудово розумієте. [265]

— Ви маєте рацію, — стомлено мовив Вінсент. — Бо, коли ми не знайдемо цю останню бомбу найближчим часом, не виключено, що я прийду до вас найматися на службу.

— Домовилися, — сказав Шерідан.

— Але я волів би зберегти за собою своє нинішнє місце, — сухо зауважив Вінсент і, помовчавши трохи, додав: — Слухайте, я ж хотів у

вас запитати дещо. Ага, про того полковника, якого ви згадали вчора. Ви сказали, він був...

— ...безпосереднім командиром Джеффріза у В'єтнамі, — закінчив за нього Шерідан. — Він буде тут о десятій нуль-нуль сьогодні. Приблизно за годину. Можливо, він чимось зможе допомогти нам. А зараз я хочу їсти. Може, розділите зі мною другий сніданок?

— Другий? Коли ж ви сюди прийшли?

— Прийшов? Чорт забирай, та доки не покінчено з цією халепою, я й не виходжу звідси. Сплю в кабінеті. Ходімо трохи підкріпимось.

Коли Девід Сілбер вийшов з гри, генерал Артур Шерідан повернувся до себе на Нортонську базу ВПС. Звідси він міг підтримувати прямий зв'язок з усіма військовими штабами, розкиданими по цілому світу. Він був переконаний, що це — неодмінна передумова успіху в пошуках п'ятої, останньої атомної бомби. На його подив, туди ж, до Нортона, прибув і Вінсент. ФБР та інші відомства обнишпорювали всю країну, шукаючи Майка Джеффріза, Пет Х'юз та останню бомбу. Отож Вінсентові не лишалося нічого іншого, як чекати наслідків цього ретельного й копіткого пошуку. Шерідан, як і Вінсент, також терпіти не міг бездіяльності. Вони обидва воліли діяти за власною інтуїцією, аніж очікувати, до чого призведе це полювання на людей, що відбувалося в масштабі всієї країни.

За їхніми відомостями, банда, яку очолював Майк Джеффріз, складалася з чотирьох чоловіків і трьох жінок. Щодо всіх, окрім Джеффріза та Х'юз, була вже цілковита ясність. Девід Сілбер являв собою восьму особу, але він ніколи не був у Ц'й справі прямим співучасником, і до того ж він уже вийшов з гри. Існували також якісь невідомі спільники в Європі. "Під три чорти їх", — подумав Шерідан. ЦРУ та органи контррозвідки мали невдовзі пристукати цю дрібноту.

Артурові Шерідану потрібна була тільки остання бомба. А Вінсентові — Майк Джеффріз та його подружка.

Фактично всі операції тепер провадилися через ФБР. Проте, на пропозицію Вінсента, вони з Шеріданом жили й працювали разом, мов сіамські близнята. Вінсент хотів завжди мати Шері-дана напохваті для обговорення кожної крихти свіжої інформації, бо ніколи не можна передбачити наперед, як саме й коли [266] саме одна така крихта допоможе знайти новий ключ для пошуків.

Артур Шерідан був переконаний, що п'ята бомба не схована в жодному місті. "Джеффріз, — казав він, — напевне знає, що за короткий час буде піддано обшуку всі більш-менш підозрілі квартири, номери в мотелях і готелях, кожна відлюдна місцина. А це обмежувало його можливості ефективно контролювати бомбу. Тільки дурень може відмовитися від свого козиря, — пояснював Шерідан Вінсентові, — а Джеффріз, судячи з усіх вивчених ними матеріалів, був аж ніяк не дурнем".

Згадка про Джеффріза змусила генерала згадати недобрим словом Джона Ховінга та Управління національної безпеки. Хап вони будуть прокляті! Адже вони давно вже могли б накласти лапу на Джеффріза — той весь час крутився в них під носом. Шерідан не міг думати про це без роздратування. Майк Джеффріз служив свого часу пілотом у військах Тактичного авіаційного командування, і його на цілий рік було відряджено в розпорядження штаб-квартири ТАК у Віргінії. А вони проґавили цю нитку, бо це було кілька років тому, а Ховінг чомусь обмежив пошук пілотами, які або досі служили в частинах ТАК, або зовсім недавно покинули дійсну службу.

Відомості, що могли б навести на Джеффріза, лежали поховані на полицях архівів. "До того ж, — скрушно подумав Шерідан, — навряд чи їх навів би на слід Джеффріза його послужний список у В'єтнамі. Той сучий син посідав друге місце в країні за кількістю бойових нагород. Крім Хреста ВПС, його було тричі нагороджено Срібною Зіркою, сім разів

медалями Бронзової Зірки і ще цілою купою медалей та відзнак, якими він міг би обвішати всі груди. А коли додати до цього ще медаль "Пурпурове Серце" за бойове поранення, понад дві тисячі бойових польотів як над Південним, так і над Північним В'єтнамом..."

Тут не відбудешся старою байкою про те, що війна кінець кінцем обридає. Кожен, хто знав Майка Джеффріза, говорив про нього як про льотчика-винищувача, який до решти віддавався своїй професії. Та Шеріданові потрібно було знати більше. І його люди розшукали колишнього командира Джеффріза. Може, він дасть якусь нитку. В кожному разі справа варта заходу. І полковника Марка Дюпре було викликано на десяту годину до кабінету Шерідана.

— Ніхто не вмів літати на "сто п'ятому" з таким блиском, як Майк, — сказав полковник, не приховуючи поваги до пілота, який служив під його началом. — Він витискав із цієї бісової машини все, що обумовлено інструкцією, і навіть більше. Він творив чудеса, коли ми вдарили на північ від демілітаризованої зони. Коли він повертався на базу, його літак мав такий вигляд, [267] наче був перепущений крізь м'ясорубку. — Марк Дюпре поглянув на генерала Шерідана. — А чи знаєте ви, що йому тричі доводилось катапультуватись.

— Справді? — перепитав Вінсент і навіть нахилився вперед, і щоб нічого ие пропустити повз вуха.

— Так-так, — підтвердив Дюпре. — Джеффрізові у трьох випадках доводилося покинути свій літак.

Вінсент кивком попросив полковника говорити далі.

— З його особової справи ви, мабуть, знаєте дещо, — провадив Дюпре. — До того як стати пілотом, Майк служив у парашутно-десантних військах. На його рахунку було, мабуть, стрибків з шістдесят.

Вінсент перевів погляд з Дюпре на Шерідана.

— Вкладається в нашу схему, правда?

— Авжеж. Шістдесят стрибків у десантних військах — чудова ј школа для затяжних парашутних трюків.

— Даруйте, що часто уриваю вас, полковнику, — втрутився Вінсент. — Скажіть-но, а що траплялося, коли йому... коли він мусив катапультуватися?

— Двічі це траплялося над морем, — відказав Дюпре, — і йому щастило протриматися в повітрі, доки його парашут відносило до берега. У таких випадках треба вміти керувати парашутом, і Майк робив усе, що вимагають інструкції. Обидва рази він тільки ледь замочував ноги, і рятувальні вертольоти підбирали його. Але одного разу... — Дюпре замовк, мов заворожений спогадами, що наринули на нього. — Одного разу його занесло в густі джунглі. Ми знали, що приземлився він щасливо, але дістатися до нього зразу не могли. Три дні-і три ночі, звичайно, — його переслідував північнов'єтнамський патруль, але він утік від них. Згодом нам пощастило розвідати, де він переховується, і послати по нього вертоліт.

Вінсент, розминаючи в пальцях сигарету, промовив:

— Усе це дуже дивно, полковнику Дюпре... Дюпре нетерпляче закивав головою.

— Так, так, розумію. Але я ще не скінчив, містере Вінсент... — Полковник спохмурнів. Поки він збирав до ладу свої спогади, ніхто йому не заважав. — Лихо почалось тоді, коли В'єтконг розпочав широкий наступ миль за дев'яносто від Сайгона, — заговорив він нарешті. — Нас відчайдушно закликали надати безпосередню підтримку Арвіну і...

— Арвіну?

— Південнов'єтнамській армії. їх дуже пошарпали, і вони благали про допомогу. Ми дістали наказ припинити всі рейди на північ і якомога скоріше завдати удару по противникові на півдні. — Дюпре глянув просто в очі Вінсентові. — А чи відомо вам, що дехто з наших пілотів — більше, ніж ви можете собі [268] уявити, — волів здійснювати бойові вильоти на північ від демілітаризованої зони, ніж на південь?

— Ніколи не чув про це, — сказав Вінсент.

— Вони страшенно не любили надавати південнов'єтнамцям безпосередню підтримку. Там точне місцеположення цілі далеко не завжди відоме. За орієнтир вам править димова шашка або граната, і ви маєте обробити все навколо цього орієнтира. Ясна річ, такий метод лишає бажати кращого.

Шерідан затиснув у зубах сигару і зауважив;

— Авжеж, буває іноді й так.

— Ще й як буває, — підхопив Дюпре. — Я-то розумію, що цього не уникнеш. Але далеко не всі "яструби" здатні міркувати так по-філософському. До цих останніх належав і Майк Джеффріз.

Дюпре знову помовчав, ніби чекаючи критичних випадів на свою або Джеффрізову адресу. Та його співрозмовники терпляче ждали, і він повів далі:

— Майк вилетів з шістьма "сто п'ятими", щоб скинути напалмові бомби на одне село. Арвіновський зв'язківець повідомив нас, що мешканці покинули те село і нам слід добряче просмалити його, щоб викурити звідти В'єтконг. Майк уже заходив на ціль, а решта пілотів рівнялись по ньому, як раптом він побачив біля хатин людей. То не були

в'єтконговці, він це збагнув відразу. Жоден в'єтконговець не стоятиме на відкритому місці, коли просто на нього пікірують з неба "сто п'яті". — Полковник Дюпре скрушно зітхнув. — Побачивши тих селян, Майк загорлав на своїх ведених, щоб виходили з маневру. Але пілот одного з літаків неправильно зрозумів його і...

— Цього я не знав, — зауважив Шерідан.

— Важко сказати, чия то була помилка. І чи взагалі тут можна говорити про помилку. Якщо суворо дотримуватися статуту, то завинив ведений. Але, враховуючи тодішню обстановку... тут важко скласти провину на когось одного. Але так чи так, а той хлопець — ведений — повивалював усе, що в нього було. Напалм потрапив просто в ціль...

Дюпре глибоко зітхнув. Несподівано Вінсент збагнув, що полковникові нелегко ворушити спогади про ту історію.

— Вони вбили сто тридцять чоловік. То були жінки й діти. Жодного в'єтконговця. І ще чоловік із сто або й більше зазнали тяжких опіків. Майк у цей час розвертався, тож він бачив усю картину. Він ще повернувся і облетів село на бриючому польоті. — Дюпре знову замовк на мить. — Він виблював просто в кабіні, генерале...

— Чим же це скінчилося, полковнику? — запитав Шерідан по паузі.

Дюпре знизав плечима. [269]

— Він просто схибнувся.

— Говоріть зрозуміліше, — мовив Шерідан.

— У Майка наче щось надірвалося. — Дюпре захрускотів пальцями. — Наче хтось у нього всередині клацнув вимикачем. З нього вже досить було і війни, і всього іншого. Наступного ранку він мав летіти. Я півночі

сушив собі голову над тим, пускати його чи ні. Зрештою вирішив: хай летить, так буде краще. Ясна річ, я подбав про те, щоб відрядити його на північ від демілітаризованої зони. Але це вже не мало значення. Тобто не мало значення, що я там вирішив. — Дюпре поглянув генералові Шері-дану просто у вічі. — Він відмовився летіти.

— В якій формі? Як це...

— Просто так, узяв та й відмовився. Сказав сержантові, який прийшов будити його, щоб той котився під три чорти. І з іншими льотчиками також надто не церемонився. Коли сержант з'явився до мене й доповів, що Майк відмовляється летіти, я намагався сприйняти це спокійно. Я нагадав собі про те, що сталося напередодні. Сподівався, що в розмові з ним примушу його втратити самовладання, і це зняло б напругу з його нервової системи. Якби така сцена відбулася між нами віч-на-віч, ніхто б про це ніколи не довідався.

Шерідан замислено кивнув, так наче схвилював міркування полковника.

— Але мені не пощастило вивести його з рівноваги, — сказав Дюпре. — Нічого в мене не вийшло. Весь свій гнів Майк, певно, вилив напередодні на свого веденого.

— То він більше не робив бойових вильотів? Дюпре похитав головою.

Шерідан обернувся до Вінсента.

— Що було далі, мені відомо: його віддали до військово-польового суду.

— З таким послужним списком? — недовірливо спитав Він-сент. — Зі стількома нагородами...

— Його мусили віддати до суду.

— Але чому?..

— Тому, що він носив військову форму. Тому, що він присягав. Тому, що він був офіцер. Тому, що ми воювали. Тому, що...

— І його, звичайно, визнали винним! — сердито кинув Вінсент.

— Справді. Але не в такій формі, як ви думаєте.

Вінсент уперше вловив у тоні полковника невдоволення. Дюпре весь напружився, начебто дратуючись, що в ці суто військові справи втручається цивільний.

— Не в такій формі, як ви думаєте, Вінсент, — повторив Дюпре. — Ми не забули про його двісті бойових вильотів. Ми не [270] могли примусити Майка захищати себе, але мали змогу самі захистити його, наскільки могли. Так ми й зробили. Якщо діяти згідно з буквою статуту, Майка мали розжалувати з ганебною атестацією. Але нам пощастило запобігти цьому, його було визнано нездатним до льотної служби через...

— Нездатним?

— Так, чорт забирай! — відрубав Дюпре. — І він таки справді був нездатний. Хіба можна довіряти йому машину, в череві якої може бути атомна бомба, і потім...

Дюпре затнувся. Усі троє перезирнулися. Полковник мав рацію, ще й яку!

Вінсент підійшов до столу, за яким сидів генерал, і глибоко зітхнув.

— Його засікли.

— Де?

— В Денвері. Рейс сто двадцять восьмий, з Денвера на Ло" Анджелес. Без проміжних посадок. Дівчина з ним.

Шерідан підхопився на ноги.

— Щось іще?

— Дещо таке, що ні в які ворота не лізе, — відказав Вінсент. — Ніяких спроб змінити зовнішність. Квитки, щоправда, вони взяли не на свої прізвища, але це й усе. Вони навіть не намагалися маскуватись. Хай йому чорт, що це може означати?

— А вони не...

Вінсент наперед угадав запитання.

— Саме це найбільше й дивує. Вони замовили — на свої справжні прізвища — квитки на рейс "Ер Франс" з Лос-Анджелеса до Парижа. На свої справжні прізвища! — повторив він.

У мозку Шерідана промайнуло все, що він знав про Майка Джеффріза. В нього виник один здогад, і він відчув, як кров холоне йому в жилах.

— А ваші люди не намагалися затримати його? — спитав він. Вінсент похитав головою.

— Ні, було надто пізно. Ті двоє вже на борту літака. Артур, як по-вашому, вони не можуть його захопити?

Шерідан відповів не вагаючись:

— Ні. З Денвера вони могли б полетіти хіба тільки до Канади або в Мексіку. Але вони не зроблять цього. Який їм сенс? Це ж нічогісінько не дасть.

— Ми схопимо їх, тільки-но літак сяде в Лос-Анджелесі, — рішуче сказав Вінсент. [271]

— Хтозна, — мовив Шерідан, і обличчя його затьмарив якийсь дивний вираз.

— Що?

— У мене виникла підозра. Я... — Замовкнувши на півслові, генерал схопив телефонну трубку. — Місіс Сімпсон! Облиште всі справи і з'єднайте мене з базою ВПС у Кертланді. Мені потрібен майор Уоткінс, який відає матеріальною частиною. Якщо він розмовляє по телефону, урвіть розмову. Він потрібен мені не-гайно, незалежно від того, де він і що робить... Саме так. Я не кладу трубку. — Прикривши рукою мікрофон, він запитав: —А ви попередили своїх людей у Лос-Анджелесі?

— Так. На той час, коли літак приземлиться, все буде готове.

— Не виключено, що все буде не так просто, як ви передбачаєте.

— К бісу! — скрипів Вінсент. — Чи довго ви ще будете говси рити натяками?! Кінець кінцем, що ви хочете сказати?

— Страх навіть подумати... — У цю мить Шерідан забрав руку з мікрофона: на тому кінці дроту заговорили. — Майор Уоткінс? Говорить генерал Шерідан. Слухайте мене уважно, майоре, тому що ваша відповідь потрібна мені негайно. Йдеться про ядерну зброю типу М-дванадцять... Так-так. Триста кілотонн. Мені треба з'ясувати от що...

Вислухавши відповідь, Шерідан вилаявся, неквапно поклав трубку на важіль і поглянув на свого колегу з ФБР.

— Боб, зв'яжіться зі своїми людьми в Лос-Анджелесі. З тими, в аеропорту. Накажіть їм, щоб ні в якому разі не чіпали Майка Джеффріза, навіть не наближалися до нього. Накажіть їм дати цьому чоловікові спокій.

— Що-о?

Шерідан поглянув на годинник.

— У мене тут є швидкісний вертоліт у постійній бойовій готовності. — Одвернувшись од Вінсента, він натиснув кнопку внутрішнього зв'язку. — Місіс Сімпсон, звеліть, щоб мені негайно подали черговий вертоліт. Потім запросіть у ФУА канал екстреного зв'язку з міжнародним аеропортом Лос-Анджелеса. Використайте код надзвичайної важливості. Я говоритиму з ними уже з вертольота.

— Артуре, може, ви все-таки...

Шерідан ухопив Вінсента за руку і потяг до виходу.

— Зараз немає часу на пояснення, — скоромовкою сказав він. — Розповім про все у повітрі. Ходімо. [272]

Коли вони йшли до реєстраційної стойки авіакомпанії "Ер Франс", багато хто озирався на них. їх зовнішній вигляд не міг не привертати уваги. У високого на зріст, ставного й широкоплечого чоловіка впадала у вічі засмагла, майже шоколадного кольору шкіра і темно-сині очі під копицею неслухняного волосся. Його хода була позначена грубою силою і впевненістю в собі. Струнку й також досить високу жінку з довгим білявим волоссям, яка йшла з ним поруч, можна було назвати по-

справжньому вродливою. Люди мимоволі задивлялися на них. Чудова пара.

Пет Х'юз несла невеличку дорожню сумку. В правій руці Майка Джеффріза була шкіряна валіза, але й руку, і верх валізи прикривало недбало накинуте напівпальто. В їхніх рухах не відчувалося ні сумнівів, ні вагань: вони твердо знали, куди йдуть і з якою метою.

Вінсент пильно зважував кожне своє розпорядження, його люди досі не робили спроб зупинити Майка Джеффріза та Пег Х'юз, і ті одержали дозвіл на посадку в реактивний лайнь." пройшли, обминаючи головну будівлю аеропорту, до овальної зали міжнародного сектора, а вже звідти завернули в довгий коридор, що вїв до реєстраційної стойки "Ер Франс",

— Майку, тобі не...

— Спокійно, люба. Йди як ідеш і не озирайся.

— Вони нас упізнали, Майку.

— Я вже давно це зрозумів. 1— Я боюся.

— Не треба. — І він усміхнувся їй, сяйнувши білими зубами, які так гарно контрастували з темною засмагою обличчя.

Майк і Пет простували далі. Ось вони вже йдуть цим довгим, ясно освітленим коридором.

— Ну-ну, — всміхнувся Майк Джеффріз. — Здається, саме зараз вони збираються влаштувати виставу.

Він озирнувся навколо. І попереду, й позаду не видно було ні туристів, ні бізнесменів. Ні жінок, ні дітей. Усі наче повимирали. А в самому кінці коридора він побачив невеликий гурт чоловіків. Кілька інших увійшли в коридор слідом за ними.

Джеффріз знав, хто вони. Хіба це міг бути хтось інший? Він чекав зустрічі з ними. Майк і Пет ішли собі коридором, аж поки до людей, які чекали на них, лишилося кілька метрів. Джеффріз побачив чоловіка у формі генерала ВПС. Одна зірочка. Йому здалося, ніби він упізнав його, ніби бачив його колись, дуже давно. А втім, яка різниця... Решта були йому незнайомі. Але й це не мало ніякого значення. Він розумів, що то працівники ФБР. Кілька чоловіків, які стояли трохи позаду, тримали в руках пістолети. [273]

Він їх не знав, зате вони чудово знали його. Досконало вивчили його обличчя, як і обличчя Пет, — за фотографіями.

Чоловік, що стояв попереду інших, поглянув Джеффрізові просто у вічі. А тоді заявив без передмов:

— Далі дороги немає, Джеффрізе. Вистава скінчилася. Майк Джеффріз посміхнувся до нього.

"Надто він упевнений, — подумав Вінсент. — Невже, чорт забирай, Шерідан мав рацію?.."

— Ви можете самі спокійно піти за нами, — провадив Він-сент. — Або ми вас заберемо. На ваш розсуд.

Джеффріз засміявся. Спокійний, упевнений у собі. Він помітив, що генерал не зводить з нього очей.

— Не буде ні того, ні того, — відказав Джеффріз. Голос у нього виявився на диво звучний. — Ми полетимо цим літаком.

Вінсент зробив знак рукою. Агенти почали змикатися кільцем навколо них.

Та Майк і далі посміхався.

— У вас тільки чотири бомби, — сказав він. Його очі, що схрестилися поглядом з очима Вінсента, блиснули холодним металом. — А тому не робіть дурниць.

— Ми знаємо, що в нас чотири бомби, — мовив Вінсент. Він почував себе цілковитим йолопом, маріонеткою, яка сліпо підкоряється помахам рук цього суб'єкта. — Ну то й...

"Валіза. Валіза в його руці. О боже! Шерідан мав рацію. В цій валізі п'ята бомба!"

Вінсент широко розкритими очима дивився на шкіряну валізу.

Майк Джеффріз прочитав його думки.

— Ви вгадали, — сказав він. — Ми сідаємо в цей літак. Ви нам не перешкоджаєте. Навіть не намагаєтеся це зробити. Бо якщо спробуєте... — Він знову посміхнувся й знизав плечима. — Якщо хто-небудь підійде до мене ближче, ніж на два метри, або хоча б пальцем торкнеться Пет, це місто зникне з лиця землі.

Запала тиша. Потім Вінсент почув, як Майк Джеффріз заговорив, майже тими самими словами, якими Шерідан пояснював йому це у вертольоті:

— Детонатор цієї бомби обладнаний ручною системою блокування, — мовив Джеффріз, і слова його гучною луною відбилися в довгому коридорі. — Перші п'ять ланок блокування ро-зімкнуто. Я притискаю

рукою останню ланку. Якщо я припиню тиск, можете послати Лос-Анджелесу вітальний поцілунок.

"Прокляття! Він має рацію. Милий боже, ми таки не можемо торкатись його! Якщо ми його застрелимо або щось іще,.. Якщо [274] він чомусь послабить тиск, хоч трішечки, як сказав Шерідан, відбудеться детонація, і..."

Джеффріз підійшов ще ближче до Вінсента, не відводячи від нього очей.

— Нам нема чого втрачати, — сказав він.

Вінсент усе ще стояв нерухомо. Здавалося, примерз до місця.

— Ану торкніться мене, — мовив Джеффріз тихим, скрадливим голосом, майже пошепки. — Спробуйте.

Вінсент відчував, що йому от-от стане погано. Він зробиз знак своїм людям і хрипко наказав:

— Пропустіть їх.

Майк Джеффріз і Пет Х'юз пройшли повз них. Раптом Джеффріз спинився і знов обернувся до Вінсента.

— Може, ви недооцінюєте мене, то глядіть, не робіть цієї помилки, — холодно сказав він. — Якщо цей літак сяде деінде, крім Парижа, якщо хто-небудь потурбує нас на борту чи після приземлення, на цьому з жартами буде покінчено, містере. Я відпущу цю штуку.

І вони з Пет пішли далі серед мертвої тиші. Вінсент обернувся до своїх агентів:

— Дайте їм спокій. Не чіпайте їх. Ми не можемо нічого вдіяти... — Голос його тремтів.

Через двадцять хвилин літак ДС-8 компанії "Ер Франс" злетів у них перед очима в небо.

18

Генерал Шерідан звернувся до митного урядовця:

— Ви маєте змогу зробити для мене екстрений виклик?.. Чудово. Мені потрібен Білий дім. Використайте код Альфа-Квебек-шість-шість. Скажіть їм, що говоритиме генерал Артур Шерідан. Вони з'єднають вас негайно.

— Гаразд, сер. Пробачте, генерале, а кого викликати?

— Президента. Президента Даулінга. Я почекаю тут. Митник хотів був щось сказати Шеріданові, але прикусив язика й узявся за телефонну трубку,

Шерідан відійшов разом з Вінсентом у куток кабінету.

— Ми не можемо допустити, щоб вони приземлилися в Парижі.

Обличчя Вінсента спотворювала гримаса.

— Чи, ви гадаєте, я цього не розумію? Але що ми можемо вдіяти?!

— Зробити простий арифметичний підрахунок, — відповів Шерідан. [275]

— Про що ви...

— На борту цього авіалайнера сто сорок чоловік, — сказав Шерідан. — А в Парижі живе кілька мільйонів. От і прикиньте...

— Ви натякаєте на те, щоб... Але ми не можемо такого зробити!

— Чому ж, під три чорти? — спалахнув Шерідан. — Якщо у вас є кращі пропозиції, викладіть їх мені зараз же.

— Але ви не маєте повноважень на таку акцію, — заперечив Вінсент.

— Ми обговоримо це іншим разом, — відрубав Шерідан. — Поки що, в цю мить, нам ніяких заходів уживати не треба. Маємо досить часу, поки цей літак опиниться над Північною Атлантикою, далеко від населених місць. А тим часом...

Митник уже простягав йому телефонну трубку, і він схопив її.

— Сер, говорить генерал Шерідан... Так, сер. Ситуація така...

Поклавши трубку, він повернувся до Вінсента.

— Президент сказав, щоб я все зважив. Вінсент мовчав.

— Він сказав, що повністю підтримає будь-які акції, що їх я визнаю за необхідні.

Вінсентові наче мову одібрало.

— Менш як за годину ми будемо в Нортоні, — сказав Шерідан. — На той час я прийму рішення.

"Бреше, — мовив Вінсент сам до себе. — Він уже прийняв рішення".

— Робін-Гуд-шість, Робін-Гуд-шість, говорить Куїн-Мері. Як чуєте? Прийом.

Пілот ведучого винищувача-перехоплювача Ф-106 натиснув кнопку переходу на передачу.

— Куїн-Мері, говорить Робін-Гуд-шість, чую вас добре, прийом.

Оператор радіолокаційної станції наведення стежив за індикатором з тією невимушеністю, яка приходить з досвідом. Ось з'явилися два літаки Ф-106, що летять на висоті п'ятнадцяти тисяч метрів за сто миль від берегів Гренландії.

— Екстрене перехоплення, повторюю, екстрене перехоплення, — передав оператор. — Підтвердіть позивними браво-танго-альфа.

— Підтверджую, браво-танго-альфа. — Голос із арктичної стратосфери долинав мов з того світу. — Вас зрозумів, Куїн-Мері: екстрене перехоплення.

— Підтвердіть, ведений. [276]

— Вас зрозумів, — підключився пілот другого, винищувача.

— Прийнята, Робін-Гуд. Вектор три-нуль-нуль, висота один-один. Підтвердіть.

Обидва винищувачі перейшли на новий курс і плавно почали зниження до висоти в одинадцять тисяч метрів. Пілот ведучого Підтвердив, що вони на новому курсі.

— Робін-Гуд-шість, говорить Куїн-Мері.

— Прийом, Мері.

— Робін-Гуд, вам наказано: не готувати ракети до пуску. Повторюю: не готувати ракети до пуску. Як зрозуміли? Прийом.

В ефірі пролунала гучна відповідь пілота:

— Кун-Мері, вас зрозумів: не готувати ракети до пуску. — "Годі повторив ще раз, виразно вимовляючи кожне слово: — Не Готувати ракети до пуску. Прийом.

— Прийнято, Робін-Гуд. Фіксую ваше підтвердження наказу: не готувати ракети до пуску.

Дальший текст наказу змусив пілотів обох винищувачів здивовано звести брови.

— ...наблизитися на відстань два-нуль миль, підтверджену вашим радіолокатором та наземною станцією наведення. В цей момент ви переключите свої передавачі на частоту дев'ять-шісгь. На відстані від цілі два-нуль миль і при частоті дев'ять-шість ви включите радіокод один-два-один-шість-два. Повторюю: ви івключите радіокод один-два-один-шість-два. Підтвердіть. Прийом.

Пілоти повторили одержаний наказ, підтверджуючи прийом. їх збентежила незвичайна багатоступінчастість цього наказу: ніколи раніше не доводилось їм виконувати щось подібне. Не могли збагнути вони й того, чому оператор наведення наказав їм спустити сонцезахисні козирки, перед тим як вони включать названий радіокод на частоті дев'ять-шість.

Минуло ще десять хвилин.

— Робін-Гуд, ви перебуваєте зараз на відстані чотири-нуль миль від цілі. Дотримуйтесь курсу три-нуль-нуль і висоти один-один. Підтвердіть видимість сліду інверсії або самого літака. Повторюю...

Пілот винищувача Ф-106 глянув прямо перед собою. За двадцять миль він побачив крихітну цятку, яка лишала за собою на величезній висоті від землі тонку ниточку інверсійного сліду.

— Підтвердіть, що опустили сонцезахисні козирки, Робін-Гуд. [277]

— Підтверджую.

— Прийнято. Наказую включити радіокод один-два-один-шість-два.

— Прийнято.

Натискаючи великим пальцем кнопку передавача, пілот усе ще дивувався, навіщо ті бовдури наказали їм серед ночі опустити сонцезахисні козирки. Він навіть уявити собі не...

Вибухнула п'ята бомба.